

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU SPRAW PUBLICZNYCH
W Roku 2010**

SPIS TREŚCI

1. Wstęp 3
2. Działalność ISP w 2010 roku
  - 2.1 Program Europejski 7
  - 2.2 Program Polityki Społecznej 10
  - 2.3 Program Społeczeństwa Obywatelskiego 13
  - 2.4 Program Prawa i Instytucji Demokratycznych 17
  - 2.5 Program Migracji i Polityki Rozwojowej 21
  - 2.6 Nagroda im. Jerzego Zimowskiego 24
  - 2.7 Stypendia i praktyki 25

Aneksy

1. Projekty ISP w 2010 roku 27
2. Publikacje ISP w 2010 roku 52
3. Konferencje i seminaria ISP w 2010 roku 56
4. Udział pracowników i ekspertów w upowszechnianiu prac ISP 61

1. WSTĘP

Działania ISP w 2010 i na początku 2011 roku związane były z wdrażaniem kolejnych etapów strategii rozwoju Instytutu na lata 2010-2012. ISP umacniał swoją pozycję w określonych w strategii obszarach priorytetowych. Budowaliśmy też kompetencje w nowych, ważnych społecznie dziedzinach, takich jak sytuacja mediów, relacje Państwo-Kościół czy system ochrony zdrowia. Rok 2010 to kolejny rok stabilizacji i rozwoju finansowego ISP. Plan budżetu na rok 2011 zakłada wyższe niż w 2010 przychody statutowe. Rozwijaniu kompetencji merytorycznych towarzyszyły dalsze zmiany instytucjonalne polegające przede wszystkim na wzmocnieniu zarządzania finansami, rozwoju potencjału eksperckiego i public relations ISP.

Podstawowe zagadnienia, którymi ISP zajmował się w 2010 roku to:

- przyczynianie się do pogłębienia integracji europejskiej - szczególnie monitoring przygotowań do polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej i funkcjonowania europejskich instytucji
- działanie na rzecz wzmocnienia rządów prawa i instytucji demokratycznych
- przeciwdziałanie społecznej marginalizacji poprzez lokalny rozwój i promocję aktywnej polityki społecznej
- promowanie idei rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, dialogu społecznego i obywatelskiego
- wspieranie działań na rzecz demokratyzacji i praw człowieka poza granicami Polski i Unii Europejskiej

W 2010 roku ugruntowaliśmy pozycję Instytutu jako jednej z wiodących organizacji zajmujących się **przygotowaniami Polski do Przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej**. Interesowała nas szczególnie współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną w przygotowaniach do Prezydencji oraz jej priorytety. W 2009 roku ISP opublikował szereg ekspertyz na temat współpracy administracji z NGOami w przygotowaniach do prezydencji (m. in. dla Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej). W roku 2010 prowadziliśmy monitoring tej współpracy. Nasze działania przyniosły wymierne rezultaty – rekomendacje Instytutu zostały uwzględnione w wytycznych do konkursów grantowych oraz stanowisku rządu. Z inicjatywy ISP utworzono specjalną stronę internetową dla organizacji pozarządowych na temat Prezydencji: <http://prezydencja.ngo.pl/>. Pomysłem Instytutu było też włączenie zagadnienia wolontariatu w tematy wiodące polskiego Przewodnictwa. Nowatorskim przedsięwzięciem Instytutu było przygotowanie z portalem „Wyborcza.pl” strony internetowej zawierającej komentarze dziennikarzy i ekspertów na temat przygotowań i przebiegu prezydencji.

Innym priorytetem prezydencji pozostającym w orbicie zainteresowań ISP jest Partnerstwo Wschodnie, o którym dyskutowaliśmy z zagranicznymi partnerami podczas Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego w Berlinie, zorganizowanych przez ISP konsultacjach z czeskimi i niemieckimi ekspertami oraz konferencji z udziałem dyplomatów z krajów nordyckich.

Pogłębianiu integracji europejskiej służą prowadzone od kilku lat badania wzajemnego postrzegania Polaków i innych narodów. W 2010 roku przeprowadziliśmy m.in. badania na temat oceny stosunków polsko-niemieckich przez polskie społeczeństwo, badania wizerunku Polaków na Ukrainie i obrazu Polski i Polaków w społeczeństwie brytyjskim. Badania wizerunkowe będą kontynuowane również w roku 2011.

W 2010 i 2011 roku zajmujemy się **monitoringiem działania Parlamentu Europejskiego**, a działalność tej instytucji unijnej przybliżaliśmy społeczeństwu w cotygodniowych audycjach przygotowywanych przez cały rok 2010 z radiem PIN. Audycje będziemy prowadzić również w bieżącym roku, tym razem koncentrując się na wymiarze ekonomicznym i funduszach strukturalnych.

Podobnie, jak w latach ubiegłych prowadziliśmy **monitoring stanu demokracji** oraz podejmowaliśmy działania na rzecz **wzmocnienia rządów prawa i instytucji demokratycznych**. Sukcesem Instytutu było powstanie Kodeksu wyborczego i wprowadzenie do ordynacji wyborczej zmian polegających na ułatwieniach dostępu do głosowania i uregulowania zasad finansowania komitetów wyborczych. Zmiany te po raz pierwszy obowiązywały w wyborach samorządowych i prezydenckich w 2010 roku. Z uwagi na wybory prezydenckie i samorządowe wiele miejsca poświęciliśmy **aktywizacji obywatelskiej**. Przeprowadziliśmy dwa badania na temat wiedzy i poinformowania Polaków o szczegółach organizacyjnych wyborów i nowych procedurach wyborczych i przygotowaliśmy kampanię profrekwencyjną skierowaną do najmłodszej grupy wyborców.

Aktywizacja obywatelska, zmiany prawa wyborczego i finansowanie polityki to flagowe zagadnienia ISP w 2010 roku. Udało nam się podjąć też nowe tematy, ważne dla funkcjonowania polskiej demokracji i aktualne, których wagę podkreślali w dyskusjach członkowie Rady Fundacji i Rady Programowej. Są to m. in.:

- Zmiany w Konstytucji RP - włączyliśmy się do debaty nad potrzebą i zakresem zmian w Konstytucji poprzez przeprowadzenie specjalnej ankiety wśród konstytucjonalistów i organizację cyklu seminariów.
- Relacje Państwo-Kościół – zastanawiając się nad ewentualnymi zmianami w konstytucji nawiązaliśmy do relacji Państwo-Kościół w kontekście zapisów konstytucyjnych. Przeprowadziliśmy debatę, na ile obecne zapisy są satysfakcjonujące z punktu widzenia wolności światopoglądowej i czy państwo polskie w sprawach światopoglądowych jest bezstronne.
- Sytuacja mediów – przeprowadziliśmy badania wizerunku polskich mediów i opinii społecznej na temat odpowiedzialnego dziennikarstwa. Publikacji wyników badań towarzyszyła dyskusja z udziałem środowisk dziennikarskich.
- Obecność kobiet w polityce – temat rozpoczęliśmy w 2009 roku podejmując zagadnienie parytetów na listach wyborczych. Planujemy rozszerzyć tematykę o zagadnienie kandydowania kobiet w wyborach. Nawiązaliśmy m.in. współpracę z Kongresem Kobiet.
- Lobbing w samorządzie – przeprowadziliśmy nowatorskie badania i monitoring lobbingu w samorządzie województwa. W przededniu wyborów samorządowych publikację podsumowującą wyniki i podręcznik dobrych praktyk dla samorządowców.

Aktywizacją obywatelską zajmował się też Program Społeczeństwa Obywatelskiego, a szczególnie zagadnieniami **wolontariatu i edukacji obywatelskiej**. Badania nad rozwojem wolontariatu to obecnie jedno z kluczowych obszarów zainteresowań Instytutu. Zajmujemy się różnymi jego aspektami: wolontariatem jako priorytetem Prezydencji i rozwojem wolontariatu w instytucjach kultury. Planujemy podjąć temat wolontariatu osób starszych i wolontariatu szkolnego. Ekspert ISP zaangażowali się w prace rządowych grup zajmujących się tematyką m. in. Międzysektorowego Zespołu Roboczego ds. polskich przygotowań do Europejskiego Roku Wolontariatu 2011 przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Od kilku lat próbujemy powrócić do tematyki edukacyjnej. W 2010 roku udało nam się włączyć w działania koordynowane przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na rzecz rozwoju edukacji obywatelskiej w bibliotekach, oraz przygotować dla Instytutu Badań Edukacyjnych raport na temat korepetycji.

Tematy związane z **marginalizacją społeczną** to przede wszystkim wieloletnie projekty Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na rzecz stworzenia standardów środowiskowej pracy socjalnej i profesjonalizacji sektora ekonomii społecznej. Od kilku lat prowadzimy też Program „Obywatel i Prawo”, który ma zwiększyć dostęp do pomocy prawnej poprzez przyznawanie grantów organizacjom udzielającym bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich oraz przeciwdziałamy marginalizacji cudzoziemców prowadząc projekty integracyjne i warsztaty integracyjne.

Również w tej dziedzinie podejmujemy nowe, często nowatorskie działania – z uwagi na wagę problemu w Polsce, zajęliśmy się tematem handlu ludźmi, przeprowadziliśmy też pilotażowe badania bezdomności uchodźców i dyskryminacji migrantów na rynku pracy.

W 2010 ISP pogłębiał tematykę wyzwań demograficznych. Zajęliśmy się budowaniem systemu wsparcia osób starszych i ich opiekunów, aktywizacją osób po 50tym roku życia i zagadnieniem podniesienia wieku emerytalnego. Kontynuowaliśmy też problematykę reformy systemu opieki zdrowotnej. Zorganizowaliśmy kilka seminariów eksperckich, których efektem był raportem na temat pożądaných zmian w systemie opieki zdrowotnej.

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego to jeden z najważniejszych obszarów pracy Instytutu. Od kilku lat prowadzimy monitoring tworzenia i funkcjonowania prawa dotyczącego organizacji pozarządowych. Na początku 2010 roku utworzyliśmy nowy program ISP – Program Społeczeństwa Obywatelskiego, który pogłębia i rozwija tematykę społeczeństwa obywatelskiego, m. in. poprzez wspomniane wcześniej badania nad wolontariatem, edukacją obywatelską czy **dialogiem społecznym i partycypacją**. Nowe działania w tym obszarze to promocja idei wykorzystania mechanizmu loterii dobroczynnych jako alternatywnego sposobu finansowania działalności organizacji pozarządowych i organizacja międzynarodowych konsultacji obywatelskich na temat idei „Europy socjalnej”.

Działania na rzecz **promocji demokracji** poza granicami UE ISP realizuje głównie poprzez organizację wizyt studyjnych dla ekspertów z krajów Wspólnoty Niepodległych Państw. Sukces poprzednich edycji wizyt umożliwił kontynuację współpracy z dotychczasowymi grantodawcami (National Endowment for Democracy, Ministerstwo Spraw Zagranicznych).

Podjęcie nowych wątków i tematów umożliwiło m.in. nawiązanie współpracy z nowymi partnerami i sponsorami: Fundacją PZU (Nagroda im. Jerzego Zimowskiego, złożone wnioski o finansowanie programu stypendialnego i projektu nt. wolontariatu szkolnego) TP SA (pracowniczy e-wolontariat kompetencji na rzecz bibliotek), Kongres Kobiet (kobiety w polityce), ZUS (opieka nad osobami starszymi).

Zgodnie z założeniami strategii Instytut rozwijał **współpracę międzynarodową**. ISP przystąpił do nowych organizacji sieciowych (m. in. European Civic Forum, Democracy Forum przy Radzie Europy, Grupa Zagranica, Active Citizenship Group przy Komisji Europejskiej, Active Social Policies European Network, Migrant Integration Policy Index (MIPEX). Eksperti ISP weszli do władz kilku międzynarodowych networków (European Partnership for Democracy, PASOS, Polsko-Niemiecka Grupa Młodzieży, Grupy Zagranica, Grupa Kopernika European Civic Forum).

W 2010 roku, jako jedyny think tank z Europy Środkowo-Wschodniej ISP uzyskał trzyletni grant operacyjny z Komisji Europejskiej, przyznawany organizacjom aktywnym w dziedzinie społeczeństwa obywatelskiego, o wyróżniającym się dorobku eksperckim.

Rok 2010 był rokiem **stabilności finansowej i rozwoju**. W minionym roku nastąpił wzrost przychodów Fundacji ISP, w tym przychodów z działalności statutowej (dotacji na projekty). W porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosły one **o ponad 1.700 tys. złotych**. Przychody te osiągnęły poziom 6.806.107,83 zł. Znaczny wpływ na powyższy wzrost przychodów miała realizacja projektów o dużych budżetach: projektu Obywatel i Prawo, Ekonomia społeczna, Praca socjalna, Decydujmy razem oraz Model współpracy.

Osiągnięty w roku 2010 wynik finansowy w kwocie 65.523,96 zł jest wprawdzie nieznacznie niższy niż w roku ubiegłym, ale jest rezultatem zadawalającym. Został wypracowany głównie przez działalność finansową, ponieważ zanotowaliśmy wzrost przychodów z inwestycji finansowych do kwoty blisko 157 tys. zł.

Podjęliśmy wiele działań z zakresu wzmocnienia **wizerunku Instytutu i rozwoju potencjału instytucjonalnego**. Działania w roku 2010 nastawione były przede wszystkim na wzmacnianie komunikacji i zespołu eksperckiego. Zagadnienie usprawnienia obszaru rzeczywistego oddziaływania Instytutu i promowania jego prac podejmowane było wielokrotnie na spotkaniach z Radą Fundacji i Programową. W roku 2010 przygotowaliśmy wstępną strategię komunikacyjną na najbliższe lata. Od stycznia 2011 w dziale komunikacji – specjalistę ds. Public Relations. Wzmocnienie zespołu eksperckiego to przede wszystkim kontynuacja Programu Stypendialnego i inwestowanie w rozwój wewnętrznych ekspertów (m.in. przygotowanie programu stypendialnego dla kierowników Programów w zagranicznych think tankach). W 2011 roku zamierzamy wdrożyć umowę i zasady współpracy z ekspertami zewnętrznymi. Nadzór nad realizacją strategii i polityką finansową ISP wzmocnił się po stworzeniu stanowiska dyrektora ds. Rozwoju.

W roku 2010 Instytut zatrudniał 24 pracowników, złożył ok. 60 aplikacji i realizował 55 różnych projektów. Wydaliśmy też ponad 70 publikacji.

2. DZIAŁALNOŚĆ ISP W ROKU 2010

2.1 PROGRAM EUROPEJSKI

Zespół i eksperci: dr Agnieszka Łada (kierownik programu/analitik), Elżbieta Kaca (koordynator projektów/badacz), Aleksander Fuksiewicz (koordynator projektów/badacz), Małgorzata Fałkowska-Warska (koordynator projektów/badacz), dr Katarzyna Grzybowska-Walecka (stypendystka), Grzegorz Gromadzki (ekspert), dr hab. Tomasz G. Grosse (ekspert), dr Joanna Konieczna-Sałamatin (ekspertka), dr Melchior Szczepanik (ekspert)

Program Europejski koncentruje się na badaniu i analizie aktualnej polityki europejskiej i zagranicznej Polski oraz monitorowaniu działalności instytucji europejskich. Jego celem jest współtworzenie merytorycznej debaty na tematy europejskie. Proponujemy niezbędne rozwiązania w obszarze polskiej polityki zagranicznej oraz europejskiej. Komentujemy i analizujemy bieżące wydarzenia w Unii Europejskiej, formułujemy rekomendacje dla decydentów w Polsce i na szczeblu unijnym.

Tematy wiodące w 2010 roku:

- Prezydencja Polski w Radzie Unii Europejskiej
- Parlament Europejski
- Partnerstwo Wschodnie
- Stosunki polsko-niemieckie

Rok 2010 w liczbach:

- 14 realizowanych projektów
- 16 uzyskanych grantów
- 14 wydanych publikacji
- 17 konferencji i seminariów

Prezydencja Polski w Radzie Unii Europejskiej

Ważnym wyzwaniem dla polskiej polityki europejskiej w 2010 roku były przygotowania do sprawowania przez Polskę Przewodnictwa w Radzie UE w drugiej połowie 2011 roku. Eksperci Programu regularnie publikowali teksty na temat Prezydencji w materiałach Instytutu, w polskiej prasie oraz w wydawnictwach zagranicznych. Nasze rekomendacje prezentowaliśmy na wielu krajowych i zagranicznych konferencjach poświęconych tematyce Przewodnictwa. Jedną z nich była konferencja Ministerstwa Spraw Zagranicznych poświęcona współpracy trzeciego sektora z administracją publiczną podczas polskiej Prezydencji.

Prezydencja była też tematem współpracy z organizacjami międzynarodowymi. W listopadzie 2010 roku zorganizowaliśmy w Warszawie debatę ekspercką z udziałem autorów publikacji brukselskich think tanków poświęconą implementacji traktatu lizbońskiego, w tym zmianom prowadzenia Prezydencji. W debacie wzięli udział posłowie do Parlamentu Europejskiego oraz eksperci i pracownicy MSZ. Z partnerami z Czech i Niemiec zbadaliśmy

rolę parlamentów narodowych po wejściu w życie traktatu lizbońskiego. Podczas debat omówiono również znaczenie przyjętych zmian dla polskiego Przewodnictwa.

Program monitorował przygotowania polskiej administracji do sprawowania Przewodnictwa w Radzie UE, w tym implementację rekomendacji ISP z ekspertyz przygotowanych we wcześniejszych latach. Rekomendacje Instytutu na temat współpracy administracji państwowej z trzecim sektorem w przygotowaniach zostały uwzględnione w wytycznych do konkursów grantowych oraz stanowisku rządu. Zgodnie z propozycją ISP przygotowano stronę internetową dla organizacji pozarządowych na temat Prezydencji: <http://prezydencja.ngo.pl/>. Uczestniczyliśmy także w comiesięcznych, nieformalnych spotkaniach grupy polskich think tanków na temat stanu przygotowań i priorytetów polskiej Prezydencji, na których gościliśmy przedstawicieli Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Polskie Przewodnictwo przypada na Europejski Rok Wolontariatu. Pomysłem Instytutu jest włączenie do programu Prezydencji tematyki wolontariatu. Przygotowaliśmy ekspertyzę dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych na temat szans włączenia wolontariatu w zakres wiodących tematów polskiej Prezydencji - jak do wagi problemu przekonać polskie kręgi opiniotwórcze oraz jakie działania polski rząd powinien podjąć na arenie europejskiej. Polacy należą do najmniej aktywnych społeczeństw w Europie, a wprowadzenie tej tematyki do programu polskiej Prezydencji mogłoby wpłynąć na jego rozwój.

We współpracy z dziennikarzami portalu „Wyborcza.pl” przygotowaliśmy koncepcję eksperckiego portalu internetowego „Prezydencja 2011.pl.” monitorującego przygotowania i przebieg polskiego Przewodnictwa. Portal ruszył w marcu 2011 roku.

Parlament Europejski

W roku 2010 wiele miejsca poświęciliśmy funkcjonowaniu Parlamentu Europejskiego. W czerwcu, w rocznicę wyborów ukazała się książka pod redakcją Jacka Kucharczyka i Agnieszki Łady *W stronę europejskiego demos? Polskie wybory do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku w perspektywie porównawczej*, na temat możliwości, jakie stwarzają wybory do Parlamentu Europejskiego w tworzeniu europejskiej wspólnoty politycznej. Na podstawie doświadczeń kampanii wyborczej do PE w Polsce, próbowaliśmy odpowiedzieć na pytanie, dlaczego tak proeuropejskie społeczeństwo dość niechętnie korzysta z możliwości współdecydowania o kształcie wspólnej Europy i jakie wnioski z tego płyną dla tworzenia europejskiej wspólnoty politycznej.

Przez cały rok 2010, przygotowywaliśmy co tydzień z radiem PIN programy „Radia Wspólna Europa”, poświęcone aktualnościom Parlamentu Europejskiego. Audycje miały przybliżyć słuchaczom jedną z najważniejszych instytucji unijnych, jej struktury i funkcjonowanie. Eksperti ISP, oprócz merytorycznego przygotowywania programów, pisali też komentarze na stronie internetowej radia PIN, na tematy związane z PE.

We współpracy z Biurem Informacyjnym Parlamentu Europejskiego zorganizowaliśmy debatę na temat skutków wejścia w życie traktatu lizbońskiego. Podczas debaty wspólnie z posłami do PE podsumowaliśmy zmiany w funkcjonowaniu Unii Europejskiej w wyniku wprowadzenia traktatu.

Partnerstwo Wschodnie

Program Partnerstwa Wschodniego to jeden z priorytetów polskiego Przewodnictwa. W 2010 roku aktywnie działaliśmy na rzecz wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego w krajach Europy Wschodniej. Uczestniczyliśmy w Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego zorganizowanym przez Komisję Europejską w Berlinie oraz w grupach roboczych poprzedzających Forum. W ramach przygotowań do Forum zorganizowaliśmy w Warszawie polsko-czeskie konsultacje dotyczące mechanizmów walki z korupcją w krajach Partnerstwa oraz konferencję na temat społecznego wymiaru PW. Pod koniec roku przeprowadziliśmy badanie na temat możliwości polsko-niemieckiej współpracy w ramach Partnerstwa Wschodniego. Polityka wschodnia była także tematem II Forum Nordyckiego, które zorganizowaliśmy wspólnie z Ambasadami Danii, Norwegii, Szwecji i Finlandii. Szczególną uwagę poświęciliśmy największemu krajowi Partnerstwa Wschodniego - Ukrainie. Przeprowadziliśmy badania wizerunku Polski w tym kraju oraz zorganizowaliśmy kilka debat na temat ukraińskiej sytuacji politycznej. Dr Jacek Kucharczyk był obserwatorem wyborów prezydenckich na Ukrainie.

Stosunki polsko-niemieckie

W dwudziestą rocznicę zjednoczenia Niemiec zbadaliśmy, jak Polacy oceniają obecne stosunki polsko-niemieckie. Wyniki badań opublikowaliśmy w raporcie autorstwa Agnieszki Łady *Dwadzieścia lat minęło. Polacy o zjednoczeniu Niemiec i stosunkach polsko-niemieckich w dwudziestą rocznicę zjednoczenia*, w języku polskim i niemieckim.

Wspólnie z Fundacją Nauka i Polityka z Berlina przeprowadziliśmy badanie opinii polskich i niemieckich ekspertów na temat Rosji oraz możliwości polsko-niemieckiej współpracy na arenie europejskiej w zakresie polityki wobec Rosji. Wyniki badań i rekomendacje prezentowaliśmy na konferencjach w Warszawie i Berlinie. Opublikowaliśmy je też w książce wydanej w języku polskim i niemieckim pod redakcją Agnieszki Łady *Rosja dziś i jutro. Opinie polskich i niemieckich ekspertów*, i w anglojęzycznym numerze „Analiz i Opinii”

2.2 PROGRAM POLITYKI SPOŁECZNEJ

Zespół i eksperci: Ewelina Kuźmich (kierownik programu), Ewa Broma-Bąk (koordynator projektów), Paulina Sobiesiak (kierownik projektów/badacz) Izabela Przybysz (kierownik projektu/badacz) dr Joanna Zalewska (stypendystka), dr Anna Jaroń (stypendystka), dr Jan Czarzasty (ekspert), dr Magdalena Dudkiewicz (ekspertka), dr Tomasz Kaźmierczak (ekspert), dr Mariola Raclaw (ekspertka), dr Marek Rymsza (ekspert), Tomasz Schimanek (ekspert)

Program Polityki Społecznej prowadzi działania w obszarze przeciwdziałania marginalizacji społecznej i kładzie szczególny nacisk na aktywną politykę społeczną. Integracja wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem oraz ogólne zwiększanie zatrudnienia to wartości będące podstawą naszej pracy. Koncentrując się na aktywnej polityce społecznej PPS wychodzi naprzeciw potrzebie modernizacji polityki społecznej w Polsce – jej tradycyjne instrumenty ukształtowane w okresie transformacji systemowej, nastawione przede wszystkim na działania osłonowe, są dziś niewystarczające.

Tematy wiodące w 2010 roku:

- Ekonomia społeczna
- System pomocy społecznej
- Wyzwania demograficzne
- Polityka narkotykowa
- Dialog społeczny i rynek pracy
- System ochrony zdrowia

Rok 2010 w liczbach:

- 7 realizowanych projektów
- 2 uzyskane granty
- 3 wydane publikacje
- 27 konferencji i seminariów

W 2010 roku rozpoczęliśmy prace w ramach dwóch wieloletnich projektów związanych z ekonomią społeczną oraz systemem pomocy społecznej. Realizujemy je w bezpośredniej współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, a wypracowane rezultaty będą miały wpływ na kształt rozwiązań legislacyjnych, sposób działania urzędników, pracowników organizacji pozarządowych, obywateli i innych interesariuszy, w obszarach, których dotyczą.

Ekonomia społeczna

Ekonomia społeczna obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą nakierowaną na wartości społeczne - przedsiębiorstwa społeczne. Działania ISP mają zwiększyć potencjał i profesjonalizować sektor ekonomii społecznej w Polsce oraz stworzyć przyjazne warunki do jego dalszego rozwoju. Realizujemy to zadanie poprzez prowadzenie

badan przedsiębiorstw społecznych, jak również udział w opracowaniu rozwiązań legislacyjnych dotyczących tego sektora.

W 2010 roku przeprowadziliśmy badania w 36 przedsiębiorstwach społecznych w całym kraju. Przeanalizowaliśmy ich dotychczasową historię, doświadczenia, plany na przyszłość oraz funkcjonowanie w kontekście prawa krajowego. Rozpoczęliśmy też pierwsze w Polsce, kompleksowe badania instytucji prowadzących programy reintegracji zawodowej i społecznej czyli Centrów i Klubów Integracji Społecznej oraz Zakładów Aktywności Zawodowej.

ISP prowadził prace ekspercko-konsultacyjne, organizował seminaria eksperckie na temat projektu ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym. Ważnym wymiarem naszej pracy jest monitoring prac legislacyjnych parlamentu i centralnej administracji rządowej dotyczący wprost lub pośrednio ekonomii społecznej.

Jesteśmy członkiem krajowych i zagranicznych sieci współpracy organizacji związanych z ekonomią społeczną. Na spotkaniach Stałej Konferencji Ekonomii Społecznej omawiamy najważniejsze problemy i zmiany polskiego sektora przedsiębiorczości społecznej. Dzięki kontaktom z Active Social Policies European Network zorganizowaliśmy w Warszawie seminarium z udziałem znanego eksperta prof. Rika van Berkela z Uniwersytetu w Utrechcie, który przedstawił holenderskie doświadczenia we wdrażaniu tzw. *activation services* – aktywizujących usług społecznych, adresowanych do osób długotrwale bezrobotnych lub pozostających w ogóle poza rynkiem pracy.

System pomocy społecznej

Działania PPS w obszarze pomocy społecznej wychodzą naprzeciw jednemu z zasadniczych wyzwań, jakie stoi przed polskim systemem pomocy i integracji społecznej – prowadzeniu aktywizującej polityki społecznej na poziomie lokalnym. W ramach projektu systemowego „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej” eksperci PPS opracowują model prowadzenia pracy socjalnej metodą środowiskową. Kładzie on nacisk na aktywizację (w odróżnieniu od opieki) i wspieranie grup społecznych, środowisk i społeczności lokalnych (a nie pojedynczych klientów) zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Działania prowadzone przez ISP oraz innych partnerów projektu, w szczególności Stowarzyszenie Centrum Aktywności Lokalnej (Stowarzyszenie CAL), mają umocować środowiskową pracę socjalną w systemie pomocy i integracji społecznej oraz profesjonalizować służby społeczne, które będą pracować metodą środowiskową.

W roku 2010 przygotowaliśmy i zrealizowaliśmy ogólnopolskie badania pracowników socjalnych. Ostatnie takie badanie przeprowadzone zostało w Polsce w 1996 roku. Diagnoza potencjału służb społecznych i środowiskowej pracy socjalnej posłuży przygotowaniu modelowych standardów środowiskowej pracy socjalnej w Polsce. Obecnie trwają prace nad publikacjami upowszechniającymi wyniki badań.

Zorganizowaliśmy też 10 spotkań Laboratorium Innowacji Społecznej z udziałem przedstawicieli środowisk akademickich i pracowników różnych instytucji pomocy i integracji społecznej. Celem prac laboratorium było opracowanie modelu organizowania społeczności lokalnej (OSL), czyli wypracowanie standardu środowiskowej pracy socjalnej oraz monitorowanie prac nad nowelizacją przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Wyzwania demograficzne

Problematyka starzenia się społeczeństw i wyzwań demograficznych to jeden z kluczowych tematów podejmowanych w Programie Polityki Społecznej. W 2010 r. przeprowadzono badania lokalnych systemów wspierania osób starszych i ich opiekunów (badania zostały przeprowadzone w wybranych miejskich i wiejskich społecznościach lokalnych dwóch województw: kujawsko-pomorskiego i podlaskiego) by na ich podstawie zdiagnozować rozwiązania podejmowane na poziomie lokalnym w związku z procesem demograficznego starzenia się Polski. Badania stały się podstawą przygotowania propozycji zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych i ich opiekunów opartego na skoordynowanej działalności wszystkich sektorów: publicznego, pozarządowego i nieformalnego (rodzina, krewni, sąsiedzi). Podjęliśmy również kwestię podnoszenia wieku emerytalnego na dwóch debatach z ekspertami z Polski i z Niemiec.

Polityka narkotykowa

W 2010 roku minęło dziesięć lat od wprowadzenia do polskiego ustawodawstwa penalizacji posiadania każdej ilości narkotyków niezależnie od ich przeznaczenia. Program zorganizował pięć debat poświęconych efektywności polityki karania za posiadanie narkotyków (w Krakowie, Katowicach, Gdańsku, Szczecinie i Budapeszcie, na Central European University), na których upowszechniał wyniki badań ISP z 2009 roku. Na podstawie wywiadów z sędziami, prokuratorami, policjantami, kuratorami i funkcjonariuszami służby więziennej, a także danych zastanych zbadaliśmy społeczne skutki i koszt dla budżetu wprowadzenia art. 62. W debatach brali udział m.in. funkcjonariusze i urzędnicy realizujący Ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii w praktyce (policjanci, prokuratorzy, sędziowie, kuratorzy), terapeuci, naukowcy. Wyniki badań ISP były wielokrotnie cytowane w prasie, radiu, mediach elektronicznych i czasopismach branżowych. Obecnie w Sejmie trwają prace nad nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Dialog społeczny i rynek pracy

PPS kontynuował prace realizowane od 2002 roku w ramach Polskiego Centrum Monitorowania Stosunków Przemysłowych, Warunków Pracy i Procesów Restrukturyzacji. Celem monitoringu jest dostarczanie aktualnych i rzetelnych informacji na temat stanu tych obszarów w Polsce. Wyniki wysyłane są do European Foundation for the Improvement of Working and Living Conditions (Eurofound) w Dublinie. Ich odbiorcami są partnerzy społeczni z poziomu państw członkowskich i poziomu unijnego, organizacje doradcze i badawcze, Komisja i Parlament Europejski, media, naukowcy i działacze społeczni.

System ochrony zdrowia

W 2010 roku podjęliśmy temat funkcjonowania systemu ochrony zdrowia we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów. Celem była diagnoza problemów w obecnym systemie, wskazanie tematów wymagających pogłębionej dyskusji eksperckiej oraz jej zainicjowanie. Zorganizowaliśmy dwa seminaria eksperckie z udziałem polityków, lekarzy i urzędników. W spotkaniu podsumowującym projekt wziął udział minister Michał Boni, szef Zespołu Doradców Strategicznych Prezesa Rady Ministrów. Opublikowaliśmy raport zawierający kluczowe elementy diagnozy i rekomendacje *Co trzeba zmienić w systemie ochrony zdrowia? Rekomendacje opracowane na podstawie opinii panelu ekspertów*, pod redakcją Piotra Krasuckiego.

2.3 PROGRAM SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Zespół i eksperci: dr Grzegorz Makowski (kierownik programu / analityk); Małgorzata Koziarek (koordynator projektów/ badacz); Paulina Sobiesiak (kierownik projektów/badacz); Filip Pazderski (koordynator projektów / badacz), dr Ewa Bogacz-Wojtanowska (ekspertka), dr Magdalena Dudkiewicz (ekspertka), dr Monika Figiel (ekspertka), dr Magdalena Arczewska (ekspertka), dr Marek Rymsza (ekspert), dr Agnieszka Rymsza (ekspertka), dr Tomasz Kaźmierczak (ekspert), Tomasz Schimanek (ekspert), Anna Stokowska (ekspertka), dr Anna Krajewska (ekspertka)

Program Społeczeństwa Obywatelskiego jest odrębną jednostką organizacyjną ISP od 2010 roku. Powstał jako rozwinięcie działań Projektu KOMPAS, w ramach którego od 2003 roku prowadzone są badania na rzecz budowania przyjaznego środowiska prawnego i instytucjonalnego organizacji pozarządowych.

Tematy wiodące w 2010 roku:

- Rozwój i otoczenie prawne trzeciego sektora w Polsce
- Współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną
- Dialog obywatelski i partycypacja
- Aktywizacja obywateli w życiu publicznym
- Edukacja obywatelska

Rok 2010 w liczbach:

- 13 realizowanych projektów
- 9 uzyskanych grantów:
- 7 wydanych publikacji
- 10 konferencji i seminariów

Rozwój i otoczenie prawne trzeciego sektora w Polsce

W roku 2010 kontynuowaliśmy systematyczny monitoring i analizę zmian w środowisku instytucjonalno-prawnym trzeciego sektora. Eksperci Programu brali udział w pracach najważniejszych ośrodków mających wpływ na sytuację organizacji pozarządowych w kraju – Rady Działalności Pożytku Publicznego przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej oraz stałej sejmowej podkomisji ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Eksperci PSO opublikowali ponad 70 informacji oraz tekstów analitycznych poświęconych tej problematyce i wzięli udział w blisko 30 konferencjach i seminariach. Najistotniejsze wydarzenia dotyczące NGOów opisywaliśmy również w biuletynie internetowym oraz na łamach Kwartalnika *Trzeci Sektor*.

Instytut Spraw Publicznych monitorował funkcjonowanie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie odkąd weszła ona w życie. W latach 2005 i 2007

zrealizowaliśmy dwie edycje badań poświęconych ustawie. Naturalną konsekwencją działań ISP był udział naszych ekspertów w końcowych pracach nad nowelizacją ustawy w 2010 roku. Wpływ na treść ustawy o pożytku to wymierny rezultat działalności Programu. Eksperti ISP przyczynili się do powstania wielu istotnych przepisów, w tym w szczególności regulacji dotyczących zwiększenia przejrzystości pozyskiwania przez organizacje pożytku publicznego środków z mechanizmu 1%.

Podjęliśmy również temat wykorzystania mechanizmu loterii dobroczynnych jako alternatywnego sposobu finansowania działalności organizacji pozarządowych. We współpracy z Ambasadą Królestwa Niderlandów, Association of Charity Lotteries in the European Union, European Center for Not-for-Profit Law i Forum Darczyńców w Polsce zorganizowaliśmy międzynarodową konferencję „HAZARD PRO PUBLICO BONO. Loterie jako źródło finansowania inicjatyw obywatelskich”, na której zaproszeni goście przedstawili doświadczenia zagraniczne dotyczące funkcjonowania loterii charytatywnych i modele finansowania celów społecznie użytecznych przy użyciu mechanizmów loteryjnych w Europie. Przeanalizowano też polskie prawo pod kątem możliwości stosowania takich rozwiązań w naszym kraju. Konferencja była pierwszą w kraju okazją, aby poddać publicznej debacie możliwość wykorzystania hazardu jako źródła wsparcia finansowego działalności prospołecznej.

Współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną

Program Społeczeństwa Obywatelskiego zajmuje się jakością współpracy organizacji pozarządowych z administracją publiczną. Celem ISP jest wypracowanie skutecznych metod współpracy administracji samorządowej z trzecim sektorem i upowszechnienie ich wśród bezpośrednich adresatów – samorządów i organizacji. Partnerami ISP w realizacji tego zadania są Departament Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Collegium Civitas, Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich oraz Związek Miast Polskich. Rola ISP polega przede wszystkim na działaniach analitycznych i badawczych. Pracownicy i eksperci od połowy 2010 roku realizowali rozbudowane jakościowe i ilościowe badania poświęcone jakości współpracy między trzecim sektorem i administracją samorządową oraz współtworzeniu polityk publicznych w zakresie ochrony środowiska i spraw społecznych. Rezultaty badań posłużą w najbliższej przyszłości opracowaniu standardów tej współpracy.

Dialog obywatelski i partycypacja

Program kontynuował prace nad pogłębianiem wiedzy o mechanizmach włączania się obywateli w życie publiczne. Działania PSO skierowane są na wzmocnienie mechanizmów partycypacji społecznej na poziomie lokalnym. Ich celem jest wypracowanie i przetestowanie modeli partycypacji społecznej z wykorzystaniem instrumentów animacji społecznej oraz stworzenie mechanizmu oceny i monitoringu partycypacji. To przedsięwzięcie realizuje partnerstwo sześciu organizacji, których liderem jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Zadaniem ISP jest prowadzenie prac diagnostyczno-badawczych. Najważniejsze z nich to zbudowanie narzędzia do pomiaru partycypacji w dowolnej społeczności lokalnej, przeprowadzenie diagnozy stanu partycypacji w Polsce, a także prowadzenie monitoringu prawa na poziomie lokalnym. W 2010 roku pracowaliśmy nad zbudowaniem narzędzia do pomiaru partycypacji publicznej w samorządach, co pozwoli każdej społeczności lokalnej na autodiagnozę i monitorowanie włączania się obywateli w życie publiczne. Będzie w przyszłości jednym z kluczowych elementów tworzonego ogólnopolskiego systemu wspierania partycypacji w samorządach lokalnych.

Prowadzone badania nad partycypacją spowodowały, że rozszerzyliśmy formułę dotychczas prowadzonego monitoringu prawa. Śledziliśmy i analizowaliśmy regulacje prawne, które mogą mieć wpływ na ogólną zdolność obywateli do partycypacji. Zajmowaliśmy się takimi zagadnieniami jak funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego czy dialog obywatelski.

Razem z partnerami z siedmiu krajów europejskich zorganizowaliśmy otwarte konsultacje, które były próbą umożliwienia obywatelom udziału w procesie tworzenia polityk europejskich oddziałujących na sferę społeczną. W każdym z krajów, w specjalnej ankiecie on-line, obywatele mogli wypowiedzieć się na temat skutecznych, ich zdaniem, sposobów walki z nierównością i wykluczeniem społecznym. Spośród osób, które wzięły udział w ankiecie wylosowano uczestników tzw. paneli krajowych, na których wypracowano rekomendacje dla instytucji europejskich. Wylosowani uczestnicy paneli krajowych stworzyli wspólną treść rekomendacji na międzynarodowym spotkaniu w Maladze, która została przedstawiona szerszej publiczności w czasie Europejskich Dni Obywatelskich. Dokument zawierający rekomendacje – tzw. Apel Obywateli zaprezentowano następnie na specjalnie zorganizowanym spotkaniu w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym w Brukseli. Dzięki udziałowi w przedsięwzięciu ISP wzmocnił swoją pozycję w sieci organizacji europejskich – European Civil Forum, działającej na rzecz rozwoju idei dialogu obywatelskiego w krajach Unii.

Monitoring instytucjonalizacji dialogu obywatelskiego w Polsce realizowaliśmy również w ramach badań poświęconych lobbingowi w samorządzie wojewódzkim. Dr Grzegorz Makowski, kierownik Programu, opracował metodologię badań i monitoringu lobbingu w samorządzie województwa. Projekt był pierwszym w kraju przedsięwzięciem badawczym dotyczącym problematyki lobbingu na szczeblu samorządowym. Wnioski i rekomendacje ukazały się w publikacjach Instytutu – *Lobbing w samorządzie województwa. Raport z badań i monitoringu*, pod redakcją Grzegorza Makowskiego oraz *Praktyczny przewodnik po lobbingu w samorządzie województwa*, pod redakcją Jarosława Zbieranka.

Aktywizacja obywateli w życiu publicznym

W ramach działań ukierunkowanych na aktywizację obywatelską Program skupił się na dwóch tematach – wolontariacie i edukacji obywatelskiej. Dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych przygotowaliśmy, wspólnie z Programem Europejskim, koncepcję kampanii mającej na celu podniesienie poziomu wiedzy i zwiększenie zainteresowania wolontariatem wśród kręgów opiniotwórczych w związku z polską Prezydencją w Radzie UE.

Perspektywy rozwoju wolontariatu w instytucjach kultury w Polsce były z kolei tematem ekspertyzy dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Międzynarodowego Centrum Kultury. Zbadaliśmy wykorzystanie wolontariatu przez polskie instytucje kultury oraz istniejące systemowe rozwiązania prawno-instytucjonalne. Przedstawiliśmy najlepsze rozwiązania stosowane w wybranych krajach europejskich. Założenia zbieżne z częścią przedstawionych przez nas propozycji znalazły się w Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego w Polsce przygotowywanej pod auspicjami Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Program Społeczeństwa Obywatelskiego zaangażował się również w działania związane z rozwojem wolontariatu prowadzone przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Uczestniczymy w spotkaniach Międzysektorowego Zespołu Roboczego ds.

polskich przygotowań do Europejskiego Roku Wolontariatu 2011. Przedstawiciel PSO jest członkiem dwóch grup roboczych koordynowanych przez Departament Pożytku Publicznego MPiPS – zespołu ds. długofalowej polityki w zakresie rozwoju wolontariatu w Polsce oraz grupy ds. opracowania konkluzji Rady UE (*Council Conclusions*) dotyczącej roli wolontariatu w Europie. Prace pierwszej z wymienionych grup powinny znacząco przyczynić się do stworzenia nowych ram rozwoju wolontariatu w Polsce w trybie długoterminowym, drugiej do uznania roli wolontariatu w prawie UE i ugruntowania tej formy aktywności na poziomie europejskim.

Edukacja obywatelska

Zespół PSO, we współpracy z Programem Europejskim zajął się również nieformalną edukacją obywatelską, czyli aktywnością ukierunkowaną na kształcenie postaw i kompetencji obywatelskich, a realizowaną przez podmioty na co dzień nie prowadzące tego rodzaju działań, np. ośrodki pomocy społecznej, muzea czy biblioteki. Dzięki współpracy i wsparciu Fundacji im. Roberta Boscha, niemieckiej, federalnej Agencji Kształcenia Obywatelskiego oraz Programu Rozwoju Bibliotek Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, PSO zorganizował międzynarodowe seminarium poświęcone tej tematyce, a konkretnie prowadzeniu nieformalnej edukacji obywatelskiej przez lokalne biblioteki publiczne. Zorganizowaliśmy również okrągły stół bibliotekarzy, spotkanie konsultacyjno-warsztatowe poświęcone celom i metodom działań z zakresu nieformalnej edukacji obywatelskiej prowadzonej przez biblioteki. Bibliotekarze poddali dyskusji zagraniczne doświadczenia i rozwiązania oraz zastanawiali się, jak je przenieść na polski grunt. Spotkanie poświęcone było też przygotowaniu „podręcznika” nieformalnej edukacji obywatelskiej.

2.4 PROGRAM PRAWA I INSTYTUCJI DEMOKRATYCZNYCH

Zespół i eksperci: dr Jarosław Zbieranek (kierownik programu/analitik), Agata Winiarska (koordynator programu Obywatel i Prawo V PAFW), Małgorzata Druciarek (koordynator projektów/badacz), Aleksandra Jackowska (koordynator projektów/badacz), Aleksandra Niżyńska (koordynator projektów/badacz), Marcin Waszak (koordynator projektów), prof. Marek Chmaj (ekspert), dr Mikołaj Cześnik (ekspert), prof. Małgorzata Fuszara (ekspertka), prof. Radosław Markowski (ekspert), prof. Krzysztof Skotnicki (ekspert), prof. Andrzej Sokala (ekspert)

Program koncentruje się na problematyce demokratycznego państwa prawnego. Eksperti Programu biorą udział w pracach zespołów powoływanych i funkcjonujących m.in. przy Rzeczniku Praw Obywatelskich, ministerstwach, a także uczestniczą w pracach komisji sejmowych i senackich, przygotowując i prezentując opinie prawne oraz nowe propozycje odnośnie projektów ustaw. Program jest partnerem instytucji międzynarodowych badających różne aspekty funkcjonowania państwa (m. in. Rady Europy, Transparency International).

Tematy wiodące w 2010 roku:

- Monitoring stanu państwa
- Aktywizacja obywatelska
- Dostęp obywateli do pomocy prawnej

Rok 2010 w liczbach:

- 10 realizowanych projektów
- 5 uzyskanych grantów
- 15 wydanych publikacji
- 17 konferencji i seminariów

Monitoring stanu państwa

W ramach projektu „*Obserwatorium demokracji w Polsce*” od 2007 roku prowadzimy systematyczny monitoring instytucji demokratycznych. W 2010 roku opublikowaliśmy raport *Democracy in Poland 1989-2009. Challenges for the future*, pod redakcją Jacka Kucharczyka i Jarosława Zbieranka, przedstawiający najważniejsze wyzwania dla polskiego systemu demokratycznego po dwudziestu latach przemian ustrojowych.

Program podjął debatę nad potrzebą i zakresem zmian w Konstytucji RP. Przygotowaliśmy ankietę konstytucyjną, która miała służyć zidentyfikowaniu potrzebnych zmian w konstytucji. O odpowiedzi na pytania ankiety poprosiliśmy polskich konstytucjonalistów. Uzupełnieniem tematyki był cykl seminariów, poświęconych kluczowym problemom konstytucyjnym. Na seminarium poświęconym komisjom śledczym i ich miejscu w polskim porządku konstytucyjnym, prawnicy konstytucjoniści i politolodzy reprezentujący

instytucje eksperckie oraz ośrodki akademickie z całej Polski, a także praktycy, którzy na co dzień pracują w komisjach śledczych jako eksperci i posłowie, dyskutowali o rodzajach i funkcjach, a także słabościach polskich komisji śledczych, m. in. ich upolitycznieniu, braku efektywności, a także negatywnej roli mediów w przekazywaniu przebiegu prac komisji.

W 2010 roku Program zajmował się też polskim systemem partyjnym. Skupiliśmy się m.in. na problematyce finansowania polityki i demokracji wewnątrzpartyjnej. Wypracowaliśmy rekomendacje zmian w prawie, opiniowaliśmy projekt Ustawy o fundacjach politycznych.

Kontynuowaliśmy badania poświęcone problematyce mechanizmów lobbingu w procesie stanowienia prawa. Nowatorskie badania dotyczące podejmowania decyzji na szczeblu samorządu województwa realizowane były na terenie całej Polski od lutego do lipca 2010 roku. W grudniu ukazał się raport końcowy podsumowujący wyniki badań oraz, ważny z uwagi na wybory samorządowe, podręcznik dobrych praktyk dla samorządowców.

Nowym tematem realizowanym przez Program było zagadnienie funkcjonowania polskich mediów. We współpracy z Ciszewski PR i Eurozet, przeprowadziliśmy badania wizerunku polskich mediów i wyobrażeń na temat odpowiedzialnego dziennikarstwa. O opinie na temat etosu dziennikarskiego zapytaliśmy opinię publiczną i samych dziennikarzy. Wyniki badań zaprezentowaliśmy w grudniu na seminarium z udziałem przedstawicieli mediów.

Przedmiotem zainteresowania Programu są również zagadnienia przeciwdziałania korupcji. Rozpoczęliśmy badania poświęcone ocenie systemów przeciwdziałania korupcji w 23 państwach członkowskich Unii Europejskiej. Badania przeprowadzone zostaną we współpracy z Transparency International w latach 2010-2012.

Aktywizacja obywatelska

Program Prawa i Instytucji Demokratycznych od kilku lat, samodzielnie i w ramach szerszych koalicji i akcji, prowadzi rozbudowane działania i inicjatywy na rzecz zwiększenia uczestnictwa Polaków w życiu publicznym, a w szczególności - w wyborach. W 2010 roku, w związku z wyborami prezydenckimi i samorządowymi, działania te charakteryzowały się szczególnie dużym natężeniem.

W lutym przeprowadziliśmy ogólnopolskie badanie dotyczące opinii Polaków o wprowadzeniu do polskiego prawa wyborczego instytucji dwudniowego głosowania, a na miesiąc przed pierwszą turą wyborów - badanie opinii publicznej na temat stanu wiedzy Polaków o procedurze głosowania i wprowadzonych zmianach, m.in. godzinach otwarcia lokali wyborczych, nowych technikach głosowania, zasadach głosowania poza miejscem zamieszkania. Badanie dostarczyło informacji na temat wiedzy Polaków o wyborach, miało też służyć stworzeniu propozycji skutecznych metod aktywizacji wyborczej obywateli i informowania ich o procedurach wyborczych oraz upowszechniać ważne informacje związane z wyborami.

ISP prowadził także systematyczny monitoring kampanii wyborczej. Komentowaliśmy na bieżąco wypowiedzi programowe kandydatów na prezydenta, a także bieżące wydarzenia kampanii. Komentarze przygotowane w serii „Wybory 2010”, umieszczane były na stronie internetowej ISP, rozsyłane do mediów i rozpowszechniane w mediach społecznościowych. Ich tematami były m.in. mobilizacja wyborców do podpisywania list poparcia dla kandydatów,

nowe ułatwienia wprowadzone do ordynacji wyborczej i procedury techniczne głosowania, finansowanie kampanii prezydenckiej, brak kobiet wśród kandydatów na urząd Prezydenta RP, frekwencja w pierwszej turze wyborów czy wypowiedzi kandydatów na temat wyzwań demograficznych i polityki europejskiej.

Ekspert Programu, dr Jarosław Zbieranek brał udział w pracach nad przygotowaniem formularza „Latarnika wyborczego” – narzędzia stworzonego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej, ułatwiającego poznanie przez wyborców poglądów kandydatów na urząd Prezydenta RP. Przygotowaliśmy również spot telewizyjny mający na celu aktywizację najmłodszej grupy wyborców. „Mój pierwszy raz” - kampania ISP, skierowana do tej grupy wyborców została zgłoszona do konkursu w kategorii „Inicjatywy Obywatelskie”, w której o zwycięstwo rywalizuje ze sobą 30 różnych kampanii społecznych.

W zeszłorocznych wyborach prezydenckich i samorządowych po raz pierwszy obowiązywały zmiany wprowadzone do ustaw wyborczych, a postulowane i przygotowane przez ISP:

w ustawie o wyborze Prezydenta RP m.in.:

- zakaz finansowania komitetów wyborczych przez osoby prawne
- likwidacja instytucji zbiórek publicznych
- uregulowanie kwestii kredytów i darowizn rzeczowych na rzecz komitetów wyborczych

w ustawie o wyborze Prezydenta RP oraz w ordynacjach samorządowych:

- wprowadzenie dla wyborców niepełnosprawnych i w zaawansowanym wieku możliwości głosowania przez pełnomocnika

w ordynacji do wyborów samorządowych:

- przesunięcie czasu głosowania na godz. 8:00-22:00

Równolegle trwały prace nad uchwaleniem Kodeksu wyborczego. ISP od wielu lat postulował utworzenie tego dokumentu, porządkującego polskie prawo wyborcze. Eksperci Programu brali udział w pracach Sejmu RP. W efekcie, w uchwalonym Kodeksie wyborczym znalazły się instytucje prawa wyborczego, o które zabiegał Instytut Spraw Publicznych. Najważniejsze z nich dotyczą:

- głosowania korespondencyjnego dla Polaków przebywających za granicą
- wprowadzenia możliwości dwudniowego głosowania
- ujednolicenia godzin otwarcia lokali wyborczych
- głosowania przez pełnomocnika dla wyborców niepełnosprawnych i powyżej 75 roku życia
- umieszczania obwieszczeń wyborczych w Internecie

- wprowadzenia przejrzystych procedur finansowania kampanii wyborczych

Dużą uwagę poświęcono badaniom nad e-Demokracją i e-Partycypacją – mechanizmami angażowania obywateli do udziału w debacie publicznej oraz podejmowania decyzji z pomocą nowoczesnych technologii informacji i komunikacji.

W ramach Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo” dyskutowaliśmy o przyszłości i ewentualnych kierunkach reformy zawodów prawniczych. Prawnicy, przedstawiciele administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych zostali zaproszeni do dyskusji na ten temat na seminarium „Przyszłość reform dotyczących zawodów prawniczych”.

Dostęp obywateli do pomocy prawnej

W 2010 roku pracowaliśmy nad wskazaniem kierunków reformy polskiego wymiaru sprawiedliwości oraz nad poszerzeniem dostępu do bezpłatnej pomocy prawnej dla obywateli najuboższych i grup marginalizowanych.

Już od ośmiu lat Instytut Spraw Publicznych wraz z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności realizują Program „Obywatel i Prawo” - kompleksowy program wsparcia poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Udzielamy zarówno wsparcia finansowego instytucjom prowadzącym ten rodzaj poradnictwa, jak i wykonujemy merytoryczną pracę na rzecz systemowych mechanizmów wzmacniających dostęp obywateli do poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Program podejmuje inicjatywy, które w dłuższej perspektywie prowadzą do przełamywania bezradności i zmniejszania obszarów społecznej marginalizacji. W latach 2002-2010 na działalność Programu „Obywatel i Prawo” przeznaczono blisko 7,5 mln złotych. Wynikiem było udzielenie ponad 143 tysięcy bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich w 214 nowych punktach porad. „Obywatel i Prawo” jest jedyną inicjatywą środowisk pozarządowych podejmującą kompleksowo i konsekwentnie na skalę ogólnopolską problematykę poradnictwa prawnego i obywatelskiego i angażującą tak duże środki.

W 2010 roku realizowaliśmy V edycję programu. Przyznaliśmy granty 26 organizacjom udzielającym porad obywatelskich i prawnych. Dzięki temu wsparciu udzielono ponad 22 tysiące porad, otwarto 26 nowych punktów porad, zorganizowano ponad 76 seminariów i konferencji, wydano blisko 20 publikacji. Podsumowaniem ośmiu lat działalności programu jest raport *Obywatel i Prawo 2002-2010*, pod redakcją Agaty Winiarskiej, która koordynuje program od początku jego istnienia.

O przyszłości i reformie zawodów prawniczych dyskutowaliśmy natomiast w gronie prawników, przedstawicieli administracji publicznej i organizacji pozarządowych na jednym z seminariów zorganizowanych w ramach Rady Ekspertów Programu Obywatel i Prawo. Zbiór rekomendacji nt. kluczowych zagadnień dla reformy wymiaru sprawiedliwości został zawarty w wydanych w ramach prac Rady *policy briefs*.

2.5 PROGRAM MIGRACJI I POLITYKI ROZWOJOWEJ

Zespół i eksperci: Justyna Frelak (kierownik programu/analitik), Karolina Grot (koordynator projektów/badacz), Maryla Koss-Goryszewska (koordynator projektów/badacz), Mirosław Bieniecki (badacz), Piotr Kaźmierkiewicz (ekspert), dr Witold Klaus (ekspert), dr Kinga Wysieńska (ekspertka)

Program zajmuje się polską i europejską polityką migracyjną oraz integracyjną, prowadzi badania w dziedzinie migracji – zarówno z punktu widzenia państwa wysyłającego, jak i przyjmującego migrantów. Wspiera też poradnictwo prawne dla imigrantów i organizuje warsztaty integracyjne. Drugim tematem Programu jest współpraca rozwojowa, realizowana głównie poprzez promocję polskich doświadczeń transformacji ustrojowej w państwach Europy Wschodniej.

Tematy wiodące w 2010 roku:

- Integracja cudzoziemców
- Dyskryminacja cudzoziemców
- Migracje Polaków
- Promocja polskiej transformacji

Rok 2010 w liczbach:

- 14 realizowanych projektów
- 6 uzyskanych grantów
- 25 wydanych publikacji
- 7 konferencji i seminariów
- 23 warsztaty i wizyty studyjne

Integracja cudzoziemców

W 2010 prowadziliśmy prace Polskiego Forum Integracyjnego (PFI) – platformy dialogu na temat integracji cudzoziemców. Forum umożliwiło wymianę poglądów i informacji oraz opracowanie rekomendacji dotyczących polityki integracyjnej. W ramach PFI zorganizowano szereg seminariów i konferencji, m.in. międzynarodową konferencję dotyczącą problematyki handlu ludźmi, w szczególności kwestii związanych z reintegracją ofiar, prewencją oraz współpracą instytucjonalną w tym zakresie. Handel ludźmi jest poważnym problemem w Polsce. To kraj, z którego pochodzą ofiary, kraj tranzytowy ofiar handlu ludźmi i kraj docelowy (głównie dla migrantów z rejonów Europy Wschodniej).

Na seminariach organizowanych w ramach PFI podejmowany był również temat przygotowania instytucji publicznych do obsługi imigrantów. Ze względu na fakt, iż do polskich szkół uczęszcza coraz więcej dzieci z rodzin imigranckich, podjęliśmy prace służące zidentyfikowaniu wyzwań w dziedzinie integracji dzieci imigrantów w procesie edukacji.

Polska staje się nowym krajem docelowym dla coraz większej liczby uchodźców. Z tego względu Program kontynuuje projekty skierowane bezpośrednio do uchodźców w obszarze poradnictwa prawnego oraz integracyjnego. ISP jest liderem ogólnopolskiego programu, w ramach którego udzielane jest bezpłatne poradnictwo prawne dla migrantów przymusowych, a także prowadzi warsztaty integracyjne i szkolenia z wiedzy obywatelskiej dla tej grupy cudzoziemców. W 2010 roku uczestniczyło w nich około 170 osób pochodzących głównie z Czeczenii oraz Dagestanu. Warsztaty integracyjne mają przygotować uchodźców do radzenia sobie z trudnymi emocjami wynikającymi z procesów adaptacyjnych w nowym kręgu kulturowym. Uczestnicy zdobywają kompetencje umożliwiające radzenie sobie w trudnych, konfliktowych sytuacjach oraz podstawową wiedzę obywatelską i prawną związaną z ich statusem w Polsce.

Obecność w Polsce coraz większej grupy cudzoziemców wymaga także przygotowania pracowników instytucji państwowych i organizacji pozarządowych do pracy z tą specyficzną grupą. Prowadziliśmy szkolenia dla osób pracujących z migrantami przymusowymi, m.in. dla pracowników socjalnych z ośrodków pomocy społecznej i ośrodków dla cudzoziemców, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, pracowników organizacji pozarządowych oraz Wydziału Spraw Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego. W szkoleniach wzięło udział 85 osób, które poznawały metody rozwiązywania konfliktów (m.in. elementy mediacji) oraz techniki komunikacyjne w pracy z osobami odmiennymi kulturowo. Uczyły się również, jak radzić sobie ze stresem i trudnymi emocjami.

Poza działaniami skierowanymi bezpośrednio do cudzoziemców prowadzimy badania sytuacji imigrantów w Polsce. Obecnie zajmujemy się sytuacją społeczności migrantów z Chin i Wietnamu. Dane urzędowe, doniesienia prasowe i obserwacja polskich ulic wskazują na wzmożony napływ do Polski obywateli pochodzenia wschodnioazjatyckiego. Brakuje jednak aktualnych badań i opracowań, które dotyczyłyby problematyki tej grupy. Wyniki badań prowadzonych przez ISP mają przyczynić się do lepszej integracji tej grupy imigrantów.

W 2010 r. ISP przystąpił do platformy współpracy organizacji imigrantów i polskich instytucji prowadzonej przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM). Program uczestniczy również w pracach badawczego networku dwudziestu pięciu organizacji europejskich skupionych w ramach projektu Migrant Integration Policy Index (MIPEX), mającego na celu zebranie porównywalnych danych dotyczących sytuacji obywateli państw trzecich przebywających w UE w takich obszarach, jak rynek pracy, obywatelstwo, pobyt, ustawodawstwo antydyskryminacyjne oraz dostęp do edukacji.

Dyskryminacja cudzoziemców

Istotnym obszarem badawczym Programu jest problematyka dyskryminacji cudzoziemców w Polsce. W 2010 roku zrealizowaliśmy m.in. eksperymentalne badania dyskryminacji migrantów na rynku pracy, jedno z pierwszych badań nad rzeczywistym, a nie deklaracyjnym stosunkiem polskich pracodawców do zagranicznych pracowników.

ISP współpracuje z różnymi państwowymi oraz międzynarodowymi instytucjami w dziedzinie dostosowania Polski do przyjmowania cudzoziemców. We współpracy z UNHCR zbadaliśmy zjawisko bezdomności uchodźców. Problemy mieszkaniowe stanowią bowiem podstawową barierę w integracji tej grupy w Polsce. Kolejne badanie podjęte wspólnie z UNHCR dotyczyło problemu odmów uchodźcom przebywającym w Polsce uczestnictwa w

Indywidualnym Programie Integracyjnym, wiążącym się między innymi z zablokowaniem możliwości otrzymywania przez nich pomocy finansowej oraz uczęszczania na bezpłatne kursy języka polskiego.

Migracje Polaków

Program zajmuje się sytuacją polskich emigrantów w wybranych krajach. Po 2004 roku znaczna grupa Polaków przybyła głównie w celu podjęcia pracy do Wielkiej Brytanii. Fakt ten miał niewątpliwie wpływ na wizerunek naszego społeczeństwa w tym kraju. Przeprowadziliśmy badania sondażowe postrzegania Polski i Polaków oraz znajomości polskiej kultury i obyczajów w Wielkiej Brytanii. Brytyjczycy wypowiadali się również na temat polskiej polityki zagranicznej oraz roli Polski w Europie i na świecie. Raport z badań przedstawiliśmy na seminarium w Ambasadzie RP w Londynie. Prezentacja raportu połączona była z dyskusją na temat relacji polsko-brytyjskich i postrzegania Polaków przez brytyjskie społeczeństwo.

Promocja polskiej transformacji

Istotnym obszarem działań Programu jest współpraca rozwojowa, a szczególnie promocja polskich doświadczeń transformacji ustrojowej w państwach Europy Wschodniej. W roku 2010 Program wspierał administrację ukraińską w procesie realizacji zobowiązań wynikających z umów o readmisji i ułatwieniach wizowych. Zorganizowaliśmy wizytę studyjną dla przedstawicieli ukraińskiej Straży Granicznej, Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Tematem wizyty była wymiana doświadczeń na temat polityki migracyjnej, readmisji, kontroli granic i polityki wizowej. Uczestnicy spotkali się z polskimi urzędnikami, przedstawicielami instytucji naukowych i organizacji pozarządowych. Wizyta zakończyła się międzynarodową konferencją na temat kontroli migracji i integracji nielegalnych migrantów. W grudniu 2010 roku, wspólnie z partnerem ukraińskim (Institute for Euro-Atlantic Cooperation) zorganizowaliśmy seminarium w Kijowie, na którym zaprezentowaliśmy publikację poświęconą wyzwaniom stojącym przed Ukrainą jako krajem migracji docelowej i tranzytowej oraz możliwościom wykorzystania polskich doświadczeń. Doświadczenia wizyt zostaną wykorzystane w 2011 roku w ramach projektu wsparcia dla administracji gruzińskiej na rzecz realizacji działań prowadzących do ruchu bezwizowego z UE, co stanowi jeden z priorytetów polskiej Prezydencji. Latem 2010 roku gościliśmy kolejną grupę analityków polityki publicznej z Rosji. Celem wizyty, która odbyła się w ramach projektu wspieranego od ponad 5 lat przez National Endowment for Democracy, było zwiększenie zdolności młodych rosyjskich analityków do analizowania polityki publicznej.

W 2010 roku, w związku ze zbliżającą się prezydencją oraz pracami legislacyjnymi w tej dziedzinie, Program uczestniczył w debacie na temat polskiej i europejskiej współpracy rozwojowej. Rekomendacje dotyczące polskiej polityki rozwojowej ukazały się w dwóch numerach *policy briefs* w serii "Analizy i Opinie" *Ustawa o współpracy rozwojowej zwiększy skuteczność polskiej pomocy zagranicznej*, autorstwa Piotra Kaźmierkiewicza oraz *How to support democracy in Eastern Europe? Recommendations of the 2nd Polish-Nordic Forum*, autorstwa Elżbiety Kacy i Aleksandra Fuksiewicza).

Kierownik Programu, Justyna Frelak jako członek Zarządu uczestniczy w pracach Grupy Zagranica zrzeszającej polskie organizacje pozarządowe prowadzące działania pomocowe za granicą.

2.6 NAGRODA IM. JERZEGO ZIMOWSKIEGO

W 2010 roku Kapituła przyznała Nagrodę im. Jerzego Zimowskiego nadbrygadierowi Januszowi Skulichowi, zastępcy komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Janusz Skulich kierował najsłynniejszymi akcjami ratowniczymi w ostatnich latach. W 1992 r. brał udział w gaszeniu pożaru w Kuźni Raciborskiej, kierował akcją powodziową w 1997 r., gasił pożar rafinerii w Trzebini i kierował akcją ratunkową po katastrofie hali Targów Katowickich w 2006 r. W czasie akcji przeciwpowodziowej w roku 2010 pełnił funkcję Szefa Sztabu Działań Zabezpieczających. Został odznaczony Krzyżem Zasługi Za Dzielność, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Uroczystość wręczenia nagrody odbyła się 11 października. Przybyli na nią m.in. minister Jerzy Miller - szef MSWiA, marszałek Sejmu Grzegorz Schetyna, Andrzej Olechowski Krzysztof Bielecki, gen. brygadier Wiesław Leśniakiewicz, komendant główny Państwowej Straży Pożarnej oraz kadra kierownicza PSP, przyjaciele Patrona Nagrody, działacze organizacji pozarządowych, ludzie mediów. Profesor Ewa Łętowska, Przewodnicząca Rady Programowej ISP wygłosiła wykład wprowadzający "Ochrona praw jednostki a sytuacje nadzwyczajne".

Janusz Skulich, podziękował Kapitulę i podkreślił, że Nagroda, którą go uhonorowano jest wyróżnieniem dla całej Państwowej Straży Pożarnej. Służba w PSP to wysiłek zespołowy. Strażacy niosą pomoc potrzebującym, ratują ich życie, zdrowie i mienie, a także środowisko. Praca strażaków to setki tysięcy akcji ratowniczych rocznie, w tym szczególnie, jak ta dotycząca tragicznej w skutkach powodzi. Generał Skulich przyznał, że strażak to piękny i fascynujący zawód, choć zarazem niebezpieczny. Dla tych strażaków, którzy ratując innych ulegli wypadkom i utracili własne zdrowie, stworzony został specjalny fundusz wsparcia. Nagrodę pieniężną w wysokości 20 tysięcy złotych Laureat przekazał w całości na konto Funduszu.

2.7 STYPENDIA I PRAKTYKI

PROGRAM STYPENDIALNY „NAUKA I SPOŁECZEŃSTWO”

Program Stypendialny „Nauka i społeczeństwo” został utworzony w 2008 roku. Program umożliwia młodym badaczom wykorzystanie ich wiedzy, pomysłów i umiejętności w służbie publicznej poprzez udział w pracach naukowo-badawczych prowadzonych przez ISP. Ideą stypendium jest przygotowanie młodych naukowców do pracy eksperckiej. Oprócz udziału w bieżącej pracy badawczej Instytutu, szczególny nacisk położony jest na rozwijanie umiejętności pisania tekstów analitycznych skierowanych do decydentów i środowisk opiniotwórczych oraz rozpowszechnianie prac Instytutu na konferencjach, seminariach i w środkach masowego przekazu. Stypendium trwa 6 miesięcy z możliwością przedłużenia o kolejne 6 miesięcy. Program finansowany jest z grantu przyznanego przez Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

Dzięki stypendium Instytut pozyskuje młodych, zdolnych i ambitnych współpracowników. Dotychczas czworo byłych stypendystów zostało zatrudnionych na stanowiskach analitycznych w Instytucie, pozostali, to w większości współpracujący z ISP eksperci. Od początku utworzenia Programu Stypendialnego wzięło w nim udział dwanaście osób z różnych miast i uczelni w Polsce. W 2010 roku przyznano cztery stypendia.

Stypendystki 2010

dr Katarzyna Grzybowska – Walecka, Stypendystka Programu Europejskiego (wrzesień – grudzień 2010)

Podczas półrocznego stypendium w ISP Katarzyna Grzybowska wzięła udział w realizacji projektów związanych z polską Prezydencją w Radzie UE. Opracowała też opinię dla Polskiej Pomocy-MSZ na temat wsparcia budżetowego w państwach Partnerstwa Wschodniego. Jest autorką, wspólnie z Jackiem Kucharczykiem, working paper „Enter the dragons: emerging global powers and their impact on democracy and development aid debate”, zaprezentowanego na konferencji PASOS w Berlinie.

dr Anna Jaroń, stypendystka Programu Polityki Społecznej (marzec - październik 2010)

W ISP zajmowała się m. in. tematyką ochrony zdrowia. Koordynowała projekt „Co warto zmienić w systemie ochrony zdrowia”, w ramach którego zorganizowano kilka seminariów eksperckich poświęconych pożądanym zmianom w systemie polskiej opieki zdrowotnej. Jest współautorką raportu *Co trzeba zmienić w systemie ochrony zdrowia? Rekomendacje opracowane na podstawie opinii panelu ekspertów* (wspólnie z P. Krasuckim), oraz autorką publikacji *Unijna polityka na rzecz zdrowia jako drogowskaz dla reform zdrowotnych w Polsce*.

Maryla Koss-Goryszewska, Stypendystka Programu Migracji i Polityki Rozwojowej (lipiec-grudzień 2010)

Podczas stypendium zajmowała się dyskryminacją cudzoziemców w Polsce i bezdomnością uchodźców, koordynowała też prace „Polskiego Forum Integracyjnego”. Jako specjalistka w dziedzinie handlu ludźmi przygotowała koncepcję i koordynowała projekt dotyczący handlu ludźmi w Polsce. Rezultatem jej prac w ISP są dwie publikacje: *Testy dyskryminacyjne. Charakterystyka techniki i zastosowanie w wybranych krajach*, oraz *Polska polityka antydyskryminacyjna w świetle prawa Unii Europejskiej*.

Aleksandra Niżyńska, stypendystka Programu Prawa i Instytucji Demokratycznych (czerwiec – grudzień 2010)

Podczas stypendium współpracowała przy projektach dotyczących mechanizmów lobbingu na szczeblu samorządu terytorialnego, internetowych metod aktywizacji wyborców i wizerunku odpowiedzialnego dziennikarstwa w Polsce. Opublikowała szereg tekstów dotyczących partycypacji wyborczej i lobbingu m. in. raporty *Polacy wobec nadchodzących wyborów prezydenckich* oraz *Polacy o wyborach, Wybory bez kandydatki* w cyklu „Wybory 2010 – komentarze ISP” oraz *Kto i dlaczego lobbuje w województwie?, Co i dlaczego jest lobbowane?* Zawarte w publikacji pod redakcją Grzegorza Makowskiego *Lobbing w samorządzie województwa. Raport z badań i monitoringu*.

PRAKTYKI W ISP

Instytut Spraw Publicznych prowadzi od wielu lat program praktyk dla studentów III, IV i V roku studiów oraz absolwentów. Praktyki odbywają się przez cały rok we wszystkich Programach ISP oraz w dziale publikacji i komunikacji. Rocznie praktykę w ISP odbywa ponad 20 osób. W ostatnich trzech latach praktykantami było też 10 studentów z zagranicy. W 2010 roku w naszym programie praktyk wzięło udział 21 studentów i absolwentów.

Oprócz stałego programu praktyk studenckich, ISP funduje od pięciu lat staże w ramach konkursu „Grasz o staż” -najstarszego i najpopularniejszego konkursu stażowego w Polsce organizowanego przez „Gazetę Wyborczą” i PriceWaterhouseCoopers. W roku 2010 ufundowaliśmy praktykę w Programie Europejskim. Kandydaci na staż w naszym think tanku mieli za zadanie analizę obecności tematu Partnerstwa Wschodniego w prasie wybranego kraju członkowskiego UE.

Zadanie najlepiej wykonała Anita Sęk studentka Studiów Międzynarodowych i Politycznych oraz Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. W ramach stażu Anita Sęk pełniła funkcję asystentki koordynatora projektów. Przygotowywała materiały do projektów naukowych i wystąpień oraz publikacji, organizowała konferencje prasowe, pisała komentarze i notki na stronę internetową ISP oraz współpracowała przy pisaniu wniosków grantowych.

ANEKSY

1. PROJEKTY ISP W 2010

PROGRAM EUROPEJSKI

TEMAT 1. PRZEWODNICTWO W RADZIE UE I GŁÓWNE WYZWANIA DLA POLSKIEJ POLITYKI EUROPEJSKIEJ

Projekt: „Promocja idei wolontariatu europejskiego podczas polskiej Prezydencji w Radzie UE”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Filip Pazderski

Eksperci: dr Agnieszka Łada, dr Grzegorz Makowski

W ramach projektu przygotowano ekspertyzę na temat szans włączenia tematyki wolontariatu w zakres wiodących tematów polskiej Prezydencji (w związku z przypadającym na 2011 rok Europejskim Rokiem Wolontariatu). W ekspertyzie zaproponowano, jak do tego przekonać polskie kręgi opiniotwórcze oraz jakie działania polski rząd powinien podjąć na arenie europejskiej. Główne wnioski z ekspertyzy zaprezentowano na specjalnym spotkaniu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Na podstawie zgromadzonej wiedzy opublikowano także na ten temat kilka artykułów w czasopismach branżowych.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: czerwiec 2010 – sierpień 2010

Źródła finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Projekt: „Traktat z Lizbony a parlamenty narodowe”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

Eksperci: dr Agnieszka Łada, Aleksander Fuksiewicz

Celem projektu było zbadanie jak Traktat z Lizbony pomoże wyjść z kryzysu demokracji w UE. Przeanalizowaliśmy zmiany dotyczące działania parlamentów narodowych w Polsce, Niemczech oraz w Czechach i Słowacji. Wyniki badań opublikowano w raporcie w języku polskim i angielskim oraz zaprezentowano na seminariach w Warszawie i Pradze. Podczas spotkań odniesiono się do przyjętych zmian w kontekście przygotowań do polskiej Prezydencji w Radzie UE. Projekt realizowaliśmy we współpracy z czeskim EUROPEUM i z brukselskim CEPS.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: styczeń – grudzień 2010

Źródła finansowania: Fundacja im. Heinricha Bölla

Projekt: „Politologiczne i socjologiczne aspekty debaty na temat przystąpienia Polski do strefy euro”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

Eksperti: dr hab. Tomasz Grzegorz Grosse, dr Agnieszka Łada, Aleksander Fuksiewicz, Michał Wenzel

Przeprowadziliśmy cztery analizy toczącej się dyskusji na temat wprowadzenia w Polsce waluty euro – analizę społeczną, polityczną i medialną oraz europejski kontekstu funkcjonowania wspólnej waluty.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: luty – maj 2010

Źródło finansowania: Narodowy Bank Polski

TEMAT 2. PARLAMENT EUROPEJSKI

Projekt: „Polskie wybory do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku w perspektywie porównawczej. W kierunku europejskiego demos?”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

Eksperti: Aleksander Fuksiewicz, Małgorzata Grabarek, dr Agnieszka Łada, Beata Roguska, Marcin Rulka, dr Melchior Szczepanik, Olga Wysocka, dr Jarosław Zbieranek

Przeprowadzono analizę najważniejszych aspektów wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku w Polsce w kontekście doświadczeń wybranych krajów członkowskich. Wydano publikację w języku polskim i angielskim oraz zorganizowano debaty w Pradze (partner projektu – PASOS) i Brukseli (partner projektu – CEPS/EPIN). Prezentacja książki w Warszawie połączona została z konferencją podejmująca także tematykę współpracy polskiej administracji z posłami do PE w ramach polskiej Prezydencji w UE i zorganizowana w rocznicę wyborów do PE.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: sierpień 2009 – czerwiec 2010

Źródła finansowania: Komisja Europejska, Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego, Citizenship Programme 2007-2013, Fundacja Friedricha Eberta

Projekt: „Radio Wspólna Europa”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Elżbieta Kaca

Eksperti: dr Agnieszka Łada, Elżbieta Kaca

„Radio Wspólna Europa” to cykl audycji radiowych na tematy europejskie, związane z funkcjonowaniem Parlamentu Europejskiego. Audycje przygotowywane są we współpracy z Radiem PIN i emitowane na jego antenie. Nadawane są raz w tygodniu, w każdym

programie udział biorą eksperci ISP. Poza bezpośrednim uczestnictwem w programach, ISP przygotowuje je merytorycznie oraz pisze komentarze na tematy pojawiające się w audycjach. Komentarze publikowane są na stronie internetowej www.radiopin.pl/europa.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: styczeń 2010 – styczeń 2011

Źródło finansowania: Parlament Europejski

TEMAT 3. POLSKA POLITYKA ZAGRANICZNA W UE

Projekt: „Who’s Afraid of East-West Dialogue?”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: dr Katarzyna Grzybowska-Walecka

Eksperti: dr Katarzyna Grzybowska-Walecka

W ramach członkostwa w sieci think tanków Policy Associations for an Open Society (PASOS) ISP przygotował dwa policy papers: „Enter the Dragons: Emerging global powers and their impact on democracy and development aid debate” oraz „Sowing the Seeds for Fresh Policy Approaches and New Diplomacy” (pierwszy samodzielnie, drugi wspólnie z dwoma innymi think tankami – z Czech i Słowacji) zaprezentowane następnie na rocznej konferencji PASOSu w Berlinie. Drukiem ukażą się one w 2011 roku.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: wrzesień – grudzień 2010

Źródło finansowania: Policy Associations for an Open Society

Projekt: „Wizerunek Polski i Polaków na Ukrainie”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Elżbieta Kaca

Eksperti: dr Joanna Fomina, dr Joanna Konieczna-Sałamatin, dr Natalya Ryabińska

Przeprowadziliśmy badania sondażowe dotyczące postrzegania Polski i Polaków na Ukrainie, analizę ukraińskiej prasy oraz wywiady pogłębione z przedstawicielami ukraińskich mediów. Był to już drugi projekt wizerunkowy polsko-ukraiński realizowany przez ISP. Wnioski z badań ukażą się drukiem na początku 2011 roku. Przedstawimy je również podczas prezentacji w Warszawie i Kijowie.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: lipiec - grudzień 2010

Źródła finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Projekt: „II Forum polsko-nordyckie”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Elżbieta Kaca

Podczas drugiego spotkania polsko-nordyckiego wymieniono doświadczenia i pomysły na temat nawiązania współpracy w obszarze wspierania demokracji w Europie Wschodniej przez Polskę i kraje nordyckie. Forum zgromadziło ekspertów z krajów nordyckich, Polski i krajów Europy Wschodniej, którzy dyskutowali o najważniejszych wyzwaniach dla tego regionu. Wnioski z debaty przedstawione zostały w publikacji w serii „Analizy i Opinie”.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: styczeń – lipiec 2010

Źródła finansowania: Nordycka Rada Ministrów, Ambasad: Danii, Finlandii, Norwegii, Szwecji

Projekt: „Wzmacnianie dialogu i wspólnego stanowiska pomiędzy polskimi i czeskimi ekspertami w ramach Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego”/”Partnerstwo Wschodnie a społeczeństwo obywatelskie”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Elżbieta Kaca

Eksperci: Elżbieta Kaca, Piotr Kaźmierkiewicz, dr Grzegorz Makowski

Celem projektu było wzmocnienie mechanizmu konsultacji i współpracy pomiędzy ekspertami i przedstawicielami organizacji pozarządowych z Polski i Czech na temat programu Partnerstwa Wschodniego, zwłaszcza pomiędzy organizacjami uczestniczącymi w Forum Społeczeństwa Obywatelskiego PW. Przedstawiciele czeskich i polskich organizacji spotkali się podczas okrągłego stołu w Warszawie. W drugiej części spotkania odbyła się debata panelowa otwarta dla szerszej publiczności podejmująca temat Partnerstwa Wschodniego. Wydaliśmy również raport na temat wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego przez UE w krajach Partnerstwa oraz policy brief dotyczący najlepszych praktyk polskich i czeskich organizacji pozarządowych w przeciwdziałaniu korupcji w tych krajach.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: maj – listopad 2010

Źródła finansowania: MSZ-Forum Polsko-Czeskie, Fundacja Heinricha Boella

Projekt: „Polska, Niemcy, Rosja – postrzeganie, oczekiwania, potencjał współpracy w kontekście polityki europejskiej”

Kierownik projektu: dr Agnieszka Łada

Koordynator projektu: Małgorzata Falkowska-Warska/ Elżbieta Kaca

Eksperci: dr Agnieszka Łada, Elżbieta Kaca, dr Kai-Olaf Lang, Jan Peters

W ramach projektu przeprowadzone zostało badanie postrzegania Rosji przez Polaków i Niemców - wywiady pogłębione z ekspertami z obu krajów. Wnioski zostały przedstawione w publikacji w języku polskim i niemieckim oraz zaprezentowane podczas seminariów w Warszawie i Berlinie. Partnerem projektu była Stiftung Wissenschaft und Politik z Berlina.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: sierpień 2009 – lipiec 2010

Źródła finansowania: Polsko-Niemiecka Fundacja na Rzecz Nauki, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Fundacja Konrada Adenauera

Projekt: „Barometr relacji Polska-Niemcy”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: dr Agnieszka Łada

Ekspert: dr Agnieszka Łada

Projekt składa się z dwóch krótkich badań opinii publicznej. Polacy zostali zapytani o ocenę stosunków polsko-niemieckich oraz ocenę polityki Niemiec. Pierwszy sondaż został przeprowadzony w terminach związanych z historyczną datą dla historii Polski i Niemiec - zjednoczenia Niemiec. Wnioski z badań zostały przedstawione w raporcie oraz podczas śniadania prasowego z udziałem Ambasadora RFN w Polsce. Drugi cykl badania odbył się w styczniu 2011 i także zakończy się wydaniem krótkiego raportu i zorganizowaniem konferencji prasowej. Projekt jest kontynuacją dotychczasowych polsko-niemieckich badań wizerunkowych ISP. W styczniu oraz na jesieni przeprowadzona zostanie kolejna ich runda (zadanych kilka pytań w sondażu opinii publicznej), wydany raport w serii „Barometr Polska-Niemcy” oraz zorganizowana konferencja prasowa.

Status projektu: zakończona edycja 2010, w realizacji edycja 2011: sierpień - październik 2011

Źródła finansowania: Fundacja Konrada Adenauera

Projekt: „Polska i niemiecka polityka rozwojowa w perspektywie porównawczej: osiągnięcia i rekomendacje”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator: Aleksander Fuksiewicz

Eksperci: dr Mateusz Fałkowski, Elżbieta Kaca, Aleksander Fuksiewicz, Piotr Kaźmierkiewicz, dr Agnieszka Łada

Celem projektu jest porównanie dotychczasowych osiągnięć Polski i Niemiec na polu polityki rozwojowej w celu sformułowania rekomendacji dla Polski. Analizie zostaną poddane modele udzielania pomocy, kwestie prawne, organizacyjne i finansowe oraz dwa *case studies* – w państwach beneficjentach. Planowane są wizyty studyjne w Niemczech, na Ukrainie i w Kenii. Przygotowana zostanie publikacja na ten temat. Projekt jest realizowany wspólnie z programem Migracji i Polityki Rozwojowej.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: sierpień 2010 – czerwiec 2011

Źródło finansowania: Fundacja Fritza Thyssena

Projekt: „Identyfikacja możliwości wspierania sektora pozarządowego w Serbii i Gruzji przez kraje Grupy Wyszehradzkiej”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

Eksperci: Aleksander Fuksiewicz, Piotr Kaźmierkiewicz

Przeanalizowane zostanie wsparcie serbskiej i gruzińskiej demokracji i społeczeństwa obywatelskiego przez członków Grupy Wyszehradzkiej, a także inne państwa i organizacje międzynarodowe. ISP odpowiada za analizę i publikację fragmentów dotyczących Polski i organizacji międzynarodowych. Projekt jest realizowany we współpracy z instytutami z Czech, Słowacji i Węgier. W 2010 roku przeprowadzone zostało badanie wsparcia dla Gruzji, m.in. wizyta studyjna w Tbilisi. Publikacja z wnioskami z badań zostanie wydana w 2011 roku.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: sierpień 2009 – grudzień 2011

Źródło finansowania: Fundusz Wyszehradzki

Projekt: „Polsko-niemiecka współpraca w ramach Partnerstwa Wschodniego”

Kierownik projektu: dr Agnieszka Łada

Koordynator projektu: dr Agnieszka Łada

Eksperci: Elżbieta Kaca, dr Agnieszka Łada

Jednym z priorytetów zbliżającej się polskiej Prezydencji w Radzie UE będzie polityka wschodnia. W tym kontekście zbadano, jaką wizję rozwoju Partnerstwa Wschodniego mają polscy eksperci i urzędnicy i czy pokrywa się ona z opiniami na ten temat bardzo istotnego potencjalnego partnera w rozwoju tej inicjatywy – Niemiec. W 2010 roku przeprowadzone zostały wywiady w Berlinie. W 2011 planowane są wywiady w Polsce, napisanie raportu oraz zaprezentowanie go podczas debat organizowanych przez Instytuty Polskie w Berlinie i Lipsku.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: listopad 2010 - lipiec 2011

Źródło finansowania: Instytut Polski w Berlinie ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych

PROGRAM POLITYKI SPOŁECZNEJ

TEMAT 1. EKONOMIA SPOŁECZNA ORAZ REINTEGRACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA

Projekt: „Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej”

Kierownik Projektu: Izabela Przybysz

Zespół ekspertów: dr Tomasz Kaźmierczak, dr Marek Rymsza, dr Anna Krajewska, Tomasz Schimanek, Filip Pazderski, Izabela Przybysz

Celem projektu jest podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje ekonomii społecznej i zatrudnienia socjalnego oraz ich pracowników, podniesienie profesjonalizmu podmiotów wspierających sektor ekonomii społecznej oraz budowa lokalnych partnerstw na rzecz zatrudnienia socjalnego i ekonomii społecznej. Działania ISP realizowane są w ramach Partnerstwa siedmiu organizacji, którego liderem jest Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. W 2010 rozpoczęliśmy pierwszą fazę badań przedsiębiorstw społecznych. Przeanalizowaliśmy 36 podmiotów w całej Polsce. Odtworzyliśmy ich dotychczasową historię, stan obecny, plany na przyszłość i funkcjonowanie w kontekście prawa lokalnego i krajowego. Równolegle realizowaliśmy pierwszą fazę badań podmiotów ekonomii społecznej prowadzących programy reintegracji zawodowej i społecznej (Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej i Zakłady Aktywności Zawodowej). Zorganizowaliśmy trzy seminaria eksperckie dotyczące uwarunkowań prawnych podmiotów ekonomii społecznej oraz trzy dotyczące standardów pracy podmiotów ekonomii społecznej prowadzących programy reintegracji zawodowej i społecznej. Pracowaliśmy też nad podręcznikiem akademickim dotyczącym ekonomii społecznej. W 2011 roku przeanalizujemy wyniki badań przedsiębiorstw społecznych, Centrów i Klubów Integracji Społecznej oraz Zakładów Aktywności Zawodowej. Staną się one podstawą do wypracowania standardów usług reintegracji społecznej i zawodowej oraz standardów trwałości podmiotów ekonomii społecznej. Będziemy też kontynuować prace ekspercko-konsultacyjne, organizować seminaria eksperckie na tematy prawne ekonomii społecznej, monitorować prace legislacyjne parlamentu i centralnej administracji rządowej dotyczącej sektora. W 2011 roku szczególną uwagę chcemy poświęcić projektowi ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym oraz zastosowaniu klauzul społecznych w Polsce.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: wrzesień 2009 - 2013

Źródła finansowania: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich – operator środków Europejski Fundusz Społeczny – Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet I „Zatrudnienie i integracja społeczna”, Działanie 1.2 „Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej”

TEMAT 2. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

Projekt: „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”

Koordynator projektu: Ewelina Kuźmicz, Ewa Broma-Bąk

Zespół ekspertów: dr Marek Rymsza, dr Tomasz Kaźmierczak, dr Magdalena Dudkiewicz

Specjalista ds. badań: Ewelina Kuźmicz

Głównym celem projektu jest podniesienie profesjonalizmu i zwiększenie skuteczności instytucji pomocy i integracji społecznej w rozwiązywaniu problemu wykluczenia społecznego poprzez stworzenie, przetestowanie oraz wdrożenie do 2013 roku standardów instytucji i usług pomocy oraz integracji społecznej. Projekt realizowany jest przez 11 organizacji pozarządowych, a jego liderem jest Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. ISP oraz Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej CAL są odpowiedzialne za realizację jednego z zadań projektu „Opracowanie, przetestowanie i wprowadzenie do praktyki pracy pracowników socjalnych standardu środowiskowej pracy socjalnej w środowiskach marginalizowanych”. Działania ISP obejmują m.in. diagnozę potencjału służb społecznych i środowiskowej pracy socjalnej, opracowanie modelu środowiskowej pracy socjalnej, merytoryczne wsparcie organizacji partnerskiej przy testowaniu i wprowadzaniu jej do praktyki pracy pracowników socjalnych. W 2010 r. przeprowadziliśmy badania ilościowe i jakościowe pracowników socjalnych. W 2011 opublikujemy raporty z badań i książkę zawierającą podsumowanie działań diagnostycznych. Rozpoczynamy też przygotowania do dwóch badań, dotyczących stosowania środowiskowej pracy socjalnej w Polsce. Jedno dotyczyć będzie metod skutecznej oraz efektywnej interwencji środowiskowej. Jego rezultatem będą materiały dydaktyczne dla pracowników socjalnych – katalogi dobrych praktyk. Drugi cykl badawczy o charakterze *action research* będzie dotyczyć zmiany, jaka następuje w społeczności lokalnej, gdy pracownicy socjalni zaczynają realizować pracę socjalną metodą środowiskową.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: marzec 2009- grudzień 2013

Źródła finansowania: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich – operator środków Europejski Fundusz Społeczny – Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet I “Zatrudnienie i integracja społeczna”

TEMAT 3. WYZWANIA DEMOGRAFICZNE

Projekt: „Wyzwania demograficzne. Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia i aktywizacji ludzi starszych i ich rodzin”

Koordynator projektu: Paulina Sobiesiak

Zespół ekspertów: dr Mariola Raclaw, dr Magdalena Rosochacka-Gmitrzak, dr Joanna Zalewska, Paulina Sobiesiak

Celem projektu jest przygotowanie propozycji zintegrowanego systemu wsparcia instytucjonalnego i rodzinnego osób starszych. W 2010 r. zrealizowano badania jakościowe dotyczące wzorców działań podejmowanych na rzecz seniorów w miejskich i wiejskich społecznościach lokalnych. Zdiagnozowano ofertę i potrzeby osób starszych w zakresie korzystania z opieki i aktywizowania się. Jednocześnie jako jedni z pierwszych w Polsce przeanalizowaliśmy usytuowanie opiekunów nieformalnych osób starszych w systemie polityki społecznej. W 2011 roku zajmiemy się upowszechnianiem prac analityczno-badawczych. Opublikujemy książkę podsumowującą badania i zawierającą rekomendacje, w tym propozycję zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych i ich opiekunów. Zorganizujemy także seminarium, na którym zaprezentujemy wyniki badań i przygotujemy

numer Analiz i Opinii poświęcony lokalnej polityce wobec osób starszych i opiekunów sprawujących opiekę nad nimi.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: maj 2010–maj 2011

Źródła finansowania: Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Projekt: „Dojrzały wybór – wydłużanie wieku emerytalnego szansą dla pokoleń. Doświadczenia Niemiec i Polski ”

Kierownik projektu: Ewelina Kuźmich

Koordinator projektu: dr Anna Jaroń

Zespół ekspertów: prof. Irena E. Kotowska, prof. Joahim Reinhard, Anita Abramowska - Kmon, Karolina Thel

Projekt dotyczy zagadnienia podnoszenia wieku emerytalnego – czy jest konieczne, czy jest możliwe, co myślą na ten temat ludzie? W 2010 roku zrealizowano debatę wokół demograficznych oraz politycznych uwarunkowań podnoszenia wieku emerytalnego na przykładzie Polski i Niemiec. Trwają prace nad publikacją ekspertyz, które powstały w wyniku debaty. Zostaną one uzupełnione o analizę wyników badań opinii publicznej związanych z wiekiem emerytalnym. W 2011 roku opublikujemy raport analizujący powyższe zagadnienia z trzech perspektyw: politycznej, demograficznej i socjologicznej. Ekspertyzy zawarte w raporcie mają charakter porównawczy: Polska – Niemcy – UE.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: październik 2010 – czerwiec 2011

Źródła finansowania: Fundacja Konrada Adenauera

TEMAT 4. DIALOG SPOŁECZNY I RYNEK PRACY

Projekt: „Polskie centrum monitorowania stosunków przemysłowych, warunków pracy oraz procesów restrukturyzacji”

Koordinator projektu: Ewelina Kuźmich

Zespół ekspertów: dr. Jan Czarzasty, dr Adam Mrozowicki, Karolina Sztandar-Sztanderska, Marta Trawińska

PPS już po raz siódmy monitorował rozwój dialogu społecznego i stosunków przemysłowych w Polsce przez opracowywanie krótkich artykułów informacyjnych, ekspertyz i analiz oraz tzw. badań *ad hoc*. ISP pełni funkcję Narodowego Obserwatorium w ramach unijnej sieci obejmującej wszystkie kraje członkowskie UE. Odbiorcami programu są przedstawiciele rządów, organizacje pracodawców i pracobiorców na szczeblu europejskim i krajowym. Ekspertyzy opracowywane przez centra dostępne są na stronie internetowej European Foundation oraz w biuletynie EIRO. W 2011 odbędzie się ósma edycja projektu.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: marzec 2010 – luty 2011, marzec 2011-luty 2012

Źródła finansowania: European Foundation for the Improvement of Working and Living Conditions (Eurofound) na zlecenie Komisji Europejskiej

TEMAT 5. SYSTEM OCHRONY ZDROWIA

Projekt: „Co warto zmienić w systemie ochrony zdrowia?” – cykl seminariów eksperckich”

Kierownik projektu: prof. Elżbieta Tarkowska, dr Piotr Krasucki

Koordynator projektu: dr Joanna Zalewska - stypendysta ISP / Anna Jaroń – stypendysta ISP

Celem projektu jest zdiagnozowanie oraz przedyskutowanie istotnych problemów ochrony zdrowia, a następnie wypracowanie rekomendacji. ISP podjął kluczowe zagadnienia dla funkcjonowania systemu polityki zdrowotnej – jego finansowania, efektywności systemu, zwalczania nierówności w dostępie do ochrony zdrowia, kształcenia personelu medycznego i wyzwań dla systemu w obliczu zmian demograficznych. W marcu 2010 roku zorganizowaliśmy seminarium, na którym eksperci i praktycy przedstawili rekomendacje na temat koniecznych zmian w systemie (pierwsze spotkanie miało miejsce w 2009 roku). Podsumowaniem prac jest raport „Co trzeba zmienić w systemie ochrony zdrowia? Rekomendacje opracowane na podstawie opinii panelu ekspertów”.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: grudzień 2009 - październik 2010

Źródło finansowania: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

TEMAT 6. POLITYKA NARKOTYKOWA

Projekt: „Ocena funkcjonowania Ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii”

Koordynator: Ewelina Kuźmich

Zespół ekspertów: prof. Zofia Mielecka-Kubień (kierownik projektu), dr Dorota Wiszejko-Wierzbicka, Jędrzej Stasiowski

ISP oszacował koszty i przeanalizował funkcjonowanie Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 w praktyce instytucjonalnej (tzw. *law in action*), a w szczególności zawartego w niej art. 62 (penalizacja za posiadanie najmniejszej ilości narkotyków). Ocenę funkcjonowania ustawy przeprowadzono na podstawie analizy danych Ministerstwa Sprawiedliwości, Komendy Głównej Policji, Centralnego Zarządu Służby Więziennej, Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, badania ilościowego na reprezentatywnej próbie jednostek policji, prokuratury oraz sądów i badania jakościowego (wywiadów pogłębionych z funkcjonariuszami organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości). Rezultaty badań zostały upowszechnione w raporcie z badań, opracowaniu serii „Analizy i Opinie” oraz na seminariach i konferencjach w Polsce (Warszawa, Kraków, Katowice, Gdańsk, Szczecin) oraz za granicą (Budapeszt). W spotkaniach wzięli udział funkcjonariusze realizujący na co dzień ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii (policjanci, prokuratorzy, kuratorzy, sędziowie), naukowcy, terapeuci uzależnień, ludzie trzeciego sektora i inne zainteresowane osoby.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji projektu: luty 2009 – maj 2010

Źródło finansowania: OSI - Global Drug Policy Program

PROGRAM SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

TEMAT 1. SYTUACJA TRZECIEGO SEKTORA W POLSCE

Projekt: „Budowanie przyjaznego środowiska dla sektora pozarządowego w Polsce – KOMPAS II” (projekt wiodący)

Kierownik projektu: dr Grzegorz Makowski

Koordynator projektu: Małgorzata Koziarek

Podobnie jak w poprzednich latach, w ramach projektu prowadzić będziemy monitoring tworzenia i funkcjonowania prawa dotyczącego organizacji pozarządowych. Jednocześnie z uwagi na koniec finansowania ze środków CEE Trust w marcu 2011, monitoring stanie się jednym z działań projektu finansowanego z środków unijnych „Decydujemy razem...” i będzie poświęcony przede wszystkim wydarzeniom prawnym i uregulowaniom partycypacji obywatelskiej. W nadchodzącym roku planujemy również poszukiwania środków na kontynuację działań z zakresu instytucjonalizacji dialogu obywatelskiego. Dzięki doświadczeniom zdobytym w projekcie KOMPAS, włączyliśmy się w realizację projektu systemowego „Indeks Współpracy – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi”, który w dużym stopniu dotyczy właśnie mechanizmów dialogu obywatelskiego funkcjonujących na poziomie lokalnym. Eksperti PSO współpracowali również z Programem Prawa i Instytucji Demokratycznych przy realizacji projektu „Lobbing w samorządzie wojewódzkim” z uwagi na fakt, że lobbing jest również jedną z form dialogu obywatelskiego.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: październik 2007 – marzec 2011

Źródła finansowania: Fundacja im. S. Batorego, Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Program Operacyjny Kapitał Ludzki (Europejski Fundusz Społeczny)

Projekt: „Ocena zdolności rozwoju trzeciego sektora”

Kierownik projektu: dr Agnieszka Rymsza

Koordynator projektu: Paulina Sobiesiak, Filip Pazderski

Zasadniczym celem projektu jest dokonanie oceny kondycji trzeciego sektora w Polsce, zgodnie z metodologią Sustainability Index - corocznego badania międzynarodowego koordynowanego przez United States Agency for International Development (USAID). Zorganizowaliśmy panel dyskusyjny z udziałem ekspertów, na

podstawie którego powstał raport oceny zdolności rozwoju trzeciego sektora w Polsce, uwzględniający szereg zmiennych (środowisko prawne, zdolności organizacyjne, opłacalność finansowa, rzecznictwo, świadczenie usług, infrastruktura, wizerunek publiczny). Projekt jest realizowany rokrocznie począwszy od 2004 roku.

Status projektu: zakończona edycja listopad 2009 – czerwiec 2010, w realizacji edycja marzec 2011 – lipiec 2011

Źródło finansowania: USAID (Management Systems International)

Projekt: „Hazard pro publico bono. Loterie jako źródło finansowania inicjatyw obywatelskich. Najlepsze praktyki międzynarodowe i perspektywy dla Polski”

Kierownik projektu: dr Grzegorz Makowski

Koordynator projektu: Małgorzata Koziarek

Celem projektu było zainicjowanie debaty na temat możliwości wykorzystania mechanizmów loteryjnych w finansowaniu inicjatyw obywatelskich (w tym zwłaszcza organizacji pozarządowych). Realizacja przedsięwzięcia była możliwa dzięki współpracy z europejską organizacją European Partnership for Democracy i zrealizowana dzięki wsparciu merytorycznemu i finansowemu Ambasady Królestwa Niderlandów oraz holenderskiego stowarzyszenia Association of Charity Lotteries in the EU działającego na rzecz upowszechniania loterii jako źródeł finansowania aktywności obywatelskiej. W lutym 2010 zorganizowaliśmy seminarium prezentujące rozwiązania funkcjonujące w Holandii, Szwecji i Wielkiej Brytanii. Materiały i wiedza zdobyta na seminarium zostały upowszechnione w kolejnych miesiącach w ramach projektu KOMPAS (np. poprzez biuletyn informacyjny, artykuły analityczne i publikacje w kwartalniku III Sektor).

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: październik 2009 – wrzesień 2010

Źródło finansowania: Ambasada Królestwa Niderlandów, Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe

TEMAT 2. WSPÓŁPRACA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ

Projekt: „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy”

Kierownik projektu: dr Grzegorz Makowski

Koordynator projektu: Małgorzata Koziarek

Rezultatem projektu będzie wypracowanie modeli współpracy między administracją samorządową i trzecim sektorem, które następnie zostaną upowszechnione wśród bezpośrednich adresatów – samorządów i organizacji. Projekt jest realizowany w formule partnerskiej. Oprócz ISP w skład partnerstwa wchodzi Collegium Civitas, Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich oraz Związek Miast Polskich. Najważniejsze działania w 2011 roku to zakończenie i opracowanie dwóch badań – poświęconych jakości współpracy międzysektorowej oraz współtworzeniu polityk publicznych przez organizacje pozarządowe i administrację publiczną. Rezultaty badań

zostaną ujęte w raportach i ekspertyzach problemowych oraz w poradniku współpracy. Rezultatem projektu będzie jednolita propozycja narzędzia badawczego, pozwalającego na powtarzanie pomiaru jakości współpracy międzysektorowej. Ponadto, w 2011 roku rozpoczną się działania promujące model poprawnej współpracy między organizacjami pozarządowymi i administracją publiczną.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: listopad 2009 – luty 2012

Źródło finansowania: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, poddziałanie 5.4.1

TEMAT 3. DIALOG OBYWATELSKI I PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Projekt: “Europe for Citizens” – “Europa dla Obywateli”

Kierownik projektu: dr Grzegorz Makowski

Koordynator projektu: Małgorzata Koziarek

W ramach projektu przeprowadziliśmy konsultacje społeczne w ośmiu krajach UE pt. “Europa społeczna w oczach obywateli europejskich: w jaki sposób zaradzić nierównościom i wykluczeniu społecznemu?”. Działania w poszczególnych krajach objęły: konsultacje on-line oraz panele. Delegaci wybrani z każdego kraju do panelu międzynarodowego wypracowali i przyjęli rekomendacje, które następnie zostały zaprezentowane w trakcie Europejskich Dni Obywatelskich w Maladze, wieńczących hiszpańską prezydencję. Liderem projektu była La Ligue de l’enseignement z Francji.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: grudzień 2009 – czerwiec 2010

Źródło finansowania: Komisja Europejska

Projekt: „Decydujmy razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych”

Kierownik projektów: Paulina Sobiesiak

Zespół ekspertów: dr Anna Olech, dr Tomasz Kaźmierczak, dr hab. Piotr Matczak, dr Katarzyna Dzieniszewska-Naroska, dr Arkadiusz Peisert, dr Monika Figiel, dr Ewa Bacia, Katarzyna Górniak, dr Anna Krajewska, dr Grzegorz Makowski

Celem projektu o charakterze badawczo-wdrożeniowym jest wzmocnienie mechanizmów partycypacji społecznej na poziomie lokalnym poprzez m.in. wypracowanie i przetestowanie modeli partycypacji społecznej z wykorzystaniem instrumentów animacji społecznej oraz stworzenie mechanizmu oceny i monitoringu partycypacji. Projekt realizuje konsorcjum sześciu organizacji, których liderem jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Zadania ISP polegają głównie na prowadzeniu prac diagnostyczno-badawczych, z których najważniejsze to: zbudowanie narzędzia do pomiaru partycypacji w dowolnej społeczności lokalnej, przeprowadzenie diagnozy stanu partycypacji w Polsce, a także prowadzenie monitoringu prawa na poziomie lokalnym. W 2010 roku rozpoczęto monitoring zmian prawnych, które mogą mieć wpływ na uczestnictwo obywateli w procesach decyzyjnych. Eksperci ISP przeprowadzili także analizę modeli partycypacji oraz skonstruowali wskaźniki,

które stanowią będą podstawę narzędzia do pomiaru partycypacji. Rozpoczęły się również prace nad cyklicznym, kilkuletnim badaniem metod podnoszenia partycypacji.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: listopad 2009 – czerwiec 2014

Źródło finansowania: Priorytet V Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Dobre rządzenie, Działanie 5.3 Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej

Projekt: „Czy spełniły się nasze sny? Międzynarodowe badanie porównawcze społeczeństwa obywatelskiego w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej”

Kierownik i koordynator projektu: dr Grzegorz Makowski

Badania dotyczą oceny rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w tym sektora pozarządowego, po 20 latach od upadku bloku komunistycznego. Zostaną zrealizowane w siedmiu krajach - Polsce, Czechach, Rumunii, Bułgarii, Słowenii oraz na Węgrzech i Słowacji. Powstanie unikatowe zbiorcze studium porównawcze krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Projektowi ma towarzyszyć szeroka, międzynarodowa kampania promująca wartości społeczeństwa obywatelskiego. Instytut został zaproszony do udziału w charakterze organizacji partnerskiej i wykonawcy badań dotyczących sytuacji w Polsce. W 2010 roku przygotowaliśmy dwa opracowania nt. historycznych uwarunkowań rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz obecnej jego kondycji. Rozpoczęliśmy również realizację badań – sondażu opinii społecznej oraz części jakościowej wywiadów indywidualnych i focusów. W 2011 roku zrealizujemy badania jakościowe (seria wywiadów indywidualnych oraz grupowych) poświęcone społecznemu zakorzenieniu organizacji obywatelskich. Raport zostanie przedstawiony na 17-tej dorocznej konferencji Międzynarodowego Stowarzyszenia Nauk Politycznych, która odbędzie się między 20 a 21 maja.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: wrzesień 2009 – maj 2011

Źródło finansowania: Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe

TEMAT 4. AKTYWIZACJA OBYWATELI W ŻYCIU PUBLICZNYM

Projekt: „Lokalne biblioteki jako centra edukacji obywatelskiej w Europie: rekomendacje i nowe inicjatywy dla polskich bibliotek”

Kierownicy projektu: dr Agnieszka Łada, dr Grzegorz Makowski

Koordynator projektu: Filip Pazderski, Małgorzata Fałkowska-Warska

ISP zorganizował dwa spotkania eksperckie dotyczące idei nieformalnej edukacji obywatelskiej i możliwości jej wdrożenia w lokalnych bibliotekach publicznych w Polsce. Pierwszym było międzynarodowe seminarium eksperckie, poświęcone wymianie doświadczeń w prowadzeniu działań z zakresu edukacji obywatelskiej przez animatorów z różnych części Europy (w tym z Polski). Drugie to konsultacyjno-warsztatowy „Okrągły stół bibliotekarzy”, poświęcony celom oraz metodom działań z zakresu nieformalnej edukacji obywatelskiej, które mogą być prowadzone w polskich bibliotekach publicznych.

Uczestnikami okrągłego stołu byli polscy bibliotekarze, którzy poddali dyskusji rozwiązania w zakresie edukacji obywatelskiej pochodzące zza granicy i zastanawiali się, jak je przenieść na grunt ich środowiska pracy w Polsce. Wydaliśmy *Inspirator Obywatelski. Przewodnik po nieformalnej edukacji obywatelskiej w bibliotekach publicznych i nie tylko...* - podręcznik dobrych praktyk, skierowany do środowisk bibliotekarskich i opracowany przy współpracy ich przedstawicieli. Przynosi on świeże spojrzenie na zagadnienie nieformalnej edukacji obywatelskiej prowadzonej w lokalnych społecznościach w Polsce. Drugą publikacją jest *policy paper* z serii „Analizy i Opinie”- *Biblioteki publiczne jako przestrzeń nieformalnej edukacji obywatelskiej*, który podsumowuje konkluzje wypracowane przez ekspertów, przedstawione przez nich projekty i rekomendacje oraz prezentuje je szerszej publiczności. Obie publikacje zostały wydane również w wersji anglojęzycznej i są dostępne w internecie.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: luty 2010-luty 2011

Źródło finansowania: Robert Bosh Stiftung, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

Projekt: “Wolontariat w instytucjach kultury”

Kierownik projektu: dr Grzegorz Makowski

Koordynator projektu: Filip Pazderski

W ramach projektu zgromadziliśmy dane i przygotowaliśmy ekspertyzę na temat uwarunkowań korzystania z wolontariatu przez instytucje kultury w Polsce. Badania dotyczyły barier prawnych i społecznych rozwoju wolontariatu w polskich instytucjach kultury ze szczególnym wskazaniem na muzea. Punktem wyjścia była analiza doświadczeń wybranych krajów europejskich, pogłębiona badaniem modelowej zagranicznej instytucji kultury. Ekspertyza zawierała doświadczenia i rekomendacje dotyczące promocji wolontariatu oraz zarządzania wolontariuszami, przydatne do rozwoju istniejących i implementacji nowych, innowacyjnych programów wolontariatu w instytucjach kultury w Polsce oraz rozwiązania odpowiadające realnym potrzebom istniejącym w ww. instytucjach.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: czerwiec-listopad 2010

Źródło finansowania: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Międzynarodowe Centrum Kultury

Projekt: “Obywatel w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wyzwania przed nieformalną edukacją obywatelską”

Kierownik i koordynator projektu: Małgorzata Koziarek

Projekt obejmuje cykl spotkań, poświęconych roli różnego rodzaju podmiotów i instytucji, które mogą mieć wpływ na podnoszenie kompetencji obywatelskich. W 2010 zorganizowano dwa spotkania, dotyczące edukacyjnego wymiaru działalności organizacji parasolowych i strażniczych. W następnym roku odbędą się okrągłe stoły poświęcone think-tankom i mechanizmowi przeznaczania 1% należnego podatku na działalność organizacji pożytku publicznego. Wyniki dyskusji zostaną opublikowane w raportach, a wnioski podsumowane w specjalnym wydaniu „Analiz i Opinii”. Projekt służy wypracowaniu rozwiązań i sformułowaniu rekomendacji, które pozwolą lepiej wykorzystać w kształceniu

obywatelskim potencjał edukacji nieformalnej, tj. takiej, która towarzyszy działaniom realizującym inne cele.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: wrzesień 2010 - czerwiec 2011

Źródło finansowania: Fundacja Konrada Adenauera

PROGRAM PRAWA I INSTYTUCJI DEMOKRATYCZNYCH

TEMAT 1. MONITORING STANU PAŃSTWA

Projekt: „Obserwatorium Demokracji w Polsce”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Małgorzata Grabarek

Analitik: dr Jarosław Zbieranek

Program prowadzi od 2007 roku systematyczny monitoring instytucji demokratycznych w ramach projektu „Obserwatorium demokracji w Polsce”. Zwieńczeniem projektu był m.in. opublikowany w 2010 roku raport przedstawiający najważniejsze wyzwania dla polskiego systemu demokratycznego w 20 lat po przemianach ustrojowych. W 2010 roku dużą uwagę zwrócono m.in. na problematykę finansowania polityki w Polsce. Eksperci Programu uczestniczyli w debacie na temat finansowania partii politycznych w Polsce, a także opiniowali projekt Ustawy o fundacjach politycznych (w uzasadnieniu projektu - projektodawcy powołują się m.in. na publikacje ISP). Wzięli również udział w pracach Sejmu RP nad modernizacją i kodyfikacją polskiego prawa wyborczego. Ich efektem było uchwalenie postulowanego od wielu lat aktu – Kodeksu Wyborczego zawierającego szereg postulatów ISP np.: dwudniowe głosowanie, możliwość głosowania przez pełnomocnika, głosowania korespondencyjnego dla polskich obywateli przebywających poza granicami kraju.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: styczeń 2007 – kwiecień 2011

Źródło finansowania: OSI, Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe

Projekt: „Ankieta konstytucyjna - W stronę reformy Konstytucji RP”

Kierownik projektu: prof. Bogusław Banaszak

Sekretarz projektu: dr Jarosław Zbieranek

ISP podjął debatę na temat zmian Konstytucji RP. Rozesłaliśmy wśród ekspertów – prawników, konstytucjonalistów - ankietę dotyczącą zagadnień konstytucyjnych. Uzyskane odpowiedzi wraz z komentarzem zostały zamieszczone w publikacji wydanej przez Instytut. We wrześniu 2010 roku odbyło się seminarium poświęcone komisjom śledczym w polskim porządku konstytucyjnym. Drugie seminarium, poruszające problematykę ustawy organicznej

w polskim porządku konstytucyjnym odbyło się 17 lutego 2011 roku. Natomiast trzecie z cyklu spotkań dotyczyło relacji państwo – kościoły i związki wyznaniowe odbyło się 3 marca 2011 roku. Z każdego seminarium został sporządzony zapis i sprawozdanie (dostępne na stronie internetowej Instytutu Spraw Publicznych: www.isp.org.pl). W marcu 2011 roku ukazała się publikacja podsumowująca badania – „Ankieta konstytucyjna” oraz zorganizowana została duża konferencja „Czy i jak zmieniać Konstytucję RP?”.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: marzec 2010 – kwiecień 2011

Źródło finansowania: Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe

Projekt: „Mechanizmy demokratyczne wewnątrz partii politycznych w Polsce”

Kierownik projektu: prof. Marek Chmaj

Koordynator projektu: Marcin Waszak

Analitik: dr Jarosław Zbieranek

Celem projektu jest diagnoza stanu demokracji wewnątrzpartyjnej w Polsce oraz zainicjowanie debaty nad rozwiązaniami mającymi poprawić wewnętrzne funkcjonowanie partii politycznych. Projekt ten przewiduje powstanie ekspertyzy, która pozwoli na zidentyfikowanie najważniejszych kontrowersji i dylematów związanych z dystrybucją władzy w partiach politycznych. W ramach projektu wśród głównych partii rozesłana została także specjalna ankieta, która pomoże odpowiedzieć na najważniejsze pytania dotyczące aktualnej kondycji demokracji wewnątrz polskich partii politycznych. Ekspertyza oraz wnioski z badań zostaną przedyskutowane w gronie ekspertów i innych zainteresowanych osób na zorganizowanym w tym celu seminarium. Wypracowane w ten sposób rekomendacje i uwagi dotyczące działalności polskich partii politycznych znajdują się w publikacji, która będzie zwieńczeniem projektu.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: listopad 2010 – czerwiec 2011

Źródło finansowania: Fundacja im. Konrada Adenauera w Polsce

Projekt: “Evidence Based Action Against Corruption: The European Integrity Systems Project”

Koordynator projektu: Aleksandra Niżyńska, Aleksandra Jackowska

Ekspert: dr Grzegorz Makowski

Projekt ma na celu kompleksową diagnozę istniejących systemów przeciwdziałania korupcji w 23 państwach członkowskich Unii Europejskiej z wykorzystaniem innowacyjnej metodologii *National Integrity System*, opracowanej przez Transparency International. Na każdym etapie projektu w jego realizację zaangażowane będą różne grupy interesariuszy. Rekomendacje opracowane na podstawie uzyskanych wyników badań oraz dostosowane do lokalnych uwarunkowań, będą następnie promowane poprzez cykl konferencji prasowych i seminariów.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: październik 2010 – październik 2012

Źródło finansowania: Komisja Europejska, środki własne ISP

Projekt: „Ujawnienie mechanizmów lobbingu na szczeblu samorządu terytorialnego”

Koordynator projektu: Aleksandra Jackowska

Nadzór merytoryczny: dr Jarosław Zbieranek

Analitycy: dr Roman Batko, dr Grzegorz Makowski, Aleksandra Niżyńska

Celem projektu było wzmocnienie partycypacji obywatelskiej i przejrzystości w procesach decyzyjnym na szczeblu samorządu wojewódzkiego poprzez zbadanie występujących tam przejawów lobbingu. Badanie miało zidentyfikować obszary, głównych aktorów i metody działalności lobbingsowej w województwie samorządowym, a także opinie samorządowców w tej kwestii. Od lutego do lipca 2010 roku badacze we wszystkich 16 województwach zrealizowali 34 wywiady pogłębione z przedstawicielami sejmików, zarządów i urzędów marszałkowskich, a także sporządzili 32 studia przypadków działalności lobbingsowej. Owocem jest obszerny raport oraz podręcznik dobrych praktyk, który za pomocą krótkich historii opisuje różne sposoby prowadzenia lobbingu w samorządzie wojewódzkim. Wyniki badań zostały zaprezentowane na ogólnopolskiej konferencji w Warszawie. W styczniu 2011 roku zespół Programu kontynuował upowszechnianie wyników badań m.in. w ramach dwóch seminariów regionalnych w Poznaniu i Krakowie.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: wrzesień 2009 – styczeń 2011

Źródło finansowania: Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Projekt: „Odpowiedzialne dziennikarstwo”

Koordynator projektu: Małgorzata Grabarek, Karolina Grot, Aleksandra Niżyńska

Ekspert: dr Jacek Kucharczyk, dr Grzegorz Makowski, prof. Stanisław Mocek, Kuba Antoszewski

Zainicjowaliśmy debatę na temat kondycji polskiego dziennikarstwa, etosu dziennikarskiego w oczach opinii publicznej i samych dziennikarzy oraz praktycznych aspektów etyki zawodowej. Przeprowadziliśmy badania ilościowe opinii publicznej oraz badania jakościowe na grupie wybranych dziennikarzy. Wyniki badań oraz wynikająca z nich analizę przedstawiliśmy na konferencji prasowej w grudniu 2010 roku. Konferencja transmitowana była na żywo na stronie internetowej ISP.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: kwiecień 2010 – kwiecień 2011

Źródło finansowania: Eurozet, środki własne

TEMAT 2. AKTYWIZACJA OBYWATELSKA

Projekt: „Forum Aktywny Obywatel” – komponent Programu “Obywatel i Prawo V” PAFW

Przewodniczący Forum: dr Jacek Kucharczyk

Członek Forum: dr Jarosław Zbieranek

Sekretarz Forum: Małgorzata Grabarek, Karolina Grot, Aleksandra Niżyńska

Forum stanowi rodzaj think tanku, w ramach którego spotykają się przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz naukowcy i eksperci zainteresowani problematyką aktywizacji obywatelskiej. Kolejna edycja działań Forum, która rozpoczęła się w sierpniu 2009 roku, poświęcona była przede wszystkim badaniom nad e-Demokracją i e-Partycypacją – mechanizmami angażowania obywateli do udziału w debacie publicznej oraz podejmowania decyzji z pomocą nowoczesnych technologii informacji i komunikacji. Oprócz działań o charakterze ciągłym bardzo ważnym elementem funkcjonowania Forum były badania związane z wyborami odbywającymi się w 2010 r. Przed wyborami prezydenckimi przeprowadzono badania dotyczące barier, które mogą utrudnić wyborcom udział w głosowaniu. Ich wyniki spotkały się z dużym zainteresowaniem mediów i były szeroko rozpowszechniane. Badania przeprowadzono również przy okazji wyborów samorządowych. Raporty z obu badań zostały upublicznione i szeroko komentowane podczas dyskusji w mediach. W ramach prac Forum przygotowano również klip „Mój pierwszy raz” (nawiązując do akcji ISP z 2003 roku), który miał zachęcić do głosowania najmłodszych wyborców. Spot zyskał sobie dużą popularność w Internecie, był również rozpowszechniany w największych stacjach telewizyjnych.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: sierpień 2009 – grudzień 2010

Źródła finansowania: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

TEMAT 3. DOSTĘP OBYWATELI DO POMOCY PRAWNEJ

Projekt: “Konkurs grantowy dla poradniczych organizacji pozarządowych – komponent Programu “Obywatel i Prawo V” PAFW”

Koordynator: Agata Winiarska

Konkurs grantowy dla organizacji poradniczych w kolejnej edycji Programu został ogłoszony w sierpniu 2009 r. W październiku i listopadzie przeprowadzono postępowanie konkursowe: wnioski zostały poddane ocenie formalnej, a następnie merytorycznej. Przyznano 24 małe granty do kwoty 25 tys. zł dla organizacji bezpośrednio prowadzących poradnictwo prawne oraz 2 duże granty dla organizacji wspierających poradnictwo obywatelskie i prawne, do kwoty 140 tys. zł. Realizacja większości nagrodzonych projektów rozpoczęła się 1 grudnia 2009 r. W 2010 roku 26 organizacji udzielało porad prawnych i obywatelskich. Dzięki środkom programu możliwa była pomoc prawna osobom, których nie stać na poradę prawnika, a także takim grupom jak: więźniowie, niepełnosprawni, Romowie, imigranci, rodziny zaginionych, dzieci pozbawione opieki.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: sierpień 2009 – grudzień 2010

Źródło finansowania: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

Projekt: “Rada Ekspertów – komponent Programu Obywatel i Prawo V PAFW”

Sekretarz Rady Ekspertów: dr Jarosław Zbieranek

Kolejna edycja działań Rady Ekspertów skupiła się w szczególności na badaniach systemowych rozwiązań ułatwiających dostęp do bezpłatnej pomocy prawnej, a także m.in. ich standardów. W tej edycji Rada Ekspertów współpracowała Instytutem Prawa i Społeczeństwa.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: sierpień 2009 – grudzień 2010

Źródło finansowania: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

PROGRAM MIGRACJI I POLITYKI ROZWOJOWEJ

TEMAT 1. INTEGRACJA CUDZOZIEMCÓW

Projekt: „Strategie przetrwania – integracja imigrantów na polskim rynku pracy”

Koordinator: Justyna Frelak

Celem było rozpoznanie strategii adaptacyjnych, jakie wykorzystywane są przez przebywających w Polsce obcokrajowców. Zdiagnozowane zostały czynniki występujące w środowisku polskim, które mogą ułatwiać lub utrudniać proces adaptacji pewnych kategorii migrantów, a nawet przyczyniać się do swoistej selekcji osób napływających na dane terytorium. Wyniki projektu zostały podsumowane w wydanej w 2010 r. publikacji.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: 1 stycznia 2009-31 marca 2010

Źródło finansowania: Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżet państwa

Projekt: „Psychoedukacja drogą do integracji II”

Koordinator: Justyna Frelak, Anna Korolec

Instytut przeprowadził cykl warsztatów integracyjnych dla cudzoziemców przebywających w Polsce pragnących poznać i oswoić różnice kulturowe pomiędzy krajem swojego pochodzenia a Polską. Podczas warsztatów cudzoziemcy mogli poznać elementy kultury i obyczajowości polskiej przejawiające się w sytuacjach życia codziennego, związane z pracą, uczestnictwem w życiu społecznym i kulturowym. Drugim elementem projektu były szkolenia dla osób pracujących z uchodźcami.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: październik 2009-grudzień 2010

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców oraz budżet państwa

Projekt: „Psychoedukacja i wiedza obywatelska drogą do integracji”

Koordynator: Justyna Frelak, Anna Korolec

Projekt osiada formułę warsztatów skierowanych do migrantów przymusowych oraz pracowników instytucji zajmujących się uchodźcami. Jego celem jest również zebranie wcześniejszych doświadczeń oraz wiedzy i wypracowanie metodologii prowadzenia warsztatów dla migrantów przymusowych, która będzie mogła być przekazana innym trenerom i nauczycielom. W 2010 r. zrealizowano szkolenie dla osób pracujących z uchodźcami.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: październik 2010-grudzień 2012

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na Rzecz Uchodźców oraz budżet państwa

Projekt: „Badania integracji społeczności azjatyckich w Polsce”

Koordynator: Justyna Frelak

Projekt zakłada zdiagnozowanie sytuacji migrantów pochodzenia wschodnioazjatyckiego w Polsce, które przyczyni się do lepszej integracji tej grupy obywateli państw trzecich. W Polsce brakuje aktualnych badań i opracowań, które dotyczyłyby problematyki migrantów pochodzących z krajów Azji Dalekowschodniej (Wietnam, Chiny). W 2010 r. przeprowadzono badanie wśród liderów tych dwóch społeczności.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: październik 2010-grudzień 2011

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na Rzecz Uchodźców oraz budżet państwa

Projekt: „Prawnicy na rzecz uchodźców IV”

Koordynator: Justyna Frelak

W ramach projektu udzielane są informacje i pomoc prawna, a także pomoc o charakterze socjalnym, doradczym i językowym osobom, które ubiegają się o nadanie statusu uchodźcy lub uzyskały w Polsce jedną z form ochrony międzynarodowej. Zbadane zostało zjawisko integracji (potrzeby integracyjne, przebieg procesu integracji, doświadczenia innych państw przyjmujących uchodźców) oraz ewaluacja poradnictwa prawnego dla tej grupy beneficjentów. Projekt, którego ISP jest liderem, realizowany jest we współpracy z Kliniką Prawa UW (Wydział Prawa i Administracji UW), Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Fundacją Instytut na rzecz Państwa Prawa, Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej, Ośrodkiem Praw Człowieka UJ oraz Fundacją Polskie Forum Migracyjne. W ramach projektu przeprowadzone zostały również badania zjawiska integracji oraz poradnictwa prawnego dla tej grupy beneficjentów, które zostaną zaprezentowane na konferencji podsumowującej projekt.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: styczeń 2009-grudzień 2011

Źródła finansowania: Europejski Fundusz Uchodźczy oraz budżet państwa

Projekt: “Polskie Forum Integracyjne” (PFI)

Koordynator: Elżbieta Kaca

PFI to platforma dialogu w dziedzinie integracji realizowana przez cykl seminariów i spotkań z udziałem ekspertów i praktyków z Polski i krajów UE. W ramach prac PFI powstało szereg analiz i rekomendacji na temat różnych zagadnień związanych z polityką państwa na rzecz integracji (wydanych w wersji elektronicznej oraz papierowej). W 2010 roku zorganizowane zostały dwie konferencje międzynarodowe dotyczące handlu ludźmi oraz zwalczania nielegalnej migracji. Seminaria, skierowane do węższej grupy osób, dotyczyły problematyki dostosowania polskich instytucji do przyjmowania imigrantów oraz dyskryminacji.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: lipiec 2009 - listopad 2010

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżet państwa

Projekt: “Polskie Forum Integracyjne II”

Koordynator: Justyna Frelak, Anna Korolec, Karolina Grot

Projekt Polskie Forum Integracyjne II stanowi kontynuację projektu Polskie Forum Integracyjne prowadzonego przez ISP od lipca 2009 do listopada 2010 roku, które cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród osób zajmujących się problematyką integracji cudzoziemców. Podobnie, jak w pierwszej edycji projektu, w ramach PFI II prowadzona jest platforma dialogu w dziedzinie integracji obywateli państw trzecich, w ramach której organizowane są seminaria i spotkania z udziałem ekspertów, praktyków z Polski i krajów UE. Planowane na wiosnę seminaria dotyczą problematyki migracji kobiet oraz integracji politycznej i społecznej.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: październik 2010-grudzień 2012

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżet państwa

Projekt: „Psychoedukacja i wiedza obywatelska drogą do integracji”

Koordynator: Justyna Frelak/Karolina Grot

Projekt zbudowany został w oparciu o doświadczenia z poprzednich inicjatyw szkoleniowych i treningowych skierowanych do osób, które uzyskały w Polsce jedną z form ochrony międzynarodowej. Posiada on formułę warsztatów skierowanych do migrantów przymusowych oraz pracowników instytucji zajmujących się uchodźcami. Jego celem jest

również zebranie wcześniejszych doświadczeń oraz wiedzy i wypracowanie metodologii prowadzenia warsztatów dla migrantów przymusowych, która będzie mogła być przekazana innym trenerom i nauczycielom.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: październik 2010-październik 2012

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na Rzecz Uchodźców oraz budżet państwa

Projekt: „Europejski Indeks Obywatelstwa i Inkluzji Społecznej” (MIPEX – Migrant Integration Policy Index)

Koordynator: Justyna Frelak

Celem projektu jest promowanie i inicjowanie debaty na temat migracji i polityki migracyjnej, ułatwianie i wzmacnianie dialogu oraz wymiany informacji dotyczących migracji i integracji cudzoziemców. Ma on również za zadanie zebranie porównywalnych danych dotyczących sytuacji obywateli państw trzecich przebywających na terenie UE w takich obszarach, jak rynek pracy, obywatelstwo, pobyt, ustawodawstwo antydyskryminacyjne i inne.

Status projektu: w realizacji

Okres realizacji: grudzień 2009-sierpień 2011

Źródła finansowania: INTI – Integration of Third Country Nationals Funding Programme

TEMAT 2. DYSKRYMINACJA CUDZOZIEMCÓW

Projekt: “Sąsiedzi czy intruzy – badania dyskryminacji cudzoziemców w Polsce”

Koordynator: Anna Korolec

Celem projektu było przeciwdziałanie dyskryminacji cudzoziemców w Polsce poprzez szczegółowe zbadanie stanu i przyczyn tego zjawiska, a także wypracowanie rekomendacji zmierzających do obniżenia napięć pojawiających się na drodze integracji obywateli państw trzecich z polskim społeczeństwem. Działania ISP w 2010 r. obejmowały między innymi przeprowadzenie eksperymentu badawczego wśród pracodawców sprawdzającego ich rzeczywistą chęć zatrudniania cudzoziemców oraz przeprowadzenie wywiadów jakościowych z migrantami przebywającymi w Polsce od dwóch do dziesięciu lat. Liderem projektu było Stowarzyszenie Interwencji Prawnej.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: kwiecień 2009-grudzień 2010

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżet państwa

Projekt: „Odmowy przyznania pomocy integracyjnej – prawo i praktyka”

Koordynator: Justyna Frelak

Celem projektu było zebranie informacji na temat najczęstszych przyczyn odmowy wsparcia cudzoziemców w ramach Indywidualnego Programu Integracji. W ramach projektu przygotowano analizę problematyki uczestnictwa w Indywidualnych Programach Integracji pod kątem interpretacji istniejącego prawa. Drugim elementem projektu było zebranie i analiza danych liczbowych dotyczących odmów udzielenia pomocy integracyjnej przez instytucje pomocy społecznej w latach 2006-2009. Dane zostały uzupełnione o informacje uzyskane od pracowników socjalnych pracujących z cudzoziemcami.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: grudzień 2010

Źródła finansowania: Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców

Projekt: „Bezdomność uchodźców w Polsce”

Koordynator: Justyna Frelak

Instytut Spraw Publicznych jako pierwszy w Polsce przeprowadził pilotażowe badanie dotyczące bezdomności uchodźców. Celem badania było zebranie informacji dotyczących przyczyn, konsekwencji i przeszkód w wychodzeniu z bezdomności uchodźców, a także określenie skali tego zjawiska. Raport z badań został przedstawiony na seminarium eksperckim.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: sierpień 2010-listopad 2010

Źródła finansowania: Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców

TEMAT 3. MIGRACJE POLAKÓW

Projekt: „Wizerunek Polski i Polaków w Wielkiej Brytanii”

Koordynator: Justyna Frelak

Przeprowadziliśmy badanie sondażowe dotyczące postrzegania Polaków, a także znajomości polskiej kultury i obyczajów w Wielkiej Brytanii. Brytyjczycy wypowiadali się również na temat polskiej polityki zagranicznej oraz roli Polski w Europie i na świecie. Na podstawie badań został opracowany raport pt. „Wizerunek Polski i Polaków w Wielkiej Brytanii”, który następnie został przedstawiony na seminarium w Ambasadzie RP w Londynie (listopad 2010 r.). Prezentacja raportu połączona była z dyskusją na temat relacji polsko-brytyjskich i postrzegania Polaków przez brytyjskie społeczeństwo. W Warszawie wyniki badań zostaną zaprezentowane w lutym/marcu 2011 r.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: maj-grudzień 2010

Źródła finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych

TEMAT 4. POLITYKA ROZWOJOWA

Projekt: „Polskie doświadczenia w zwalczaniu nielegalnej migracji – lekcje dla Ukrainy”

Koordynator: Justyna Frelak

Projekt, realizowany z Instytutem Współpracy Euroatlantyckiej (IEAC), miał na celu przekazanie polskich doświadczeń z zakresu polityki migracyjnej instytucjom i organizacjom ukraińskim odpowiedzialnym za realizację i monitoring wypełniania postanowień umowy o readmisji. Centralnym elementem projektu była wizyta studyjna, podczas której poruszone zostały kwestie istotne dla ukraińskiej polityki migracyjnej ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia efektywnej współpracy między instytucjami rządowymi i organizacjami pozarządowymi. Wnioski z projektu zostały opublikowane w raporcie: Migration Policy Reforms: Ukrainian Needs and Polish Experience.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: kwiecień-grudzień 2010

Źródła finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Projekt: „Program studyjny dla analityków polityki publicznej z Rosji”

Koordynator: Justyna Frelak

Celem projektu było zwiększenie zdolności analitycznych oraz poszerzenie wiedzy przyszłych liderów opinii w Rosji na temat polskich przemian po roku 1989. W szóstej edycji programu studyjnego wzięło udział sześć osób z Rosji, przedstawicieli świata nauki i organizacji pozarządowych. W trakcie wizyty w Polsce odwiedzali oni polskie instytucje naukowe, urzędy, organizacje pozarządowe. Każdy z uczestników wizyty prowadził również swój projekt badawczy dotyczący przeniesienia polskich rozwiązań na grunt rosyjski. Raporty zostały opublikowane na stronie internetowej ISP.

Status projektu: zakończony

Okres realizacji: kwiecień-listopad 2010

Źródło finansowania: National Endowment for Democracy

1. PUBLIKACJE ISP W 2010 ROKU

Publikacje książkowe:

- **M. Cześnik (red.), *Niestabilność wyborcza w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010**

Autorzy ekspertyzy poddają analizie niestabilność uczestnictwa wyborczego w Polsce. Szukają przyczyn tego zjawiska, między innymi odwołując się do danych sondażowych. Publikacja stanowi cenne źródło informacji o motywach, jakimi kierują się polscy wyborcy, decydując się na udział w wyborach bądź z niego rezygnując.

- **J. Frelak (red.), *Dyskusja o integracji*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010**

Publikacja zawiera analizy dotyczące wybranych obszarów tematycznych z zakresu integracji obywateli państw trzecich w Polsce, m.in. wizerunku imigrantów, kwestii instytucjonalnych związanych z polityką migracyjną, integracji kobiet.

- **J. Kucharczyk, A. Łada (red.), *W stronę europejskiego demos? Polskie wybory do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku w perspektywie porównawczej*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010 [pl, eng]**

Publikacja analizuje możliwości, jakie stwarzają wybory do Parlamentu Europejskiego w tworzeniu europejskiej wspólnoty politycznej. Szukając odpowiedzi na pytanie o europejski *demos*, autorzy analizują kampanię wyborczą w Polsce i przyczyny, dla których proeuropejskie społeczeństwo, jakim są Polacy niechętnie korzysta z możliwości współdecydowania o kształcie wspólnej Europy. Na tej podstawie przedstawiają wnioski dla tworzenia europejskiego *demos*.

- **J. Kucharczyk, J. Zbieranek (red.), *Democracy in Poland 1989-2009. Challenges for the future*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010**

Raport omawia kluczowe wydarzenia ostatnich dwudziestu lat polskiej transformacji ustrojowej oraz analizuje główne zagrożenia i wyzwania dla przyszłości demokracji w Polsce.

- **A. Łada (red.), E. Kaca, K.O. Lang, J. Peters, *Rosja dziś i jutro. Opinie polskich i niemieckich ekspertów*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010**

Książka podejmuje problematykę polskiej i niemieckiej polityki wobec Rosji. Czy w polskim i niemieckim podejściu do Rosji obowiązują stałe zasady, czy może ulegają one zmianie? Jak można zapobiegać polsko-niemieckim nieporozumieniom w tej dziedzinie i przewyższać różnice interesów? Gdzie występują szanse na wspólne polsko-niemieckie działanie wobec Rosji?. Odpowiedzi i wnioski sformułowano na podstawie rozmów z polskimi i niemieckimi ekspertami tematyki rosyjskiej.

- **G. Makowski (red.) *Lobbing w samorządzie województwa. Raport z badań*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010**

Na podstawie wyników badań, monitoringu prowadzonego na szczeblu samorządowym, wywiadów z przedstawicielami samorządu wojewódzkiego, a także studiów przypadku z wszystkich województw określono, kto jest najczęstszym adresatem działań lobbingowych w samorządzie wojewódzkim i jakie podmioty wywierają wpływ na władze regionalne. Zidentyfikowano też obszary, w których lobbing pojawia się najczęściej i sposoby wywierania wpływu na decyzje podejmowane przez samorząd regionalny.

- **A. Winiarska (red.), *Obywatel i Prawo 2002-2010*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010**

Publikacja jest podsumowaniem sześciu lat działania Programu „Obywatel i Prawo”, którego celem jest kompleksowe wspieranie poradnictwa prawnego i obywatelskiego

- **J. M. Zając (red.), *Wyborca w sieci*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010**

Wykorzystując metody badawcze typowe dla badań serwisów i kampanii internetowych oraz dane z ogólnopolskich badań sondażowych, autorzy przeprowadzają kompleksową ewaluację polskich internetowych kampanii społecznych zachęcających obywateli do uczestnictwa w wyborach. Prezentują także dobre praktyki i ciekawe rozwiązania z analogicznych działań prowadzonych w innych krajach.

- **J. Zbieranek (red.) *Praktyczny przewodnik po lobbingu w samorządzie województwa*, Instytut Spraw Publicznych, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010**

Przewodnik poświęcony jest skutecznemu i efektywnemu funkcjonowaniu samorządu terytorialnego na szczeblu wojewódzkim. Dobre zarządzanie to podejmowanie rozstrzygnięć z uwzględnieniem interesu mieszkańców oraz podmiotów, których bezpośrednio lub pośrednio one dotyczą. Stąd bardzo ważne jest uczestniczenie różnych podmiotów w procedurach podejmowania decyzji przez organy samorządowe.

Kwartalnik „Trzeci Sektor”

Kwartalnik "Trzeci Sektor" poświęcony jest tematyce społeczeństwa obywatelskiego. Wydawane jest od 2004 roku. Kwartalnik ma charakter edukacyjny: dostarcza wiedzy na temat kondycji i perspektyw rozwoju trzeciego sektora i społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, pełni też funkcję forum dyskusji na temat kondycji, problemów dotyczących społeczeństwa obywatelskiego oraz propozycjami nowych rozwiązań. Skierowany jest przede wszystkim do środowiska organizacji społecznych, ekspertów trzeciego sektora i decydentów. W roku 2010 ukazały się 4 numery, w roku 2011 do tej pory opublikowano

numer specjalny poświęcony współpracy organizacji pozarządowych z administracją publiczną.

nr 20 Upaństwowienie sektora obywatelskiego. Czy realne zagrożenie?

Numer poświęcony jest analizie relacji między organizacjami pozarządowymi i administracją publiczną, jakie ukształtowały się w Polsce po 1989 roku.

nr 21 Ekonomia społeczna na poziomie lokalnym

Problematyka ekonomii i przedsiębiorczości społecznej jest bliska organizacjom pozarządowym oraz – szerzej – społeczeństwu obywatelskiemu. Wiele organizacji pozarządowych w Polsce i w Europie zaangażowało się w ostatnich dwóch dekadach w upowszechnienie przedsiębiorczości społecznej, prowadząc własne przedsiębiorstwa lub pomagając innym (szczególnie osobom ze środowisk marginalizowanych na rynku pracy) w ich założeniu.

nr 22 Dobroczynność - tradycja i nowoczesność

W numerze 22 kwartalnika rozważamy między innymi różnice pomiędzy działalnością filantropijną, charytatywną i dobroczynną, tradycyjne i współczesne wzory dobroczynności. Przeglądamy się różnym aspektom dobroczynności Polaków w badaniach. Omawiamy też współczesne rozwiązania związane z loteriami charytatywnymi.

Seria „Analizy i Opinie”

„Analizy i Opinie” to krótkie kilkustronicowe analizy dotyczące istotnych dla Polski tematów. W ten sposób Instytut Spraw Publicznych chce jeszcze mocniej włączyć się w debatę publiczną - pokazywać istotne a często nieobecne w polskiej debacie problemy oraz rekomendować konkretne polityczne rozwiązania. W roku 2010 i 2011 ukazały się:

- A. Łada, M.J. Tomaszuk *Rola regionów i organizacji pozarządowych w trakcie polskiego Przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej*, nr 105, luty 2010
- J. Piekło, *Ukraine: The Changing of the Guard* no. 12/106, kwiecień 2010
- P. Kaźmierkiewicz, *Ustawa o współpracy rozwojowej zwiększy skuteczność polskiej pomocy zagranicznej*, nr 107, maj 2010
- G. Makowski, *Loterie dobroczynne – czy mogą być źródłem finansowania inicjatyw obywatelskich w Polsce?*, nr 108, czerwiec 2010
- E. Kuźmich, *Drug policy in Poland – time for a change*, no. 13/110, czerwiec 2010
- E. Kuźmich, *Polityka narkotykowa w Polsce – czas na reformę*, nr 115, styczeń 2011
- G. Gromadzki, *Jaka Prezydencja? Uwagi po wejściu w życie traktatu lizbońskiego*, Analizy i Opinie nr 109 - czerwiec
- A. Fuksiewicz, E. Kaca, *How to support democracy in Eastern Europe? Recommendations of the 2nd Polish-Nordic Forum*, no. 15/114, wrzesień 2010
- A. Fuksiewicz, M. Szczepanik, *Parlament Europejski jako partner polskiej Prezydencji* nr 112, wrzesień,
- E. Kaca, A. Łada, *What policy towards Russia? The Polish and German points of view*, no. 14/113, wrzesień 2010,
- A. Łada, E. Kaca, *Jaka polityka wobec Rosji? Perspektywa Polski i Niemiec*, wrzesień 2010,

Seria „Raporty, ekspertyzy, rekomendacje”:

- U. Banaszczyk-Soroka, *Ekonomiczne i społeczne aspekty polskiego systemu emerytalnego (refleksje przyszłego emeryta)*
- S. Buchowska, *Reintegracja społeczna i zawodowa ofiar handlu ludźmi Model IRIS: Interwencja – Reintegracja – Inicjatywa – Samodzielność*
- K. Fiałkowska J. Wiśniewski, *Problematyka migracji w programie polskiej Prezydencji w Unii Europejskiej,*
- J. Fomina *Parallel worlds – self-perception of Polish migrants in the United Kingdom*
- J. Fomina J. Frelak, *Wizerunek Polski i Polaków w Wielkiej Brytanii,*
- A. Fuksiewicz, *Sejm i Senat rok po wejściu w życie traktatu lizbońskiego – dostosowanie do reformy instytucjonalnej*
- J. Gałkowski, *Ku przyszłości i uczciwości lobbingu*
- Tomasz G. Grosse, *Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej a budowa kapitału intelektualnego na obszarach wiejskich,*
- E. Kaca, P. Kaźmierkiewicz *Eastern Promises: Supporting Civil Society in the Eastern Partnership Countries (Wschodnie obietnice: wsparcie społeczeństwa obywatelskiego w krajach Partnerstwa Wschodniego)*
- W. Klaus, Katarzyna Makaruk, Katarzyna Wencel, Justyna Frelak (współpraca), *Odmowa przyznania pomocy integracyjnej – prawo i praktyka,*
- W. Klaus (red.), *Sąsiedzi czy intruzi? O dyskryminacji cudzoziemców w Polsce,*
- J. Konieczna-Salamatin, *Coraz dalsi sąsiedzi? Wizerunek Polski i Polaków na Ukrainie*
- I. Koryś, *Kobiety-migrantki: Warunki udanej integracji*
- A. Kordasiewicz, *Etniczny wymiar funkcjonowania rynku usług domowych w Warszawie,*
- M. Koss-Goryszewska, *Polska polityka antydyskryminacyjna wobec mniejszości narodowych, etnicznych i rasowych w świetle prawa Unii Europejskiej,*
- M. Koss-Goryszewska, *Testy dyskryminacyjne. Charakterystyka techniki i zastosowanie w wybranych krajach,*
- M. Koss-Goryszewska, *Wizerunek handlu ludźmi i kobiety-ofiary w prasie polskiej na przykładzie Gazety Wyborczej,*
- P. Krasucki (red.), *Co trzeba zmienić w systemie ochrony zdrowia? Rekomendacje opracowane na podstawie opinii panelu ekspertów*
- A. Łada. *Dwadzieścia lat minęło. Polacy o zjednoczeniu Niemiec i stosunkach polsko-niemieckich w dwudziestą rocznicę zjednoczenia*
- A. Łada, J. Kucharczyk, G. Makowski, F. Pazderski, *Europejskie Partnerstwo dla wolontariatu. Koncepcja kampanii mającej na celu podniesienie poziomu wiedzy i zwiększenie zainteresowania wolontariatem wśród kręgów opiniotwórczych w związku z polską Prezydencją w Radzie UE*
- G. Makowski (red.), *Socjologiczna analiza funkcjonowania centralnych organów antykorupcyjnych. Międzynarodowa perspektywa i polskie doświadczenia,*
- R. Markowski, *System wyborczy – system partyjny – jakość demokracji. O jednomandatowych okręgach wyborczych*
- A. Niżyńska, *Polacy wobec nadchodzących wyborów prezydenckich. Raport z badań,*
- M. Pawlak, M. Bieniecki, *Rozwiązania instytucjonalne stosowane w obszarze obsługi imigrantów w wybranych krajach Unii Europejskiej,*
- A. Piłat, K. Wysieńska, *Migranci z Chin i Wietnamu w Polsce – strategie integracyjne w opinii liderów społeczności imigranckich. – raport z wywiadów,*
- G. Svarovska, J. Kucharczyk, *Strengthening EU Democracy Support as a Task for the Polish Presidency – lessons learnt and challenges ahead*

- T. Święcikowska *Migracja i gender z perspektywy pracy domowej i opiekuńczej*
- V. Todorovska-Sokolovska, *Integracja i edukacja dzieci imigrantów w krajach UE – wnioski dla Polski*,
- M. Trojanowska-Strzęboszewska, *Imigracja i imigranci w ofertach programowych parlamentarnych partii politycznych*,
- M. Trojanowska-Strzęboszewska, *Kształtowanie się politycznego dyskursu wobec imigrantów i integracji w Polsce*,
- M. Waszak, *Fundacje polityczne w Niemczech. Wybrane zagadnienia*,
- M. Waszak, *Fundacje polityczne na Węgrzech. Kontrowersje i dylematy*,
- M. Waszak, J. Zbieranek, *Propozycja obniżenia wieku czynnego prawa wyborczego do 16 lat. Wybrane zagadnienia*,
- K. Wencel, *Owoc zatrutego drzewa? Wyniki eksperymentów naturalnych (situationtesting) jako dowód w sprawach o dyskryminację*,
- M. M. Wiszowaty, *Regulacja prawna lobbingu samorządowego na świecie*,
- M. Wiśniewski, *System instytucjonalnego podejścia do problemu handlu ludźmi*,
- K. Wysieńska, *Integracja, stygmatyzacja, autosegregacja – tożsamość, preferencje i wzory relacji imigrantów w Polsce*,
- K. Wysieńska, *Motywacja, edukacja, rynek pracy - o potrzebach integracyjnych uchodźców*,
- K. Wysieńska, Nguyen, Serhij, czy Piotr? *Pilotażowe badanie audytowe dyskryminacji cudzoziemców w rekrutacji*,
- J. Zbieranek, *Głosy nieważne. Analiza zjawiska przez pryzmat wyborów samorządowych w latach 2002 i 2006*

Inne:

- V. Chumak, P. Kazmierkiewicz, A. Starodub, O. Sushko, *Migration Policy Reforms: Ukrainian Needs and Polish Experience*
- F. Czopek, A. Piłat, K. Wysieńska, *Społeczności wschodnioazjatyckie w Polsce i wybranych krajach regionu i świata*,
- A. Fuksiewicz, *Jaka rola Parlamentu w wyborze Komisji?*
- K. Grot, A. Niżyńska, *Polacy o wyborach*
- K. Wysieńska, *Eksperymentalne badania dyskryminacji – założenia, przebieg, wyniki*,
- K. Wysieńska, N. Ryabińska, *Bezdomność uchodźców w Polsce – wyniki badania pilotażowego*.

2. KONFERENCJE W 2010 ROKU

- "Po wyborach prezydenckich na Ukrainie", ISP/PAUCI/, Warszawa, 8 lutego,

- „HAZARD PRO PUBLICO BONO. Loterie jako źródło finansowania inicjatyw obywatelskich”, Warszawa, 16 lutego
- "Parlament Europejski: rok po wyborach, rok przed polską Prezydencją", ISP/ Fundacja Friedricha Eberta, Warszawa, 7 czerwca
- Konferencja międzynarodowa "Polish-Nordic Forum: Prospects for Democracy in Eastern Europe", Warszawa, 10 czerwca
- Konferencja międzynarodowa „Handel ludźmi a migracja. Pomoc i reintegracja ofiar”, Warszawa, 28 czerwca
- Konferencja międzynarodowa "Jaka polityka wobec Rosji? Perspektywy Polski i Niemiec", ISP/Fundacja Konrada Adenauera, Warszawa, 1 lipca
- Konferencja międzynarodowa „Polska i Ukraina – kontrola migracji a integracja imigrantów”, Warszawa, 27 września
- „Nowe (współ)rzządzenie? Partycypacja w teorii i praktyce”, ISP/ Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, Warszawa, 28-29 września
- "Jaka wizja na przyszłość dla Partnerstwa Wschodniego?", ISP/Fundacja Heinricha Boella, Warszawa, 14 października
- "Co nam przyniósł Traktat z Lizbony? Próba analizy rok po wejściu w życie reformy instytucjonalnej UE", ISP/Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego, Warszawa, 15 listopada
- „Prawo hazardowe w kontekście europejskim. Aspekty prawne i społeczne”, Warszawa, 25 listopada
- „Sąsiedzi czy intruzi – zjawisko dyskryminacji cudzoziemców w Polsce”, 30 listopada
- „Odpowiedzialne dziennikarstwo”, Warszawa, 7 grudnia
- „Szerszy dostęp do pomocy prawnej – wyzwania na przyszłość”, Warszawa, 15 grudnia.
- „Lobbing w samorządzie województwa. Szanse, zagrożenia, perspektywy regulacji”, Warszawa, 17 grudnia

SEMINARIA, DEBATY PUBLICZNE:

- Cykl seminariów: „Polityka narkotykowa w praktyce - jak działają instytucje, ile to kosztuje?”, Kraków, 27 stycznia, Katowice, 5 marca, Gdańsk, 19 marca, Szczecin, 23 marca, Budapeszt, 20 kwietnia
- Seminarium „Skutki wdrożenia projektu ustawy o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla przedsiębiorczości społecznej”, Warszawa, 5 lutego
- Seminarium - warsztaty dla badaczy w ramach projektu „Ujawnienie mechanizmów lobbingu na szczeblu samorządu terytorialnego”, Warszawa, 6-7 lutego.
- Forum „Aktywny Obywatel” – prezentacja na temat e-demokracji i e-partycypacji, Warszawa, 19 lutego
- “European Civic Days: Towards a Social European Citizenship. The Participation of NGOs in Defining, Carrying Out And Assessing Policies”, Malaga, Hiszpania, 8-9 maja
- Seminarium "Jaka Ukraina w Europie? Nowa władza Ukrainy i jej polityka zagraniczna", Warszawa, 3 marca
- Seminarium „Polityka społeczna wobec zmian demograficznych. Przykład Niemiec i Polski”, ISP/ Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa, 24 marca,
- Seminarium „Status prawny posła do Parlamentu Europejskiego”, Warszawa, 16 marca
- Spotkanie Rady Ekspertów Programu Obywatel i Prawo, Warszawa, 17 marca

- Seminarium „Przyszłość reform dotyczących zawodów prawniczych”, Warszawa, 23 marca
- Seminarium „Potrzeby imigrantów a system edukacji i instytucji publicznych w Polsce”, Warszawa, 29 marca
- Cykl 10 seminariów „Laboratorium Innowacji Społecznej”, ISP/ Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, Warszawa marzec – grudzień
- Spotkanie Forum Aktywny Obywatel, Warszawa, 7 kwietnia
- Krajowy panel obywatelski „Europa socjalna w oczach obywateli: Jak walczyć z nierównościami i wykluczeniem społecznym?”, Warszawa, 20 kwietnia
- Seminarium „Standardy usług świadczonych przez centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej oraz zakłady aktywności zawodowej”, Warszawa, 21 kwietnia
- Seminarium międzynarodowe "Ukraina zmiana władzy", Warszawa, 22 kwietnia
- Seminarium "Lawyers in Class Actions. Enhanced Access to Justice v. Litigation Abuse on Steroids", Warszawa, 27 kwietnia
- Rada Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo”, Warszawa, 12 maja
- Seminarium międzynarodowe "Public libraries as centres for civic education in Europe", ISP/Federalna Centrala Kształcenia Obywatelskiego z Niemiec/Fundacja Roberta Boscha/Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Warszawa, 17-18 maja
- Forum „Aktywny Obywatel”, Warszawa, 24 maja
- Seminarium „New Political Landscapes European Parliament Elections in Comparative Perspective Towards the Emergence of European Demos?” , ISP/PASOS, Praga, 23 czerwca,
- Seminarium „Towards a European Demos? 2009 European Elections in a Comparative Perspective”, Bruksela, 24 czerwca
- Seminarium „Projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym”, Warszawa, 25 czerwca
- Seminarium międzynarodowe „Polish experience in controlling irregular migration – lessons for Ukraine for effective implementation of readmission agreement”, Kijów, 2 lipca
- Seminarium „Gemeinsame Wege in der Russlandpolitik Deutsche und polnische Ansätze gegenüber Russland“, ISP/ Stiftung Wissenschaft und Politik , Berlin, 6 lipca
- Debata „Social Europe as Seen by European Citizens: What Tools to Fight Against Inequalities and Social Exclusion?” ISP/European Civic Forum, 6 lipca Bruksela,
- Seminarium „W stronę *activation services*: doświadczenia holenderskie i polskie”, Warszawa, 3 września
- „Lokalne biblioteki jako centra edukacji obywatelskiej w Europie : rekomendacje i nowe inicjatywy dla polskich bibliotek”, ISP/ Federalna Centrala Kształcenia Obywatelskiego z Niemiec/Fundacja Roberta Boscha/Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego), Warszawa, 14 września
- Debata ekspercka "National Parliaments after Lisbon: Keeper of Subsidiarity, Defender of Sovereignty?", SWP/ ISP/Heinrich Boell Stiftung, Berlin, 20 września
- Seminarium „Ustawa o przedsiębiorstwie społecznym a biznes”, Warszawa, 3 listopada
- Seminarium „Organizacje parasolowe jako ośrodki edukacji obywatelskiej”, ISP/Fundacja im. Konrada Adenauera w Polsce, Warszawa, 10 listopada
- Rada Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo”, Warszawa, 10 listopada
- Seminarium „Organizacje strażnicze jako ośrodki edukacji obywatelskiej”, Warszawa, 29 listopada

- Seminarium „Dojrzały wybór – wydłużanie wieku emerytalnego szansą dla kolejnych pokoleń? Doświadczenia Polski i Niemiec”, ISP/Fundacja Konrada Adenauera, Warszawa, 1 grudnia
- Seminarium „Pracownicy socjalni w Polsce AD 2010 - role zawodowe, tożsamość zawodowa, nowe kierunki pracy socjalnej”, Warszawa, 6 grudnia
- Okrągły stół „Budowanie sieci czy *case management*? Kierunki rozwoju pracy socjalnej w Polsce”, Warszawa, 7 grudnia
- „Wizerunek Polski i Polaków w Wielkiej Brytanii”, Londyn, 9 grudnia
- Seminarium „Jak opisać i zmierzyć partycypację społeczną?”, ISP/ Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL Warszawa, 10 grudnia
- Seminarium międzynarodowe "Sejm i Senat w Unii Europejskiej: udział w procesie decyzyjnym i polskiej Prezydencji", Warszawa, ISP/Fundacja Heinricha Boella, Kijów, 13 grudnia
- Seminarium „Zakład Aktywności Zawodowej – stan obecny, perspektywy”, 17 grudnia
- "Prezentacja raportu: 'Wizerunek Polski i Polaków na Ukrainie'", Warszawa, 20 grudnia

KONFERENCJE PRASOWE:

- Konferencja prasowa nt. wyników badań sondażowych ISP „Uczestnictwo Polaków w wyborach – postawy wobec nadchodzących wyborów do Parlamentu Europejskiego”, Warszawa 24 kwietnia
- „Polacy wobec nadchodzących wyborów prezydenckich”, Warszawa, 14 czerwca
- „20 lat później - Polacy o stosunkach polsko-niemieckich i niemieckiej polityce europejskiej w 20 lat po zjednoczeniu Niemiec", ISP/Fundacja Konrada Adenauera, Warszawa, 30 września
- „Polacy o wyborach”, Warszawa, 28 października
- „Kandydatki w wyborach samorządowych”, Warszawa, 16 listopada

WARSZTATY, SZKOLENIA:

- Warsztaty dramatyczne dla osób Czeczenii ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców na Bielanach, Warszawa, 23-24 stycznia
- Warsztaty integracyjne dla kobiet z Czeczenii ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców na Bielanach, Warszawa, 24 marca
- Warsztaty integracyjne dla osób ubiegających się o status uchodźcy, ośrodek dla cudzoziemców w Bytomiu, 15-16 kwietnia
- Warsztaty psychoedukacyjne dla osób ze statusem uchodźcy i ochroną uzupełniającą Lublin, 19 maja
- Warsztaty „Ujawnienie mechanizmów lobbingu na szczeblu samorządu terytorialnego”, Warszawa, 21 maja
- Szkolenia dla pracowników OPSów, PCPRów, pracowników urzędu miasta „Rozwiązywanie konfliktów i mediacje wielokulturowe – zastosowanie w pracy z imigrantami i uchodźcami”, Lublin, 20 maja
- Warsztaty integracyjne dla osób ubiegających się o status uchodźcy z ośrodka dla cudzoziemców w Linienie (warsztaty w języku rosyjskim), Warszawa, 16 lipca
- Warsztaty dla osób ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców w Mosznej, 29 września

- Warsztaty dla osób ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców w Mosznej 13 października
- Szkolenie dla pracowników Wydziału Spraw Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego „Rozwiązywanie konfliktów i sytuacje trudne w pracy z klientem odmiennym kulturowo”, 13 i 20 października
- Warsztaty dla osób ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców w Czerwony Borze, 24 listopada
- Warsztat „Discrimination tests – methodology and its implementation”, 26 listopada
- Warsztaty dla osób ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców na Targówku, Warszawa, 1 grudnia.
Warsztaty dla osób ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców w Łukowie, 15 grudnia
- Szkolenia dla pracowników organizacji pozarządowych „Rozwiązywanie konfliktów i mediacje wielokulturowe – zastosowanie w pracy z imigrantami i uchodźcami”, Lublin, 21 maja
- Szkolenia dla pracowników OPS, WCPR, PCPR „Rozwiązywanie konfliktów i mediacje wielokulturowe – zastosowanie w pracy z imigrantami i uchodźcami”, Warszawa, 24-25 maja
- Szkolenia z wiedzy obywatelskiej dla osób ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców w Lininie, 25 października
- Szkolenia z wiedzy obywatelskiej dla osób ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców w Dębaku, 27 października
- Szkolenie dla pracowników organizacji pozarządowych wspierających migrantów przymusowych z tematyki dotyczącej rozwiązywania konfliktów i mediacji międzykulturowych, 23-24 listopada
- Szkolenia z wiedzy obywatelskiej dla osób ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców w Białej Podlaskiej, 20 grudnia
- Szkolenie dla pracowników socjalnych Urzędu do Spraw Cudzoziemców „Rozwiązywania konfliktów i sytuacje trudne w pracy z klientem odmiennym kulturowo”, 13-14 grudnia
- Szkolenia z wiedzy obywatelskiej dla osób ubiegających się o status uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców w Kolonii Horbów, 22 grudnia

WIZYTY STUDYJNE:

- Wizyta studyjna dla rosyjskich analityków polityki publicznej, Warszawa, 22 sierpnia – 2 września
- Wizyta studyjna dla ukraińskich urzędników w ramach projektu: "Wsparcie techniczne dla administracji Ukrainy w zakresie koordynacji polityki migracyjnej w kontekście polskich doświadczeń", 19-28 września

3. UDZIAŁ PRACOWNIKÓW I EKSPERTÓW W UPOWSZECHNIANIU PRAC ISP W 2010 ROKU

dr Jacek Kucharczyk, Prezes Zarządu

- członek Rady Dyrektorów Fundacji European Partnership for Democracy w Brukseli
- członek Rady Think Tank Fund przy Open Society Institute w Budapeszcie
- przedstawiciel Polski w Grupie Kontaktowej Organizacji Pozarządowych przy Banku Światowym (ECA NGO Working Group)
- członek redakcji periodyku „European Political Science”
- członek Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo” ISP i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności
- członek Rady Krajowej Szkoły Administracji Publicznej

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w monitorowaniu wyborów prezydenckich na Ukrainie, 11 stycznia
- Udział w konsultacjach eksperckich dotyczących współpracy MSZ z organizacjami pozarządowymi, Warszawa, 26 – 27 stycznia
- Udział w spotkaniu z Craigiem Kennedym, szefem Germal Marshall Fund of the U.S, Warszawa, 30 stycznia
- Udział w Civil Society Forum, 4 lutego
- Udział w konferencji: "Po wyborach prezydenckich na Ukrainie", ISP/PAUCI/, Warszawa, 8 lutego
- Udział w Forum Aktywny Obywatel, 19 lutego
- Udział w pierwszym, inauguracyjnym spotkaniu członków zespołu TEAM EUROPE, Warszawa, 17-18 lutego
- Udział w konferencji CEPS "Implementing Lisbon: The first steps", Bruksela, 25 lutego
- Spotkanie Rady Dyrektorów European Partnership for Democracy, Bruksela, 4 marca
- Udział w zebraniu zespołu konsultacyjnego do spraw badań społecznych, KPRM, Warszawa, 16 marca
- Prowadzenie panelu konferencji "European Union and its Eastern Neighbours. Challenges and new chances of policy shaping", Fundacja Boella/Demos Europa, Warszawa, 18-19 marca
- Udział w seminarium „Przyszłość reform dotyczących zawodów prawniczych”, ISP, Warszawa, 23 marca
- Udział w spotkaniu konsultacyjnym w sprawie ustawy o fundacjach politycznych, Sejm RP, Warszawa, 5 kwietnia
- Udział w seminarium "Ukraine the changing of the guard", ISP, Warszawa, 22 kwietnia
- Prezentacja wyników badań ISP podczas konferencji „Uczestnictwo Polaków w wyborach - postawy wobec nadchodzących wyborów do Parlamentu Europejskiego”, Warszawa, 24 kwietnia
- Udział w spotkaniu nt. zaufania społecznego w ramach założeń Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2010-2011, Departament Strategii i Analiz, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa, 27 maja
- Udział w zebraniu zespołu konsultacyjnego do spraw badań społecznych na temat analizy trendów opinii publicznej w świetle najnowszych wyników sondaży, KPRM, Warszawa, 28 kwietnia

- Udział w Open Society Institute Think Tank Fund Sub-board Conference, Budapeszt, 6 maja
- Udział w spotkaniu Rady Ekspertów Programu Prawa i Instytucji Demokratycznych, Warszawa, 12 maja
- Udział w spotkaniu „Walking the tightrope of democracy aid”, PASOS/Europeum, Bruksela 1 czerwca
- Udział w spotkaniu „Return to Europe”, Bruksela, 1 czerwca
- Wykład „Liaison and relationship management with policy analysts and decision makers” dla grupy analityków polityki publicznej z Armenii, Warszawa, 21 kwietnia
- Moderowanie panelu konferencji „Parlament Europejski: rok po wyborach, rok przed Polską Prezydencją”, Warszawa, 7 czerwca
- Udział w konferencji międzynarodowej "Polish-Nordic Forum: Prospects for Democracy in Eastern Europe", ISP/Ambasada Szwecji/Ambasada Królestwa Norwegii/Ambasada Finlandii/Ambasada Królestwa Danii, Warszawa, 10 czerwca
- Wystąpienie podczas sesji „Priorytety polskiej prezydencji w Unii Europejskiej” Europejskiego Kongresu Gospodarczego, Katowice, 15-16 czerwca
- Udział w panelu „Parliament Elections in Comparative Perspective. Towards the Emergence of European Demos?”, Pasos/Europeum, Praga, 23 czerwca
- Udział w konferencji międzynarodowej „Jaka polityka wobec Rosji? Perspektywy Polski i Niemiec”, ISP/Fundacja Konrada Adenauera, Warszawa, 1 lipca
- Udział w Polish-German round table, Warszawa, 7 września
- Udział w Forum Ekonomicznym w Krynicy Zdrój, 9 września
- Polskie forum integracyjne, Warszawa, 27 września
- Prezentacja wyników badań ISP na konferencji prasowej "20 lat później - Polacy o stosunkach polsko-niemieckich i niemieckiej polityce europejskiej w 20 lat po zjednoczeniu Niemiec", ISP/KAS, Warszawa 30 września
- Udział w Wrocław Global Forum, 6-8 października
- Moderacja konferencji „Jaka wizja na przyszłość dla Partnerstwa Wschodniego?”, Warszawa, 14 października
- Moderacja seminarium „Co trzeba zmienić w systemie ochrony zdrowia?”, Warszawa, 20 października
- Udział w spotkaniu Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo”, Warszawa, 25 października
- Udział w High Level Democracy Meeting, Community of Democracies, Warszawa, 2-4 lipca
- Udział w Think tank Fund Sub-Board Meeting, OSI, Tbilisi, 1-2 listopada
- Udział w panelu konferencji „Who's Afraid of East-West Dialogue?”, PASOS, Berlin, 5 listopada
- Udział w debacie „Co nam przyniósł Traktat z Lizbony? Próba analizy rok po wejściu w życie reformy instytucjonalnej UE”, ISP/BIPE, Warszawa, 15 listopada
- Udział w Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego, Berlin, 18-19 listopada
- Moderowanie dyskusji konferencji „Dojrzały wybór – wydłużanie wieku emerytalnego szansą dla kolejnych pokoleń? Doświadczenia Polski i Niemiec”, ISP/KAS, Warszawa, 1 grudnia
- Rada ekspertów Programu „Obywatel i Prawo”, Warszawa, 3 grudnia
- Udział w EPD Board of Directors, Bruksela, 8 grudnia
- Moderacja panelu „Parlamentarny wymiar polskiej Prezydencji w Radzie UE w 2011 r. „ konferencji „Sejm i Senat w Unii Europejskiej: udział w procesie decyzyjnym i polskiej Prezydencji”, Warszawa 13 grudnia

- Prezentacja raportu: „Wizerunek Polski i Polaków na Ukrainie”, Warszawa, 20 grudnia

Publikacje i artykuły:

- „Europejskie Partnerstwo dla wolontariatu. Koncepcja kampanii mającej na celu podniesienie poziomu wiedzy i zwiększenie zainteresowania wolontariatem wśród kręgów opiniotwórczych w związku z polską Prezydencją w Radzie UE”, ekspertyza Instytutu Spraw Publicznych na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Warszawa 2010 (współautor)
- J. Kucharczyk, J. Zbieranek (red.) „Democracy in Poland 1989-2009.Challenges for the future”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010
- J. Kucharczyk, A. Łada (red.) „W stronę europejskiego demos? Polskie wybory do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku w perspektywie porównawczej, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010
- „A new beginning? Democracy support in EU external relations under the Lisbon Treaty”, PASOS, Praga 2010, (współautor)
- „Romantycznie czy rozważnie” (z A. Bodnarem), Gazeta Wyborcza, 19.01.10
- „PIS nie doścignie Platformy”, Rzeczpospolita, 14.01.2010
- „Platforma wróciła do korzeni”, Rzeczpospolita, 01.02. 2010
- „Komorowski – siła dumy i spokoju”, Rzeczpospolita, 08.04.10
- „Drugi raz do tej samej rzeki”, Rzeczpospolita, 24.06 2010
- „Czy lewica wykorzysta efekt śniegowej kuli”, Rzeczpospolita, 13. 07.2010
- „Komorowski – patron reform” , Rzeczpospolita, 04.08.11
- „Straszak zapateryzmu”, Rzeczpospolita, 31.08.2010
- „Niebezpieczny manewr Tuska”, Rzeczpospolita, 06.10.2010

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Rzeczpospolita”, „Gazeta Wyborcza”, „Polska”, „Polityka”, „Puls biznesu”, „Wprost”, „Newsweek Polska”, „Dziennik-Gazeta Prawna”, „Polska”, „Tygodnik Wałbrzyski”, „Fakt”, „Poradnik domowy”, PAP, „Warsaw Business Journal”, TV1 („Wiadomości”), TV2 („Panorama”), TV Biznes, Polsat, Polsat News, TVP Info, TVN 24, TVN Warszawa, C, Superstacja, radio Vox, NBC TVN Biznes, PR1 (m.in. „Sygnały Dnia”), TOK FM, ESKA, PR dla Zagranicy, PR III, Radio PIN, Radio Zet, radio Kampus, onet.pl

Media zagraniczne:

New York Times, Financial Times, „The Irish Times”, DPA, Hiszpańska Agencja Prasowa, Reuters, „The Economist”, The Sofia Echo, Czeska Agencja Prasowa, BBC, Radio e Televisao de Portugal, Al Jazzira, Le Figaro, El Pais, słowacki dziennik „Sme”, Daily Times, Kuwait Times, foxenews, Voice of America

PROGRAM EUROPEJSKI

dr Agnieszka Łada, Kierownik Programu Europejskiego/Analityk

- członek Rady Dyrektorów PASOS
- przedstawiciel ISP w European Policy Institutes Network
- członek Grupy Kopernika (grupa ekspertów ds. polsko-niemieckich)
- przedstawiciel ISP na spotkaniach w KE EACEA Activ Citizenship Programme
- Członek Grupy Społecznych Doradców przy Przewodniczącym Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu
- członek grupy ekspertów ds. polsko-niemieckich Fundacji Konrada Adenauera: „Quiriten Kreis” („Kąg Kwirytów”)
- członek Rady Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prezentacja wyników badań ISP „Polacy o stosunkach polsko-niemieckich i zjednoczeniu Niemiec 20 lat po zjednoczeniu” na konferencji prasowej ISP i KAS, 30 września
- Udział w debacie panelowej „Stosunki polityczne” na konferencji „Polska-Niemcy 2030”, Berlin, 25 września
- Referat „Działacze polityczni polsko-niemieckiego sąsiedztwa” na konferencji „20 lat polsko-niemieckiego sąsiedztwa. Próba bilansu”, Centrum im. Willy’ego Brandta, Wrocław, 22 października
- Prezentacja wyników badań ISP „Polacy o stosunkach polsko-niemieckich i zjednoczeniu Niemiec 20 lat po zjednoczeniu”, Centrum im. Willego Brandta, Wrocław, 21 października
- Prezentacja wyników badań ISP na temat roli Sejmu i Senatu po wejściu w życie traktatu z Lizbony, Fundacja im. Heinricha Bólla, Berlin, 20 września
- Referat “Polish EU-Council Presidency: preparations, expectations, challenges” na konferencji “First Time Hungarian EU Presidency, First Time in a Trio”, Budapeszt, 29 października
- Wykład “Russland in Augen von polnischen und deutschen Experten, Instytut Polski w Lipsku, 8 września
- \Wykład „Das Bild Deutschlands in Polen”, Kulturzentrum Goldene Sonne, Schneeberg, 7 września
- Udział w debacie panelowej na spotkaniu Senackiego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Senat RP, Warszawa, 8 lipca
- Prezentacja książki “Russland heute und morgen. Meinungen deutscher und polnischer Experten na seminarium: Gemeinsame Wege in der Russlandpolitik? Deutsche und polnische Ansätze gegenüber Russland”, Stiftung Wissenschaft Und Politik, Berlin, 6 lipca
- Moderowanie panelu dyskusyjnego „Polska, Niemcy – perspektywy polityki europejskiej wobec Rosji” na konferencji „Jaka polityka wobec Rosji? Perspektywa Polski i Niemiec”, ISP, Warszawa, 1 lipca
- Prezentacja książki „Rosja dziś i jutro. Opinie polskich i niemieckich ekspertów” na konferencji: Jaka polityka wobec Rosji? Perspektywa Polski i Niemiec, ISP, Warszawa, 1 lipca
- Udział w lunch debate “New Political Landscapes. European Parliament Elections in Comparative Perspective” połączony z prezentacją książki: W stronę europejskiego demos?, PASOS, Praga, 29 czerwca
- Prezentacja książki „W stronę europejskiego demos?” na konferencji: Parlament Europejski: rok po wyborach, rok przed polską Prezydencją, Warszawa, 7 czerwca

- Wykład „Polski trzeci sektor a polskie Przewodnictwo w Radzie UE 2011” dla studentów europeistyki UW, Warszawa, 2 czerwca
- Udział w panelu dyskusyjnym na temat polskiej Prezydencji w Radzie UE na Walnym Zgromadzeniu Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, Warszawa, 27 maja
- Moderowanie panelu dyskusyjnego na seminarium “Public libraries as centres for civic education in Europe: recommendations for new practices and perspectives in the Polish libraries”, ISP, Warszawa, 17 maja
- Wykład “Krajobraz niemieckich organizacji pozarządowych” dla studentów Stosowanych Nauk Społecznych UW, Warszawa, 13 maja
- Referat „Polityka Warszawy i Berlina wobec Rosji - wyzwanie dla relacji polsko-niemieckich” na I Zjeździe Niemcoznawców, Wrocław, 10 maja
- Udział w debacie panelowej “The echo of the new members - The Visegrad Group and EU external action”, Budapeszt, 4 maja
- Referat “Wahrnehmung Polen in Deutschland und Deutschlands in Polen”, Fundacja im. Friedricha Naumanna i Polski Konsulat Generalny, Hamburg, 7 kwietnia
- Udział w debacie panelowej „The European democracy – mission possible?” na międzynarodowej konferencji „Europa 2020 Civic visions”, Sofia, 29 stycznia
- Przedstawienie wyników badań ISP i udział w debacie panelowej „Stosunki polsko – niemieckie. Aktualny stan i europejskie uwarunkowania na konferencji: Rola Bałtyku w polityce zagranicznej Polski i Niemiec”, Akademia Młodych Dyplomatów, Gdynia, 16 stycznia
- Udział w debacie panelowej na temat wyników badań Eurobarometru 72, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, Warszawa, 11 stycznia

Publikacje i artykuły:

- Regularne Komentarze na temat działalności Parlamentu Europejskiego na stronie projektu Radia Wspólna Europa Radia PIN i ISP: www.radiopin.pl/europa
- M. Fałkowska-Warska, A. Łada, „Zjednoczone państwo-podzielony naród? Społeczeństwo niemieckie 20 lat po zjednoczeniu” w: „Zeszyty Niemcoznawcze” (w druku)
- A. Łada, „Polacy o zjednoczeniu Niemiec i stosunkach polsko-niemieckich” w: „Zeszyty Niemcoznawcze” (w druku)
- A. Łada, „Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym szansą na otwarcie się na osoby niepełnosprawne”, w: „Debata”, biuletyn Przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu (w druku)
- A. Łada, “Polish foreign policy and its role during the Polish Presidency in the Council of the EU”, publikacja pokonferencyjna, Budapeszt (w druku) [eng]
- A. Łada, „Polityka Warszawy i Berlina wobec Rosji - wyzwanie dla relacji polsko-niemieckich” w publikacji pokonferencyjnej I Zjazdu Niemcoznawców, Wrocław (w druku)
- A. Łada, „Debata publiczna o patriotyzmie, dumie i świadomości narodowej w opiniotwórczych dziennikach Republiki Federalnej Niemiec w latach 2005-2007”, w: K. Ruchniewicz (red.), „Rocznik Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy Brandta” Uniwersytetu Wrocławskiego (w druku)
- A. Łada, „Działacze polityczni polsko-niemieckiego sąsiedztwa”, w publikacji pokonferencyjnej „Dwadzieścia lat polsko-niemieckiego sąsiedztwa. Próba bilansu”, Centrum im. Willego Brandta (w druku) [pl, de]

- A. Łada, „Wybory do Parlamentu Europejskiego 2009 - święto europejskiego demos?” w: „Parlament Europejski po Traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim – doświadczenia i nowe wyzwania”, publikacja pokonferencyjna PAN (w druku)
- A. Łada, „Stosunki polsko-niemieckie i niemiecka polityka europejska w oczach Polaków 20 lat po zjednoczeniu Niemiec”, w: „Debata”, biuletyn Przewodniczącego K.
- A. Łada, recenzja książki „Die deutsch-polnischen Beziehungen in ausgewählten Karikaturen” w: „Zeszyty Niemcoznawcze” nr 1/ 2010
- A. Łada, Jan Peters, “Russland in den Augen polnischer und deutscher Experten” w: “Russland Analysen” 208/22.10.2010 [de]
- A. Łada, „Wolontariat to wspólna europejska sprawa” w: „Info”, Biuletyn Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży 2010, 1/2010
- A. Łada, „2011: światło na wolontariat”, w: „EULotka”, OFOP, listopad 2010
- A. Łada, „Prezydencja Polski w Radzie UE – wspólne zadanie rządu i trzeciego sektora”, w: „Trzeci Sektor” nr 21/2010
- A. Łada, „Dwadzieścia lat minęło. Polacy o zjednoczeniu Niemiec i stosunkach polsko-niemieckich w dwudziestą rocznicę zjednoczenia”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010 [pl, de]
- „Europejskie Partnerstwo dla wolontariatu. Koncepcja kampanii mającej na celu podniesienie poziomu wiedzy i zwiększenie zainteresowania wolontariatem wśród kręgów opiniotwórczych w związku z polską Prezydencją w Radzie UE” (współautor), Ekspertyza Instytutu Spraw Publicznych dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Warszawa 2010
- E.Kaca, A. Łada, „Jaka polityka wobec Rosji?”, „Analizy i Opinie” nr 111 Instytut Spraw Publicznych 2010 [pl, eng]
- A. Łada, „Prezydencja: współpracujemy w regionach” w: „EULotka”, OFOP, lipiec 2010
- J. Kucharczyk, A. Łada (red.), „W stronę europejskiego demos? Polskie wybory do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku w perspektywie porównawczej”, oraz rozdział „Europejska czyli jak każda inna. Rola mediów w kampanii” w tym tomie Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010 [pl, eng]
- „Rosja dziś i jutro, Opinie polskich i niemieckich ekspertów”, (współautor) Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010 [pl, de]
- A. Łada, „Polacy o Rosjanach, Rosji i jej polityce” w: „Debata”, biuletyn Przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu nr 1
- A. Łada, “Turn out in the elections to the European Parliament – test for the European democracy” w: Tihomira Tihomova (ed.), “EU 2020 - civic vision”, European Institute, Sofia 2010, s. 69 [eng]
- E. Kaca, A. Łada, „Partnerstwo Wschodnie – polska perspektywa” w: „Biuletyn Niemiecki” nr 6, maj 2010
- P. Kaczyński, A. Łada i in. „Lisbon Five Months On: How Does the New EU Political Scene Look Like?” “EPIN Commentary”, kwiecień 2010
- A. Łada, „Polska i Polacy w oczach Niemców”, w: „Debata”, biuletyn Przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu nr 1
- A. Łada, Mikołaj Tomaszuk, „Rola regionów i organizacji pozarządowych w trakcie polskiego Przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej” w: „Analizy i Opinie” nr 105
- A. Łada, „Die Herausforderungen der polnischen EU-Ratspräsidentschaft 2011/ Wyzwania dla polskiej Prezydencji w Radzie UE 2011” w: „Polen Analysen” nr 63 [de]
- A. Łada, „Traktat lizboński – wpływ na UE i życie obywateli w: Pytania o Europę. Opinie ekspertów”, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, Warszawa 2010

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Rzeczpospolita”, „Gazeta Wyborcza”, „Polska”, „Newsweek Polska”, Gazeta Prawna – serwis internetowy, „Polska”, PAP

TV1 („Wiadomości”), TV2 („Panorama”), TV Biznes, Polsat, Polsat News, TVP Info, CNBC TVN Biznes, PR1 (m.in. „Sygnały Dnia”), TOK FM, PR dla Zagranicy, PR III, Radio PIN

Media zagraniczne:

„The Irish Times”, DPA, Hiszpańska Agencja Prasowa, Reuters, „The Economist”

Radio Multikulti, Radio Berlin-Brandenburg

Aleksander Fuksiewicz, Koordynator projektów/badacz

Udział w konferencjach i seminariach:

- Referat nt. dostosowania polskiego modelu współpracy w sprawach europejskich do Traktatu z Lizbony, konferencja „Sejm i Senat w Unii Europejskiej: udział w procesie decyzyjnym i polskiej Prezydencji”, ISP, Warszawa, 13 grudnia
- Referat nt. dostosowania Sejmu i Senatu do traktatu lizbońskiego, na konferencji, „The New role of national parliaments in the European Union decision-making processes: previous experience and new challenges pursuant to the Lisbon Treaty - the case of the Czech Republic, Poland, Germany and Slovakia”, EUROPEUM Institute for European Policy, Praga, 16 listopada
- Referat na temat polskich wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2009 r., na konferencji „Parlament Europejski po Traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim – doświadczenia i nowe wyzwania”, Instytut Studiów Politycznych, Polska Akademia Nauk, Warszawa, 21-22 października
- Referat nt. wniosków dla Polski z czeskiej Prezydencji w Radzie UE na konferencji „Polska Prezydencja w Unii Europejskiej”, Uniwersytet Warszawski, 10 maja

Publikacje i artykuły:

- A. Fuksiewicz, E. Kaca, „How to support democracy in Eastern Europe? Recommendations of the 2nd Polish-Nordic Forum”, „Analyses&Opinions” no. 15/114, wrzesień 2010,
- A. Fuksiewicz, M. Szczepanik, „Parlament Europejski jako partner polskiej Prezydencji”, „Analizy i Opinie” nr 111, sierpień 2010, (opublikowane również w „Prawie europejskim w praktyce” nr 9(75), wrzesień 2010
- A. Fuksiewicz, M. Szczepanik, „Krajowe wybory o europejską stawkę. Kampania polityczna przed wyborami do Parlamentu Europejskiego”, [w:] J. Kucharczyk, A. Łada (red.), „W stronę europejskiego demos? Polskie wybory do Parlamentu Europejskiego w 2009 w perspektywie porównawczej”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010,
- A. Fuksiewicz, „Jaka rola Parlamentu w wyborze Komisji?”, Instytut Spraw Publicznych (www.isp.org.pl), luty
- A. Fuksiewicz, A. Łada, „The Czech Presidency in the Council of the European Union – the View from Poland”, w: Vit Dostal (ed.), „The Czech Republic and Poland in Contemporary International Politics: Partners or Rivals?”, Association for International Affairs, Praga 2010

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

„Polskie Radio”, „Polskie Radio dla Zagranicy”, „Radio PIN”, „The Irish Times”, „Prawo europejskie w praktyce”, „Monitor Unii Europejskiej”

Elżbieta Kaca, Koordynator Projektów/Badacz

- Przedstawicielka ISP i Grupy Zagranica w Komitecie Sterującym Grupy Roboczej CONCORD do spraw rozszerzenia, instrumentów przedakcesyjnych i polityki sąsiedztwa

Udział w konferencjach i seminariach:

- Wykład na temat polskich think tanków, videokonferencja, Higher School of Economics, 9 grudnia 2010,
- Prezentacja na temat przygotowań polskiej Prezydencji, konferencja “Experience with EU Presidency – key developments in the EU – expectations from the Hungarian EU Presidency”, Institute of World Economics, Budapeszt, 26-27 listopada
- Referat na temat implementacji Partnerstwa Wschodniego, konferencja Niemcy, Ukraina i Polska wobec procesu budowy Partnerstwa Wschodniego UE, Chorzów, 10-12 października
- Prezentacja wyników badań ISP „Wsparcie społeczeństwa obywatelskiego w programach wschodniego wymiaru Europejskiej Polityki Sąsiedztwa” na konferencji, „Jaka wizja na przyszłość dla Partnerstwa Wschodniego?”, Warszawa, 14 października
- Prezentacja na temat roli Partnerstwa Wschodniego dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, „Partnerstwo Wschodnie – mapa drogowa czy droga donikąd?”, Warszawa, 27 maja
- Prezentacja na temat priorytetów społecznych Prezydencji Francji w 2008 roku na konferencji „Polska Prezydencja w Unii Europejskiej”, Uniwersytet Warszawski, 10 maja 2010
- Wykład na temat obywatelstwa europejskiego, Uniwersytet Warszawski, maj

Publikacje i artykuły:

- Regularne Komentarze na temat działalności Parlamentu Europejskiego na stronie projektu Radia Wspólna Europa Radia PIN i ISP: www.radiopin.pl/europa
- E. Kaca, „2011: Odyseja wschodnioeuropejska”, „Nowa Europa Wschodnia” – portal internetowy, grudzień
- E. Kaca, „Dajmy szansę Miedźwiedziowi”, „Nowa Europa Wschodnia - portal internetowy”, grudzień
- E. Kaca, Piotr Kaźmierkiewicz, “Eastern Promises: Supporting Civil Society in the Eastern Partnership Countries”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010
- E. Kaca, „Partnerstwo Wschodnie i nowy impuls dla stosunków UE-Rosja”, „Nowa Europa Wschodnia” - portal internetowy, listopad
- E. Kaca, „Wsparcie społeczeństwa obywatelskiego w krajach Partnerstwa Wschodniego”, analiza na stronie Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, listopad
- E. Kaca, „Warunki dla Europy Wschodniej, ale jakie?”, „Nowa Europa Wschodnia - portal internetowy”, listopad
- E. Kaca, Aleksander Fuksiewicz, “How to support democracy in Eastern Europe? Recommendations of the 2nd Polish-Nordic Forum”, „Analizy i Opinie” nr 15/114
- E. Kaca, Agnieszka Łada, „Jaka polityka wobec Rosji?”, „Analizy i Opinie” nr 111, Instytut Spraw Publicznych 2010 (pl, eng)

- I. Krastev, M. Leonard, D. Bechev, J. Kobzova, A. Wilson, "The spectre of multipolar Europe", European Council on Foreign Relations, (E. Kaca przeprowadzenie badań w Polsce)
- E. Kaca, „Pupil Partnerstwa Wschodniego w oczekiwaniu na wybory”, „Nowa Europa Wschodnia” - portal internetowy, październik
- E. Kaca, Aleksander Fuksiewicz, „Demokratyzacja w Rosji małymi (ale regularnymi) krokami”, „Nowa Europa Wschodnia” - portal internetowy, październik
- E.Kaca, „Jak włączyć się w działania Prezydencji w Radzie UE? Rekomendacje dla polskich i węgierskich organizacji pozarządowych oraz platform narodowych w obszarze pomocy rozwojowej i ekologii na podstawie czeskich doświadczeń”, FoRS, Praga, sierpień 2010 (pl, en)
- E. Kaca, „„Muskietierowie” Europy Wschodniej”, „Nowa Europa Wschodnia” - portal internetowy, sierpień
- E. Kaca, „O nas bez nas” – Unia Europejska wobec sektora pozarządowego w Europie Wschodniej”, „Nowa Europa Wschodnia” - portal internetowy, lipiec
- A. Łada (red.), Elżbieta Kaca, Kai-Olaf Lang, Jan Peters, „Rosja dziś i jutro, Opinie polskich i niemieckich ekspertów”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010 (pl, eng)
- E. Kaca, Agnieszka Łada, „Partnerstwo Wschodnie – polska perspektywa”, „Biuletyn Niemiecki” nr 6, maj
- E.a Kaca, „Polskie think tanki a polityka europejska - symbioza opłacalna dla Polski”, kwartalnik „Trzeci Sektor”, maj 2010

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

Euractiv, Radio PiN, Polityka, Polskie Radio dla Zagranicy, Polskie Radio, TV Biznes

Media zagraniczne:

European Voice, Spanish News Agency, TV Russia Today, German Press Agency

Katarzyna Grzybowka – Walecka, Stypendystka

Publikacje i artykuły:

- Katarzyna Grzybowska, Jacek Kucharczyk „Enter the dragons: emerging global powers and their impact on democracy and development aid debate”, PASOS working paper – luty 2011
- Opinia dla Polskiej Pomocy-MSZ na temat wsparcia budżetowego w państwach Partnerstwa Wschodniego

PROGRAM POLITYKI SPOŁECZNEJ

Ewelina Kuźmicz – Kierownik Programu Polityki Społecznej

Udział w konferencjach i seminariach:

- Moderator cyklu seminariów: „Polityka narkotykowa w praktyce - jak działają instytucje, ile to kosztuje?”, Kraków, 27 stycznia, Katowice, 5 marca, Gdańsk, 19 marca, Budapeszt, 20 kwietnia
- Referat na temat kosztów funkcjonowania Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii podczas konferencji Polskiej Sieci ds Polityki Narkotykowej „My, Narkopolacy? 26 czerwca - Międzynarodowy Dzień Solidarności z Osobami Uzależnionymi od Substancji Psychoaktywnych”, 25 czerwca
- Uczestnik grupy roboczej podczas “6th meeting of the ad-hoc consultative group on ‘Europe of shared social responsibilities’”, 21 – 23 października,
- Referat „Polityka narkotykowa w Polsce – potrzeba reformy”. Podczas konferencji Ministerstwa Sprawiedliwości „Polityka karna w świetle problematyki narkomanii”, 5 listopada
- Moderator seminarium „Pracownicy socjalni w Polsce AD 2010 - role zawodowe, tożsamość zawodowa, nowe kierunki pracy socjalnej”, 6 grudnia

Publikacje i artykuły:

- E. Kuźmicz, "Die Drogenpolitik in Polen - Zeit für eine Korrektur" w: Polen Analysen, grudzień
- E. Kuzmicz, Social partners uneasy about government proposal to change pension system, <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2009/12/articles/pl0912019i.htm>
- E. Kuzmicz, Social partners to implement agreement on harassment and violence at work, <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2009/11/articles/pl0911029i.htm>
- E. Kuzmicz., R. Towalski, Working poor in Europe – Poland, e-publicacja: <http://www.eurofound.europa.eu/ewco/studies/tn0910026s/pl0910029q.htm>
- E. Kuzmicz One in 10 teachers subject to mobbing at work, e-publicacja: <http://www.eurofound.europa.eu/ewco/2009/10/PL0910019l.htm>
- E. Kuźmicz, „Drug policy in Poland – time for a change”, „Analizy i Opinie”, ISP, Warszawa 2010

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

TVN CNBC, TVP Info, Super Stacja, TOK FM, Radio PIN, Radio dla Ciebie, Informacyjna Agencja Radiowa, Polskie Radio dla Zagranicy, Metro

Izabela Przybysz – Kierownik Projektu/ Badacz

- Przedstawiciel ISP w Stałej Konferencji Ekonomii Społecznej

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w debacie panelowej podczas seminarium „Więcej życzliwości dla kobiet w ciąży” 6 października 2010
- Referat „Badania ISP drogą do poznania specyfiki CIS” na sesji „Perspektywy działania CIS w kontekście potrzeb, możliwości i obowiązujących uregulowań prawnych” podczas Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej w Poznaniu 18-19 października

Publikacje i artykuły:

- I. Przybysz, „Ogólnopolskie Spotkania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej” w: „Kwartalnik Trzeci Sektor” nr 21, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Polsat Biznes

Ewa Broma-Bąk – Koordynator Projektu

Publikacje i artykuły:

- E. Broma-Bąk, „Przykłady działań i projektów z obszaru ekonomii społecznej finansowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki” w: „Kwartalnik Trzeci Sektor” nr 21 Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010

Paulina Sobiesiak – kierownik projektów/ badacz (Program Polityki Społecznej/Program Społeczeństwa Obywatelskiego)

Udział w konferencjach i seminariach:

- Moderacja sesji „Prawno-instytucjonalne uwarunkowania partycypacji” zorganizowanej przez ISP podczas konferencji „Nowe (współ)rzządzenie? Partycypacja w teorii i praktyce”, Warszawa, 28-29 września 2010 r.
- Prowadzenie seminarium: Jak opisywać i mierzyć partycypację społeczną?, Warszawa, 10 grudnia 2010 r.

Publikacje i artykuły:

- P. Sobiesiak, „Ukryty potencjał? Sektor pozarządowy w „starzejącej się” Polsce, w: „Publiczna troska, prywatna opieka, Społeczności lokalne wobec osób starszych”, Instytut Spraw Publicznych (w przygotowaniu)
- P. Sobiesiak, „Działamy, jak działamy...” Wzorce działań na rzecz osób starszych w gminie B., w: „Publiczna troska, prywatna opieka, Społeczności lokalne wobec osób starszych”, Instytut Spraw Publicznych (w przygotowaniu)
- P. Sobiesiak, J. Zalewska, „Między wstydem a towarzyskością. Modele uczestnictwa społecznego osób starszych”, w: „Publiczna troska, prywatna opieka. Społeczności lokalne wobec osób starszych”, Instytut Spraw Publicznych (w przygotowaniu)
- P. Sobiesiak, M. Raclaw, M. Rosochacka – Gmitrzak, J. Zalewska, „Wnioski i rekomendacje”, w: „Publiczna troska, prywatna opieka, Społeczności lokalne wobec osób starszych”, Instytut Spraw Publicznych (w przygotowaniu)
- P. Sobiesiak, „Polska nie jest przygotowana na zmiany demograficzne”, Euractiv – portal internetowy

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Euractiv.pl, TOK FM, Radio dla Ciebie, Trójka Polskie Radio, dziennik Metro

Wystąpienia w mediach:

Superstacja TV, Tok.fm, Polskie Radio Program Pierwszy, PR1 Sekcja Europejska, Polskie Radio Sekcja Ukraińska, Polskie Radio Sekcja Angielska, BBC Sekcja Polska.

PROGRAM SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

dr Grzegorz Makowski, kierownik Programu Społeczeństwa Obywatelskiego / Analityk

- Członek Rady Programowej Fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej
- Członek Rady ds. Wizerunku Służby Cywilnej przy Premierze RP
- Członek Zarządu European Civic Forum
- Członek Zespołu ds. Finansowania Organizacji Pozarządowych przy Prezydencie RP

Publikacje i artykuły

- G. Makowski (red.), "Socjologiczna analiza funkcjonowania centralnych organów antykorupcyjnych. Międzynarodowa perspektywa i polskie doświadczenia", Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010
- G. Makowski, J. Zbieranek, Der Regulierung des Lobbying in Polen, Polen Analysen, nr 16, Luty 2010 r. (we współpracy z Programem Prawa i Instytucji Demokratycznych)
- G. Makowski, F. Pazderski, J. Urmański, „Wolontariat w kulturze. Ekspertyza poświęcona polskim oraz europejskim rozwiązaniom systemowym dotyczącym wykorzystania wolontariatu w instytucjach kultury” dla Międzynarodowego Centrum Kultury oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010
- G. Makowski, A. Łada, J. Kucharczyk, F. Pazderski, „Europejskie Partnerstwo dla Wolontariatu Koncepcja kampanii mającej na celu podniesienie poziomu wiedzy i zwiększenie zainteresowania wolontariatem wśród kręgów opiniotwórczych w związku z polską Prezydencją w Radzie UE” Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010
- G. Makowski, Regulation of lobbying in Poland, ekspertyza przygotowana na zlecenie, Institute for European Policy EUROPEUM, Praga, Czechy, Maj 2010
- G. Makowski, Wybrane uwarunkowania kapitału społecznego, ekspertyza przygotowana na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Maj 2010 (niepublikowany)

Udział w konferencjach i seminariach:

- „Lobbing w samorządzie województwa. Szanse, zagrożenia, perspektywy regulacji”, Warszawa, 17 grudnia
- „Transparentnost v rozhodovacím procesu”, Praga, 9 grudnia
- „Organizacje strażnicze jako ośrodki edukacji obywatelskiej”, Warszawa, 29 listopada
- “Government-Civil Society Relations: Benefits And Challenges Of Supporting Civil Society”, Budapeszt, 25-26 listopada
- “Funkcjonowanie organizacji pożytku publicznego na przestrzeni lat – nowe wyzwania i możliwości”, Warszawa, 19 listopada
- „Organizacje parasolowe jako ośrodki edukacji obywatelskiej”, Warszawa, 10 listopada

- "Eastern Partnership: Platform 1, Panel "Fight against corruption", Cooperation with civil society in anticorruption activities", Warszawa, 15-16 listopada
- „Provincial Institute of Educational Research and Experimentation”, Trento, 4-6 listopada
- „Liderzy Filantropii 2010”, Warszawa 27 października
- „Jaki pożytek publiczny z „1%”?” Prezentacja wyników badania nt. wpływu statusu OPP na działalność organizacji pozarządowych i wykorzystania przez nie środków z alokacji 1% podatku, Warszawa, 20 października
- „Samorządowy Lider Zarządzania. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi”, Warszawa, 20 października
- "Council of Europe Forum for the Future of Democracy. European Democracy in the 21st Century – Principles and Challenges", Erewań, 19-20 października
- "Eastern Partnership: Platform 1, "Fight against corruption", Bruksela", 7-8 października
- Lokalne biblioteki jako centra edukacji obywatelskiej w Europie: rekomendacje i nowe inicjatywy dla polskich bibliotek, 14 września 2010 r., Warszawa
- Public libraries as centres for civic education in Europe, Warszawa, 17-18 Maja
- XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, Kraków, 10-11 września
- Public Benefit Law, Praga, 9-10 września
- European Civic Days: Towards a Social European Citizenship. The Participation of NGOs in Defining, Carrying Out And Assessing Policies, Malaga, 8-9 maja
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i administracją publiczną, Kraśnik, 30 marca
- Specialized Anti-Corruption Agencies: independent to be effective, effective to lose independence, Jurmala, Łotwa , 25-26 marca
- Influencing the decision - making process. Legitimacy, circumstances and approaches at national and European level, Bukareszt, 25-26 lutego
- A Seal of Excellence for Policy Centres – the PASOS Policy Standards, Praga, 17-19 lutego,
- Współdziałanie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych, Kraków, 3 lutego,
- Loterie dobrowolne – czy mogą być źródłem finansowania inicjatyw obywatelskich w Polsce?", Warszawa, 16 luty

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Rzeczpospolita”, „Gazeta Wyborcza”, Gazeta Prawna – serwis internetowy, „Polska”, PAP TV Biznes, Polsat, Polsat News, TVP Info, CNBC TVN Biznes, TOK FM, PR dla Zagranicy, PR III, Radio PIN

Małgorzata Koziarek – koordynator projektów

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prezentacja „Jak walczyć z nierównościami i wykluczeniem społecznym? Wyniki konsultacji on-line” i moderacja spotkania: Krajowy panel obywatelski „Europa socjalna w oczach obywateli: Jak walczyć z nierównościami i wykluczeniem społecznym?”, Warszawa, 20 kwietnia

- Prezentacja "Social Europe as Seen by European Citizens: What Tools to Fight Against Inequalities and Social Exclusion? – National Consultations - Poland": Social Europe as Seen by European Citizens: What Tools to Fight Against Inequalities and Social Exclusion? Transnational Panel Malaga, Hiszpania, 6 maja
- Podsumowanie dyskusji seminarium „Organizacje parasolowe jako ośrodki edukacji obywatelskiej”, ISP/Fundacja im. Konrada Adenauera, Warszawa, 10 listopada
- Podsumowanie dyskusji: Seminarium „Organizacje strażnicze jako ośrodki edukacji obywatelskiej”, Warszawa, 29 listopada

Publikacje i artykuły:

- M. Koziarek., „Seminarium o loteriach dobroczynnych Hazard pro publico bono” w: Kwartalnik Trzeci Sektor nr 22, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010

Filip Pazderski, koordynator projektów

Udział w seminariach i konferencjach:

- Moderacja 3 warsztatów dla uczestników spotkania „Okrągły stół bibliotekarzy” w ramach projektu własnego ISP pt. „Lokalne biblioteki jako centra edukacji obywatelskiej”
- referat pt. „Codzienne zmagania imigranta z integracją w Polsce w perspektywie sytuacji w wybranych krajach europejskich” na konferencji kulturoznawczej „Codziennosc kręci – kultura codzienności, codzienność kultury”, Elbląg, 29.09.2010

Publikacje i artykuły:

- Łada, J. Kucharczyk, G. Makowski, F. Pazderski, *Europejskie Partnerstwo dla Wolontariatu Koncepcja kampanii mającej na celu podniesienie poziomu wiedzy i zwiększenie zainteresowania wolontariatem wśród kręgów opiniotwórczych w związku z polską Prezydencją w Radzie UE*, dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Warszawa, sierpień 2010
- F. Pazderski, J. Urmański, G. Makowski, *Wolontariat w kulturze. Ekspertyza poświęcona polskim oraz europejskim rozwiązaniom systemowym dotyczącym wykorzystania wolontariatu w instytucjach kultury*, dla Międzynarodowego Centrum Kultury oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa, październik 2010

dr Anna Krajewska – ekspert

Udział w seminariach i konferencjach:

- Prezentacja „Prawne aspekty uczestnictwa obywateli w procesach decyzyjnych na poziomie lokalnym”: Konferencja „Nowe (współ)rzządzenie? Partycypacja w teorii i praktyce”, Warszawa, 28-29 września

Dr hab. Piotr Matczak – ekspert

Udział w seminariach i konferencjach:

- Prezentacja „Współpraca sektora publicznego i obywatelskiego w tworzeniu polityk publicznych w zakresie ochrony środowiska i spraw społecznych”: Konferencja „Nowe (współ)rzządzenie? Partycypacja w teorii i praktyce”, Warszawa, 28-29 września

Dr hab. Piotr Stec – ekspert

Udział w seminariach i konferencjach:

- Prezentacja: „Polska – Obecna praktyka”: Seminarium „HAZARD PRO PUBLICO BONO. Loterie jako źródło finansowania inicjatyw obywatelskich”, Warszawa, 16 lutego

PROGRAM PRAWA I INSTYTUCJI DEMOKRATYCZNYCH

dr Jarosław Zbieranek, Kierownik Programu/ analityk

- Ekspert w Komisji Ekspertów ds. Osób Niepełnosprawnych przy Rzeczniku Praw Obywatelskich,
- Ekspert Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- Członek Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo” ISP i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności
- Członek Forum „Aktywny Obywatel” ISP i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności,

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prelegent na panelu dyskusyjnym na Konferencji „Władza, pieniądze i.... finansowanie polityki”. Warszawa, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, 19 stycznia 2010 roku, Prelegent na panelu dyskusyjnym na Konferencji „Global Election Day”, Toruń 2-3 lutego 2010 roku,
- Prezentacja na temat komunikacji wyborczej w Internecie, Forum Aktywny Obywatel, 19 lutego 2010 roku,
- Udział w seminarium „Przyszłość reform dotyczących zawodów prawniczych”, ISP, Warszawa, 23 marca 2010 roku,
- Udział w seminarium Rady Ekspertów Programu Obywatel i Prawo, 27 kwietnia 2010 roku,
- Prezentacja wyników badań nt. uczestnictwa w wyborach prezydenckich, 14 czerwca 2010 roku
- Prelegent na panelu dyskusyjnym na Konferencji „Od Okrągłego Stołu do Prezydencji w Unii Europejskiej”, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa, 2 lipca 2010 roku
- Moderacja seminarium konstytucyjnego "Komisje śledcze - czy wciąż potrzebne w polskim porządku konstytucyjnym?", Warszawa, 29 września 2010 roku
- Udział w V Kongresie obywatelskim, Warszawa, 23 października 2010 roku
- Udział w posiedzeniu Rady Ekspertów Programu Obywatel i Prawo, 25 października 2010 roku

- Prezentacja wyników badań przed wyborami samorządowymi, Forum Aktywny Obywatel, ISP, 28 października 2010 roku
- Prezentacja wyników badań ilościowych podczas konferencji prasowej „Kandydatki w wyborach samorządowych”, ISP, 16 listopada 2010 roku,
- Udział w Konferencji „Prawo hazardowe w kontekście europejskim. Aspekty prawne i społeczne”, Warszawa, 25 listopada
- Udział w posiedzeniu Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo”, Warszawa, 3 grudnia 2010 roku
- Udział w konferencji „Szerszy dostęp do pomocy prawnej – wyzwania na przyszłość”, Warszawa, 15 grudnia.
- Moderowanie panelu konferencji "Lobbing w samorządzie województwa. Szanse, zagrożenia, perspektywy regulacji", Warszawa 17 grudnia 2010 rok
- Regularny udział i wystąpienia na kilkunastu posiedzeniach Sejmowej Komisji Nadzwyczajnej ds. Ordynacji Wyborczych (KNOW), w okresie styczeń – grudzień 2010 roku.
- Udział w posiedzeniach Komisji Ustawodawczej i Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu RP.

Publikacje i artykuły:

- J. Zbieranek (red.), Praktyczny przewodnik po lobbingu w samorządzie województwa, Warszawa 2010,
-
- J. Kucharczyk, J. Zbieranek (red.), Democracy in Poland 1989-2009. Challenges for the future, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010,
-
- J. Zbieranek, Wnioski i rekomendacje [w:] G. Makowski (red.), Lobbing w samorządzie województwa, Warszawa 2010,
-
- J. Zbieranek, The system of financing political parties in Poland – experience and challenges [w:] J. Kucharczyk, J. Zbieranek (red.), Democracy in Poland 1989-2009. Challenges for the future, Warszawa 2010,
-
- M. Rulka, J. Zbieranek, „W kierunku jednolitego aktu. System prawa wyborczego do Parlamentu Europejskiego” [w:] J. Kucharczyk, A. Łada, W stronę europejskiego demos. Polskie wybory do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku w perspektywie porównawczej, Instytut Spraw Publicznych Warszawa 2010,
- J. Zbieranek, Kodeks wyborczy. Przyjęte rozwiązania ułatwią głosowanie, Dziennik Gazeta Prawna z dnia 29 grudnia 2010,
- J. Zbieranek, Ujednolicenie i stabilizacja prawa wyborczego, Dziennik Gazeta Prawna z dnia 28 grudnia 2010,
- J. Zbieranek, „Głosy nieważne. Analiza zjawiska przez pryzmat wyborów samorządowych w latach 2002 i 2006”, Warszawa 2010,
- M. Waszak, J. Zbieranek, „Propozycja obniżenia wieku czynnego prawa wyborczego do lat 16. Wybrane zagadnienia”, Warszawa 2010
- Ekspertyzy prawne (m.in. dotyczące projektów Ustawy o petycjach, Ustawy o fundacjach politycznych).
- Seria komentarzy na temat wyborów Prezydenta RP i samorządowych na stronie www.isp.org.pl
- Komentarze na stronach Radia Wspólna Europa.

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Dziennik-Gazeta Prawna”, „Rzeczpospolita”, „Gazeta Wyborcza”, „Polska The Times”, „Polityka”, „Dziennik Polski”, „Puls biznesu”, „Wprost”, „Newsweek Polska”, PAP, TVP 1 („Wiadomości”), TVP 2 („Panorama”), TV Biznes, Polsat („Wydarzenia”), Polsat News, TVP Info, TVN 24, TVN CNBS, Superstacja, Radio Vox, PR1 (m.in. „Sygnały Dnia”), TOK FM, ESKA, PR dla Zagranicy, PR III, Radio PIN, Radio Zet, radio Kampus, money.pl, polityka.pl, Onet.pl, Wirtualna Polska, Prawnik.pl, Lex.pl

Media zagraniczne:

„The Irish Times”, DPA, Reuters, Czeska Agencja Prasowa,

Małgorzata Grabarek, koordynatorka projektów/badaczka

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prezentacja wyników badań ilościowych podczas konferencji prasowej „Kandydatki w wyborach samorządowych”, Warszawa, 16 listopada

Publikacje i artykuły:

- Małgorzata Grabarek, Marcin Rulka, „W poszukiwaniu „Pępka Europy”. Organizacje pozarządowe a uczestnictwo w wyborach do Parlamentu Europejskiego” w: Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada (red.), „W stronę europejskiego demos? Polskie wybory do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku w perspektywie porównawczej”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010 [pl, eng]
- „Obiecująca mobilizacja“, komentarz na stronie www.isp.org.pl

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Gazeta Wyborcza, TVN24, Polsat News

Aleksandra Jackowska, koordynator projektów/ badacz

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prezentacja wyników badań na temat lobbingu w samorządach podczas międzynarodowych warsztatów eksperckich w Skopje, 14 października

Publikacje i artykuły:

- A. Jackowska, J. Zbieranek, System finansowania partii politycznych w Polsce [w:] K. Kowalczyk, Partie i system partyjny w III RP, Toruń 2011.
- R. Batko, A. Jackowska, A. Niżyńska, M. Waszak, J. Zbieranek (red.), Praktyczny przewodnik po lobbingu w samorządzie województwa, Instytut Spraw Publicznych 2010.

- A. Jackowska, Specyfika samorządu wojewódzkiego [w:] Lobbing w samorządzie województwa. Raport z badań i monitoringu, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010.
- A. Jackowska, Metody prowadzenia lobbingu [w:] Lobbing w samorządzie województwa. Raport z badań i monitoringu, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010.
- „Obiecująca mobilizacja“, komentarz na stronie www.isp.org.pl

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

PAP, TV Wolters Kluwer, Korrespondent

Marcin Waszak, Koordynator Projektów

Udział w konferencjach i seminariach:

- Reprezentant Instytutu Spraw Publicznych podczas Kongresu Obywatelskiego w Warszawie, 23 października

Publikacje i artykuły:

- „Frekwencja wyborcza w I turze wyborów Prezydenta RP” komentarz na stronie isp.org.pl
- M. Waszak, Fundacje polityczne na Węgrzech, Warszawa 2010
- M. Waszak. Fundacje polityczne w Niemczech. Wybrane zagadnienia, Warszawa 2010
- M. Waszak, J. Zbieranek, Propozycja obniżenia wieku wyborczego do lat 16. Wybrane zagadnienia, Warszawa 2010
- Praktyczny przewodnik po lobbingu w samorządzie województwa. Praca zbiorowa pod red. J. Zbieranka, Warszawa 2010

Aleksandra Niżyńska, Stypendystka

Udział w konferencjach i seminariach:

- Reprezentacja Instytutu Spraw Publicznych podczas Kongresu Obywatelskiego w Warszawie, 23 października
- Prezentacja wyników badań jakościowych podczas konferencji „Odpowiedzialne dziennikarstwo”, Warszawa, 7 grudnia

Publikacje i artykuły:

- Raport „Polacy wobec nadchodzących wyborów prezydenckich”, ISP, Warszawa 2010
- Raport „Polacy o wyborach”, ISP, Warszawa 2010
- „Wybory bez kandydatki“, komentarz na stronie www.isp.org.pl

- „Idea dla Polski“ [w:] „W poszukiwaniu wizji Polski XXI wieku. Forum idei“, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2010
- Sprawozdanie z seminarium „Komisje śledcze – czy wciąż potrzebne w polskim porządku konstytucyjnym?“, dokument na stronie www.isp.org.pl
- „Kto i dlaczego lobbuje w województwie?“ oraz „Co i dlaczego jest lobbowane?“ [w:] red. G. Makowski, „Lobbing w samorządzie województwa. Raport z badań i monitoringu“, ISP, Warszawa 2010
- „Praktyczny przewodnik po lobbingu w samorządzie województwa“, ISP, Warszawa 2010, fragmenty
- Raport z badań „Odpowiedzialne dziennikarstwo“, ISP (w druku)

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

Wiadomości TVP 1, Dziennik Metro

Media zagraniczne:

Journal Expert

PROGRAM MIGRACJI I POLITYKI ROZWOJOWEJ

Justyna Frelak, kierownik Programu Migracji i Polityki Rozwojowej

Udział w seminariach i konferencjach:

- Udział w spotkaniu: A Worldview on Europe: Does Migration Shape our Perceptions of Europe?, Lizbona, 26 - 29 stycznia
- Spotkanie z Izabelą Szewczyk, dyrektor Wydziału Spraw Cudzoziemców nt. One Stop shop w Portugalii, 3 marca.
- Udział w spotkaniu inaugurującym projekt: The Migrant Integration Policy Index – Outcomes for Policy Change, Bruksela, 1-2 marca
- Udział w spotkaniu roboczym na temat projektu na Uniwersytecie w Lipsku (Institut für Länderkunde), 15 marca 2010-17 marca.
- Wystąpienie na konferencji: „Płeć – ekonomia – migracje“, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, 20 kwietnia
- Udział w Forum Polsko-Niemiecko-Ukraińskim Tri.net, Fundacja im. R. Schumana, 23-25 kwietnia
- Spotkanie z Martinem Bangiem, Pierwszym Sekretarzem w Ambasadzie Królestwa Danii, 25 maja
- Wystąpienie na European Partnership Fair for Civil Society Organizations in Moldova (15-16 czerwca 2010, Kiszyniów, Mołdowa)
- Rekrutacja do programu stażowego dla rosyjskich analityków polityki publicznej, Petersburg, 23 czerwca,
- Udział w seminarium „Polish experience in controlling irregular migration – lessons for Ukraine for effective implementation of readmission agreement“, Kijów, 2 lipca
- Obiad w Ambasadzie Holandii z udziałem p. Joep Damoiseaux, 6 lipca.
- Moderowanie panelu na konferencji międzynarodowej „Polska i Ukraina – kontrola migracji a integracja imigrantów“, Warszawa, 27 września.
- Moderowanie warsztatu „Discrimination tests – methodology and its implementation“, Warszawa, 26 listopada.

- Moderowanie panelu na konferencji „Sąsiedzi czy intruzi – zjawisko dyskryminacji cudzoziemców w Polsce”, 30 listopada.
- Prezentacja na seminarium „Wizerunek Polski i Polaków w Wielkiej Brytanii”, 9 grudnia (Londyn).
- Udział w MIPEX III Pre-dissemination Meeting, Berlin, 18-19 października
- Wyjazd studyjny do Holandii, organizowany przez Ambasadę Holandii 6-9 grudnia.

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Wprost, Polskie Radio Program pierwszy, Program Trzeci Polskiego Radia, Zagranica, Radio PIN, Metro, TVP Polonia, Polska Times, Gazeta Wyborcza, Dziennik, Gazeta Prawna.

Piotr Kaźmierkiewicz, ekspert

Udział w seminariach i konferencjach:

- Prezentacja raportu „Readmission in Ukraine” na konferencji IOM („Реадмісія в Україні: аналіз правової та інституційної бази, уроки з досвіду ЄС”), Kijów, 11 lutego.
- Prezentacja dla przedstawicieli ukraińskiej Straży Granicznej w Rawie Ruskiej „Реадмісія в Україні: уроки з досвіду країн-членів ЄС” 17 marca.
- Prezentacja podczas okrągłego stołu praktyków zorganizowanego przez UIPP, Kijów, 2 marca.
- Wystąpienie w panelu eksperckim „Czy integracja powinna być prowadzona na zasadach odrębnej polityki czy też stanowić element innych prowadzonych przez państwo polityk?” w ramach seminarium podsumowującego projekt Centrum Stosunków Międzynarodowych iMAP 17 czerwca.
- Rekrutacja do programu stażowego dla rosyjskich analityków polityki publicznej, 23 czerwca, Petersburg.
- Prezentacja „Polish Experience in Managing Migration. Lessons for Ukraine” podczas okrągłego stołu ekspertów „Polish experience in controlling irregular migration – lessons for Ukraine for effective implementation of readmission agreement” zorganizowanego przez UIPP/IEAC, Kijów, 2 lipca.
- Prezentacja otwierająca wizytę studyjną dla uczestników, „Правові та інституційні засади польської міграційної політики – уроки для України” (Prawnoinstytucjonalne podstawy polskiej polityki migracyjnej – lekcje dla Ukrainy), ISP 20 września 2010.
- Prezentacja „Polska polityka wizowa i migracyjna”, ISP, Warszawa, 26 września.
- Referat „Current and Future Developments in EU Visa and Readmission Agreement” na konferencji Centre for Security Studies przy Collegium Civitas, Warszawa, 25 listopada.

Maryla Koss-Goryszewska, stypendystka

Udział w seminariach i konferencjach:

- Referat: „Charakterystyka metody i stosowanie testów dyskryminacyjnych w innych państwach” wygłoszony podczas konferencji: „Sąsiedzi czy intruzi – zjawisko dyskryminacji cudzoziemców w Polsce”, Instytut spraw Publicznych, 30 listopada.
- Referat „Wizerunek handlu ludźmi i kobiet-ofiar handlu w polskiej prasie” wygłoszony podczas konferencji „Handel ludźmi a migracje. Wsparcie i reintegracja ofiar”

zorganizowanej przez Instytut Spraw Publicznych. Warszawa, Ambasada Brytyjska, 28 czerwca.

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Polskie Radio Program Pierwszy, Polsat News, TV Biznes, Polskie Radio Zagranica oddział Rosja, Polska Agencja Prasowa, Radio Zet, Superstacja, Program Trzeci Polskiego Radia, Radio PIN.

Anna Korolec, koordynator projektów

Udział w seminariach i konferencjach:

- Udział w Forum Polsko-Niemiecko-Ukraińskim Tri.net, Fundacja im. R. Schumana, 23-25 kwietnia.
- Referat: Wizerunek imigrantów w polskiej prasie, konferencja "Migranci w procesie integracji - doświadczenia i rekomendacje", organizowana przez Fundację Instytut na rzecz Państwa i Prawa oraz Katedrę Prawa Unii Europejskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła, Lublin, 17 listopada.
- Korolec, A. Łada, Referat wyłożony: „Polska migracja zarobkowa w niemieckiej prasie”, konferencja: Polsko-niemieckie doświadczenia migracyjne. Przeszłość i teraźniejszość, organizatorzy: Komitet Badań nad Migracjami Ludności i Polonią przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, Kraków, 6-7 grudnia.

dr Kinga Wysieńska, ekspert

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prezentacja “Zjawisko bezdomności wśród uchodźców w Polsce. Punkt widzenia ekspertów.” Instytut Spraw Publicznych (ISP) i UNHCR, Warszawa, 4 listopada
- Prezentacje: "Alternative ways of measuring and explaining discrimination. Serhij, Thuan, or Piotr? Evaluation of the pilot study." ISP, warsztat metodologiczny, Warszawa, 26 listopada
- Prezentacja “Nguyen, Serhij, czy Piotr? Dyskryminacja cudzoziemców w procesie rekrutacji.” i prezentacja “Integracja, marginalizacja, autosegregacja. Tożsamość, preferencje i wzory relacji imigrantów w Polsce.” Konferencja ISP i Stowarzyszenia Interwencji Prawnej, Warszawa, 30 listopada
- Prezentacja: "Eksperymentalne badanie obcokrajowców w zatrudnieniu." Druga Konferencja Krajowej Sieci Migracyjnej, MSWiA, Warszawa, 6 grudnia
- Udział w panelu "Dyskryminacja imigrantów na polskim rynku pracy" w ramach organizowanych przez IOM, V spotkań Krajowej Platformy na rzecz Integracji „Przeciwdziałanie ksenofobii, rasizmowi i dyskryminacji wobec imigrantów. Wyzwania dla polskiej polityki migracyjnej i integracyjnej”, Warszawa, 7 grudnia